

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก
จังหวัดสุรินทร์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ปารดา ฤกษ์ศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

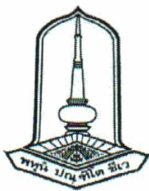

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก
จังหวัดสุรินทร์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ปารดา ฤกษ์ศรี

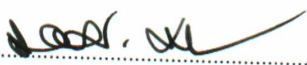
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กันยายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ของนางสาวปารดา ฤกษ์ศรี แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

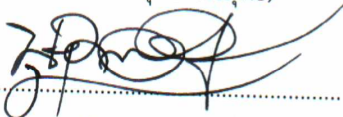
คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ

(ผศ.ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ)

ประธานกรรมการ

(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.บุญเกิด เหลาเมี)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ)

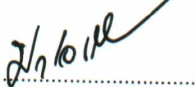

(พล.อ.ต.ดร.อนันต์ ศรีอำไพ)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาคั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ.ดร.ณัฐนันท์ ตราชู)

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๒๔ เดือน ก.ย พ.ศ. 2555

ประกาศขอบคุณการ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากอาจารย์ ดร.บุญเกิด เหลาหมี่ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาครั้งนี้ อธิการบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ ประธานกรรมการสอบ และพลอากาศตรี ดร.อนันต์ ศรีอำไพ กรรมการสอบ ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทาง และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้ มีความสมบูรณ์และสำเร็จลงได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ธนาวัฒน์ ตี๋ยิ่ง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อาจารย์ยรรยง ผิวอ่อน ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และอาจารย์ชฎารักษ์ บุรณ์เจริญ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือ และแนะนำให้คำปรึกษา

ขอขอบคุณ คณะครู และบุคลากรโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสง่า คุณแม่ไสว ฤกษ์ศรี และขอขอบคุณพี่น้องทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้คำปรึกษา สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าและคุณประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอโน้มบอุชา พระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

ปารดา ฤกษ์ศรี

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ผู้ศึกษา นางสาวปารดา ฤกษ์ศรี

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.บุญเกิด เหล่ามี

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2555

บทคัดย่อ

การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ 5 ขั้นตอน คือ การคิดและเลือกหัวเรื่อง การวางแผน การดำเนินงาน การเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงานได้ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยอาศัยหลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart) มาเป็นกระบวนการดำเนินการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยดำเนินการ จำนวน 2 วนรอบ โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) จำนวน 7 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบประเมินโครงร่าง แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินโครงงาน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ ผลจากการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 คน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และกลุ่มเป้าหมายทุกคนยังไม่สามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้ได้ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากการทดสอบกลุ่มเป้าหมายทุกคนผ่านเกณฑ์การทดสอบ และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้

แบบโครงการได้

ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 หลังการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการดำเนินการในวงรอบที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 คน คือ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้เหมาะสม จึงได้ทำการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา คือ การนิเทศภายใน หลังจากการนิเทศภายในวงรอบที่ 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้เป็นอย่างดี

โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ และการดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา 3 กลยุทธ์ ได้แก่ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้อีกทั้งเป็นข้อสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของบุคลากรในโรงเรียนบ้านพนมดิน และสถานศึกษาอื่นนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการต่อไป

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	การพัฒนาบุคลากร	8
	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน	18
	กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา	30
	การวิจัยปฏิบัติการ	43
	บริบทของโรงเรียนบ้านพนมดิน	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
	งานวิจัยในประเทศ	51
	งานวิจัยต่างประเทศ	55
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	58
	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูล	58
	ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	79
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4	ผลการศึกษาค้นคว้า	81
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1	81
	การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1	109

บทที่	หน้า
การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2	112
การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2	116
สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ	117
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	120
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	120
สรุปผล	120
อภิปรายผล	124
ข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	135
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	136
ภาคผนวก ข ภาพประกอบกิจกรรม	163
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	170
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	174

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วงรอบที่ 1	62
2	แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วงรอบที่ 2	71
3	คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ	86
4	ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบโครงการ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ	90
5	การนิเทศภายในในกลุ่มเป้าหมายด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ วงรอบที่ 1	94
6	ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของกลุ่มเป้าหมาย	96
7	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 1	100
8	ผลการประเมินโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 1	105
9	ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ของกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 2	113
10	ผลการประเมินโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 2	115

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) รัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการคือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ประการคือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 35) รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ ด้วยมีความเชื่อว่า ครู คือ ทรัพยากรบุคคลและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ดีขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้อำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 51)

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นอนผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ ครู (สุวิมล ว่องวาณิช. 2553 : 2) แก่นแท้ของการเรียนการสอนคือ การเรียนรู้ของผู้เรียน เป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามลีลาเฉพาะตัวที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูยุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ไปสู่ผู้สร้างประสบการณ์ และเป็นที่ยอมรับกันว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญคือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษานี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการอย่างได้ผล (พรชัย ภาพันธ์. 2550 : 46-47) การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการพัฒนาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุด ในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะเนื้อแท้ของการศึกษาคือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน การที่ครูจะเป็นบุคคลที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้นั้น ครูจะต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยต้องปรับบทบาทใหม่เป็น 2 บทบาทคือ 1) ครูในฐานะผู้ปฏิบัติการสอนเป็นหลัก 2) ครูในฐานะนักวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งเป็นบทบาทเสริม (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2551 : 150-151)

การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม เป็นการตัดสินใจร่วมกัน จนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในชีวิตจริงได้ การเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคหลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิด ทั้งนี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจอยากเรียนของผู้เรียนเอง โดยใช้กระบวนการและวิธีทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มาไม่จำเป็นต้องตรงกับตำรา แต่ผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ และปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้สมบูรณ์ การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงหลักการพัฒนาการคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ชั้น กล่าวคือ ความรู้ความจำ (Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) การประเมินค่า (Evaluation) และยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ผลผลิต และการประเมินผลงานโดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 : 1-2) การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้โดยโครงงาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเป็นการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learn How to Learn) เพื่อสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และปลูกฝังให้มีนิสัยการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดทั้งเสริมสร้างให้เป็นคนเก่ง คนดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข (สุพล วังสินธุ์. 2543 : 9-10) การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ได้รู้จักค้นคว้าตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ สร้างองค์ความรู้ใหม่ เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน อันเป็นหลักสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา (วิโรจน์ ศรีโกศา. 2544 : 7-9)

โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 193 คน มีครูผู้สอนทั้งสิ้น จำนวน 11 คน จัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนมุ่งส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่จากการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาภายในโรงเรียนพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูนั้น ยังไม่สอดคล้องตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานพบว่า บุคลากรยังไม่เคยได้รับการประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยใช้โครงการ ทำให้ไม่มีความมั่นใจ ขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคิด และเลือกหัวข้อโครงการ การวางแผนในการจัดทำโครงการ การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการ การเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงการ ไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้อย่างแท้จริง และครูมีทัศนคติว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการนั้น ต้องใช้เวลามาก ยุ่งยากในการเตรียมการสอน ทำให้ครูไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการนำโครงการมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะครูผู้สอนและรับผิดชอบงานวิชาการของสถานศึกษา และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยแก้ที่สาเหตุของปัญหาคือ การพัฒนาบุคลากร โดยได้ให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ จึงจัดให้มีการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการขึ้น โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ คือ การสร้างความตระหนัก ให้เกิดกับกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การรับความรู้จากวิทยากร พร้อมทั้งการฝึกปฏิบัติจริง จากนั้นเป็นการกำกับ ติดตาม และชี้แนะ โดยการนิเทศภายใน เพื่อคอยติดตามและชี้แนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการที่เหมาะสมกับครูผู้สอนที่สุด ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่า การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากร ให้มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะสามารถจัดการเรียนการสอนแบบโครงการได้ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์ ผลงานและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา อารมณ์ สังคม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. แก้ปัญหา และพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และที่สนใจเพื่อประโยชน์ ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง แก้ไขปัญหา และพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน ประกอบด้วย
 - 1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.1.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนที่สมัครใจร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มเป้าหมายและให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้
 - 1.1.2.1 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 1.1.2.2 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 - 1.1.2.3 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 1.1.2.4 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 1.1.2.5 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.1.2.6 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน ประกอบด้วย
 - 1.2.1 วิทยากร จำนวน 2 คน คือ นางบุปผา วาสนาม ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองคันนา อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และนายปรีชา สังข์ศรี ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
 - 1.2.2 หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน
 - 1.2.3 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 18 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ครูกลุ่มเป้าหมายสอน ระดับชั้นละ 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงให้ได้ตัวแทนของนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอย่างละ 1 คน
2. กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ต้องการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ดังนี้
 - 2.1 กรอบการพัฒนา
 - 2.1.2 ด้านความสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
 - 2.1.3 ด้านความสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
 - 2.2 กรอบเนื้อหา การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ โดยเนื้อหาประกอบด้วย ขั้นตอนการทำโครงการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

(กรมวิชาการ. 2544 : 4-8)

- 2.2.1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง
- 2.2.2 การวางแผน
- 2.2.3 การดำเนินงาน
- 2.2.4 การเขียนรายงาน
- 2.2.5 การนำเสนอผลงาน
- 2.3 กรอบกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร
 - 2.3.1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง
 - 2.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 2.3.3 การนิเทศภายใน

3. วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้หลักการ และขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ท (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 5) เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะเป็นวงรอบ (Spiral) ของการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้วางกรอบเวลาไว้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าเริ่มวันที่ 9 มกราคม 2555 ถึง วันที่ 9 มีนาคม 2555 โดย

วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2555 ถึง วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555

วงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2555 ถึง วันที่ 9 มีนาคม 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

2. กลยุทธ์ในการพัฒนา หมายถึง วิธีการที่ผู้ศึกษาค้นคว่านำมาใช้ในการพัฒนา เพื่อให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งใช้วิธีการ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

2.1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง หมายถึง การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบโครงการ จากเอกสารที่กำหนดให้ของครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษา โรงเรียนบ้านพนมดิน
อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดทั้งการให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โดยมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ หรือลงมือปฏิบัติของผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
จากผู้บริหาร และวิทยากรให้ความรู้ และแนะนำครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
ผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าร่วมกันสังเกตการสอนของครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อเก็บรวบรวม
ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมนักเรียน โดยนำเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลไปเก็บรวบรวมข้อมูลขณะสังเกตการสอนทุกครั้ง

3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามความสนใจ สามารถแก้ปัญหาได้และเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง
เป็นการพัฒนาทักษะผู้เรียน ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นการคิดและเลือกหัวเรื่อง หมายถึง ผู้เรียนจะต้องคิดหัวข้อเรื่องของโครงการ
ด้วยตนเองว่าอยากจะทำอะไร ทำไมจึงอยากศึกษา การเลือกหัวเรื่องจากที่ตนเองสนใจอาจมาจาก
ประเด็นทั่ว ๆ ไป หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง หรือเป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือจากบทเรียน
หรือสิ่งแวดล้อม หรือจากการกระตุ้นของครู เป็นเรื่องและผู้เรียนสงสัยและต้องการหาคำตอบ
โดยการศึกษาอย่างลึกซึ้ง

3.2 ขั้นการวางแผน หมายถึง เป็นการร่วมมือกันของผู้เรียนเพื่อวางแผนการทำโครงการ
อภิปรายขอบเขตและเนื้อหาของโครงการ รวมถึงการเขียนเค้าโครงของโครงการ ซึ่งมีการวางแผนไว้
ล่วงหน้า แล้วนำเสนอต่อผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาเห็นชอบ แล้วดำเนินการขั้นต่อไป

3.3 ขั้นการดำเนินงาน หมายถึง เมื่อครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาเห็นชอบเค้าโครง
ของโครงการ ก็ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผนการที่วางไว้ มีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าอย่างไร
ทำอย่างไร และเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร มีปัญหาและข้อคิดเห็นอย่างไร

3.4 ขั้นการเขียนรายงานโครงการ หมายถึง การเขียนรายงานเกี่ยวกับการทำโครงการ
เป็นวิธีการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิด วิธีการ ผลที่ได้จากการดำเนินงาน การเขียนรายงาน
โครงการต้องมีความชัดเจน และครอบคลุมประเด็นสำคัญทั้งหมดของโครงการ

3.5 ขั้นการนำเสนอผลงาน หมายถึง การนำเสนอผลงานของการทำโครงการ
เป็นการสะท้อนการทำงานของนักเรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ทำ ซึ่งทำได้
หลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับประเภทของโครงการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
3. กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร
 - 3.1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง
 - 3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 3.3 การนิเทศภายใน
4. การวิจัยปฏิบัติการ
5. บริบทของโรงเรียนบ้านพนมดิน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร สรุปได้ดังนี้

วิจิตร อวาทกุล (2540 : 68) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้

3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมทั้งปวงที่มีลักษณะเป็นการเพิ่มความสามารถ การเรียน การสอน การให้ความรู้ทุกประเภท ไม่ว่าลักษณะหรือวิธีการแบบใด ๆ
2. การใช้คนให้ตรงกับงาน ตรงกับความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความถนัด ภายใต้การบริหารอำนวยการที่ถูกต้อง เหมาะสม
3. การทำให้บุคคลเข้าใจองค์การ เข้าใจงาน เพื่อนร่วมงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การอย่างกว้างขวางทุกแง่มุม

กรมวิชาการ (2543 : 21) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา มีความจำเป็นต่อการทำให้การปฏิรูป การเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร การได้รับการพัฒนา ให้สามารถนำภาวะผู้นำและบุคลิกภาพประชาธิปไตยมาเอื้อการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพในการคิด

มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพผลงาน รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้การเพิ่มพูนความสามารถในวิชาที่สอนสามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและระดับการพัฒนาของผู้เรียน ด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 85) ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติของบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่พึงประสงค์

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2545 : 91) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาองค์การระดับบุคคลจะเป็นเทคนิคการพัฒนาองค์การที่นำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับสมาชิกในองค์การ โดยพยายามจะแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาทักษะการทำงาน หรือปรับทัศนคติที่บุคลากรมีต่อองค์การให้ถูกต้อง โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง กลุ่มและองค์การ และมีความเข้าใจในจุดประสงค์หลักขององค์การ สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพ และส่งเสริมกับความต้องการขององค์การ

มนตรี อนันตรักษ์ (2546 : 28) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรตามที่กำหนดกลยุทธ์ และการใช้กิจกรรมต่าง ๆ นี้ อย่างน้อยจะต้องทำให้บุคลากรเกิดการพัฒนา 3 ด้าน คือ

1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน
2. ความสามารถในการนำหลักความรู้ที่ได้รับนั้นมาวางแผน และกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ
3. การปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน จนเกิดความชำนาญหรือทักษะ อาจเพิ่มเติมการพัฒนาทางด้านเจตคติที่ดีของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการ และวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดี มีคุณธรรม อารมณ์ สังคม และเทคนิคการทำงาน เพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างดี ถูกต้อง และสมบูรณ์

2. ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยหลักในพัฒนางาน และสร้างองค์กรให้มีความก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพ ดังมีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

สมาน รังสียกฤษณ์ (2540 : 83) ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นต่อประสิทธิภาพของงานอย่างมาก กล่าวถึงเมื่อมีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานแล้ว บางครั้งคนก็ไม่สามารถทำงานได้ทันที แต่จำเป็นต้องมีการอบรม แนะนำ เบื้องต้นแก่ผู้เข้าทำงานใหม่ ในบางกรณีต้องมีการอบรมถึงวิธีการทำงานให้ด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษา

ที่ได้มาจากโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ไม่สามารถทำให้บุคคลทำงานได้ทันที นอกจากนี้เมื่อบุคลากรปฏิบัติงานไปนาน ๆ ประกอบกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเทคนิคใหม่ ๆ เปลี่ยนไป จำเป็นต้องมีการอบรมเพื่อให้สามารถทำงานได้ดีเช่นเดิม

ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ (2543 : 622) ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า ความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1. ลักษณะงานของราชการมีขอบข่ายกว้างขวาง และมีลักษณะพิเศษ ต้องอาศัยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งข้อกำหนด วิธีการ และแนวทางปฏิบัติมากมายประกอบในการดำเนินงาน และเท่าที่จำเป็นอยู่ไม่มีสถาบันการศึกษาใดผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะปฏิบัติภารกิจได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพทันทีที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการ จำเป็นต้องอาศัยการฝึกอบรม และพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจ จึงจะปฏิบัติงานได้

2. โครงสร้างและระบบงานของทางราชการมีความยุ่งยาก ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อสนองความต้องการในการให้บริการที่เหมาะสมแก่ประชาชน และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจในโครงการ ระบบ และวิธีการทำงานอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง

3. วิทยาการทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อันมีผลต้องให้พัฒนาความรู้ ความชำนาญของผู้ปฏิบัติงานให้ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดังกล่าวด้วย

4. ในชีวิตการทำงานของข้าราชการ ย่อมจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นครั้งคราว หากนำเอาวิธีการฝึกอบรมหรือพัฒนาบุคคลวิธีใดวิธีหนึ่งที่เหมาะสมมาช่วย ก็จะทำให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถปฏิบัติภารกิจในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งใหม่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยเร็ว

5. ในขณะที่ปริมาณงานของทางราชการได้ขยายตัวสูงขึ้นตามอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากรและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลกลับมีนโยบายและมาตรการในการจำกัดอัตราการเพิ่มจำนวนข้าราชการไว้ เพื่อการแก้ปัญหาความขาดแคลนงบประมาณจากการใช้นโยบายและมาตรการดังกล่าว ทำให้ต้องเร่งการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทดแทนข้อจำกัดด้านปริมาณ

กิติมา ปรีดีลิตก (2544 : 15) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ เพราะเป็นการส่งเสริมความรู้ ความสามารถของบุคลากรได้ก้าวทันเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาตนเอง และนำมาปฏิบัติในหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพตามต้องการ

ธีรยุทธ์ พึ่งเทียร (2546 : 1) ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า ในการบริหารจัดการองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ ปัจจัยที่มีความสำคัญสามารถแบ่งออกได้ 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) นอกจากนั้นแล้วก็ต้องใช้คนให้เหมาะสมกับงานอีกด้วย (Put the Right Man on the Right Job) ดังนั้น งานทุกอย่างต้องอาศัยบุคลากร ดังนั้นบุคลากรจึงมีความสำคัญ

ต้องงาน ดังต่อไปนี้

- 2.1 การพัฒนาบุคลากรช่วยให้ระบบและวิธีการปฏิบัติมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
- 2.2 การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดประหยัด ทั้งนี้เพราะบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างดีแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ความผิดพลาดอาจจะมึบ้างแต่น้อย
- 2.3 การพัฒนาบุคลากรช่วยลดเวลาในการเรียนรู้งานให้น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เข้างานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองผิดลองถูกอีกด้วย
- 2.4 การพัฒนาบุคลากรเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ทำให้มีเวลาการปฏิบัติงานของตนได้อย่างเต็มที่
- 2.5 การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานต่อไป
- 2.6 การพัฒนาบุคลากรช่วยทำให้บุคลากรนั้น ๆ ได้รับความรู้ความคิดใหม่ ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันทต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตำแหน่งหน้าที่ของตนได้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2547 : 50) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพมากขึ้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจต่อองค์กร

จากความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรที่ได้กล่าวมานี้ ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ หากบุคลากรไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการแสวงหาความรู้ใส่ตนเองในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ และทักษะให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกแล้วก็จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาองค์การอย่างยิ่ง

3. ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรนั้นมีหลากหลาย ได้มีผู้ให้ความหมาย นิยามของความมุ่งหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2532 : 181-182) ได้ขยายความโดยให้ความมุ่งหมายของการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาที่ละเอียดกว้างขวางไว้ 2 ประการคือ

1. ความมุ่งหมายขององค์กร (Institution Objective) ซึ่งได้เน้นหนักไปในแง่ของส่วนรวม ได้แก่
 - 1.1 เพื่อสร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
 - 1.2 เพื่อเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด
 - 1.3 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด

- 1.4 เพื่อลดความสิ้นเปลืองและป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน
- 1.5 เพื่อจัดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- 1.6 เพื่อพัฒนาการบริหาร โดยเฉพาะด้านบุคลากรให้มีความพอใจทุกฝ่าย
- 1.7 เพื่อพัฒนาฝีมือในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 1.8 เพื่อฝึกฝนบุคลากรไว้เพื่อความก้าวหน้าของงาน และการขยายองค์การ
- 1.9 เพื่อสนองบริการอันมีประสิทธิภาพแก่สาธารณะ

2. ความมุ่งหมายส่วนบุคคล (Employer Objectives) จัดเป็นจุดมุ่งหมายของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรหรือหน่วยงาน ได้แก่

- 2.1 เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นตำแหน่ง
- 2.2 เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการปฏิบัติงานโดยการทดลองปฏิบัติ
- 2.3 เพื่อฝึกฝนการใช้กระบวนการในการตัดสินใจ
- 2.4 เพื่อเรียนรู้งานและลดการเสี่ยงอันตรายในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
- 2.5 เพื่อปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
- 2.6 เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญในการปฏิบัติงาน
- 2.7 เพื่อเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์การที่ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

กิติมา ปรีดีลภ (2532 : 118) ได้สรุปความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งประสงค์ที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลงานของสถาบัน และเพื่อสนองความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้เจริญก้าวหน้าไปเท่าที่ควร

นภดล ทองโสภิต (2534 : 39-40) ได้สรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากรไว้ 4 ประการ คือ

1. ให้บุคลากรทุกระดับปฏิบัติงานโดยมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบในการกิจของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. เปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง เพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน และการปฏิบัติการเพื่อให้ความก้าวหน้าในตำแหน่งและอาชีพของตนเอง พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงหมุนเวียนตามวาระ

3. เป็นการจูงใจและเพิ่มความพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

4. สร้างจิตสำนึกในการบริหาร

สวัสดี สายประสิทธิ์ และคนอื่น ๆ (2537 : 210) ได้ให้ความมุ่งหมายที่จำเป็นต้องจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความต้องการที่จะเพิ่มเติมความสามารถและฝีมือในการทำงานซึ่งปฏิบัติอยู่หรือสำหรับความก้าวหน้าในอนาคต

2. ความต้องการที่จะเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถในลักษณะทั่วไป แต่เกี่ยวกับงานในสาขาที่ปฏิบัติงานอยู่

3. ความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นในลักษณะทั่ว ๆ ไป ไม่เจาะจงว่าจะเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่

4. ความต้องการที่จะพัฒนาเจตคติ บุคลิกภาพ และท่าทีในการทำงาน

ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร สรุปได้ว่า เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อหน่วยงาน และการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตร อวาทกุล (2540 : 69) ได้ให้คำนิยามความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรว่า เพื่อเพิ่มพูนและการปรับปรุงตนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การปรับปรุงตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเทคนิค ด้านสังคม หรือด้านสภาวะแวดล้อม
2. ความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน เฉพาะเรื่องที่ทำ งานรับผิดชอบ หรือด้านใดด้านหนึ่งเฉพาะด้านเดียว
3. ปรับปรุงเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความคิดในเรื่องต่าง ๆ จากวงแคบ จนวงกว้าง สามารถวิเคราะห์ กลั่นกรอง สัมพันธ์ปัจจัยต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันในภาวะที่แปรเปลี่ยน อยู่ตลอดเวลา
4. ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงานด้วยตนเอง โดยมีต้องให้ใครบอก ชี้แนะ หรือนำทางตลอดเวลา
5. ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความคิดอ่านอย่างรอบคอบของตน ทำงานด้วยฝีมือ และมีความเต็มใจในการทำงาน โดยมีต้องรอแต่คำสั่งให้ทำงาน
6. ใฝ่มีจิตใจกว้างขวาง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงาน ด้วยตนเอง และพึ่งพาอาศัยผู้อื่น พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะพัฒนาตนเองและสามารถทำงานได้ดี ขึ้นเจริญงอกงามขึ้น

กรมวิชาการ (2544 ก : 21) ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากร ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาของครู สถานศึกษา และหน่วยงาน
2. การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาควรมีเป้าหมายสำคัญ มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความสามารถนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติจริง ในห้องเรียน จนบังเกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตร และเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพให้แก่ครู
3. การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การเสริมแรงในเวลาและโอกาสที่เหมาะสม การสร้างบรรยากาศที่ทำให้ครูเห็นคุณค่าที่จะนำไปสู่ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างยั่งยืน

4. กระบวนการพัฒนาบุคลากร

กระบวนการพัฒนาบุคลากรนั้นมีรูปแบบที่หลากหลาย การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับสภาพ ความต้องการ และความเหมาะสมของแต่ละบริบท

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 31-34) ได้สรุปกระบวนการพัฒนา บุคลากร ไว้ดังนี้

1. การแนะนำชี้แจง หมายถึง การที่หัวหน้าหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายแนะนำ ชี้แจงเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอันเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

รวมทั้งอุปสรรคหรือข้อขัดข้อง วิธีการแก้ปัญหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องรู้ การแนะนำชี้แจง เป็นวิธีการพื้นฐานที่จะทำให้บุคคลได้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และเป็นวิธีการใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาโดยตรงกับผู้ปฏิบัติงาน

2. การประชุมชี้แจง หมายถึง การแนะนำชี้แจงเป็นกลุ่มในลักษณะของการประชุมซึ่งเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารและให้ความรู้ความเข้าใจกับบุคคลเป็นจำนวนมาก ส่วนมากจะใช้เฉพาะการใช้ข้อมูลข่าวสารหรือการชี้แจงให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่เข้าได้ไม่ยากนโยบายการปฏิบัติ การตกลงนัดหมายในเรื่องการดำเนินงาน แผนงาน มาตรฐานการทำงาน เป็นต้น ดังนั้น ในการประชุมชี้แจงต้องมีการวางแผนในการดำเนินการประชุมชี้แจง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. การสอนงาน หมายถึง การที่หัวหน้างานหรือผู้ได้รับมอบหมายสอนวิธีปฏิบัติงานให้แก่บุคคลที่เข้าทำงานใหม่ หรือกรณีที่มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้บุคคลที่จะปฏิบัติงานได้มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมในอันที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลต่อไป

4. การปฏิบัติงานหรือการทดลองปฏิบัติงาน หมายถึง การจัดให้ผู้ปฏิบัติงานได้ฝึกปฏิบัติงานหรือทดลองงานนั้น โดยปกติจะเป็นงานที่ต้องอาศัยความชำนาญและมักจะดำเนินการสอนหรือการแนะนำชี้แจง

5. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ หมายถึง การที่หัวหน้ามอบหมายงานให้ปฏิบัติ ซึ่งการมอบหมายงานนี้จะเป็นการพัฒนาบุคลากรได้ ถ้าหากจะมอบหมายงานให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ และประสบการณ์ขึ้น

6. การให้คำแนะนำปรึกษา หมายถึง การให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน ในกรณีต่าง ๆ เช่น กรณีมีปัญหา กรณีที่ต้องเร่งรัดคุณภาพของงานให้ดียิ่งขึ้น การให้คำแนะนำปรึกษานี้ จะเป็นระบบที่ช่วยให้งานได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างหนึ่ง และจะสามารถใช้เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรในขณะปฏิบัติงานได้อีกด้วย โดยปกติการให้คำแนะนำปรึกษาจะดำเนินงานในสามรูปแบบ คือ แนะนำหัวหน้าโดยหัวหน้างาน แนะนำปรึกษาในลักษณะของพี่เลี้ยง และให้คำปรึกษาโดยเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ เป็นต้น

7. การจัดเอกสารคู่มือครู หมายถึง การจัดหาหรือการจัดทำเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานให้บุคคลได้ศึกษา เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทำความเข้าใจและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานได้วิธีหนึ่ง การจัดเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงานนั้น สามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางและสามารถจัดทำได้ทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือปฏิบัติงาน และสามารถจัดทำได้ทุกหน่วยงาน

8. การสับเปลี่ยนหน้าที่ หมายถึง การแลกเปลี่ยนหรือสับเปลี่ยนหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เช่น การสับเปลี่ยนหน้าที่ของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเดียวกัน เป็นต้น

9. การโยกย้าย หมายถึง การย้ายบุคคลให้ปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่นซึ่งมีหน้าที่แตกต่างไปจากเดิม การโยกย้ายงานนี้จะทำให้บุคคลมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

กรมวิชาการ (2544 ก : 21-22) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

ควรดำเนินการ ดังนี้

1. จัดแหล่งเรียนรู้ให้ครูได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง
2. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้ร้อยรัดกับการนิเทศภายนอกหรือส่งเสริมสนับสนุนจากสถาบันการศึกษามาเป็นพี่เลี้ยงของสถานศึกษา
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ และมีเสรีภาพทางวิชาการ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ารับการอบรม ร่วมประชุมสัมมนา ฝึกปฏิบัติที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จัดขึ้น
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนสิ่งที่เรียนรู้ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนและพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกัน
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และประสบการณ์ในการทำงานกับบุคลากรในสถานศึกษาอื่น
8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้สะสมประสบการณ์ทางวิชาชีพเพื่อการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2546 : 127) ได้สรุปแนวทางในการพัฒนาบุคคลไว้

2 ประการ

1. การพัฒนาบุคคลก่อนปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการสำหรับบุคคลที่จะเข้าทำงาน โดยมีสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ หรือหน่วยงานฝึกอบรมทางวิชาชีพ เป็นผู้ให้การศึกษาก่อนที่บุคคลจะจบการศึกษาออกไปปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ
2. การพัฒนาบุคคลระหว่างปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาบุคคลเมื่อบุคคลได้เข้ามาทำงานแล้ว การพัฒนาบุคคลระหว่างปฏิบัติงานอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การให้การศึกษาค้นคว้า ส่งไปรับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความชำนาญต่าง ๆ เป็นต้น

5. วิธีการพัฒนาบุคลากร

รูปแบบหรือวิธีการพัฒนาบุคลากร ได้มีผู้เสนอแนะไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

สำนักพัฒนาข้าราชการครู (2541 : 16-17) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการครูว่าควรพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านวิชาการ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา วิชาชีพครู
2. ด้านเทคนิคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการสอน การบริหาร การนิเทศ ฯลฯ
3. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ Leadership การตัดสินใจ ฯลฯ การพัฒนาข้าราชการครูทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรหรือหน่วยงานสังกัดนำไปสู่การพัฒนาในหน้าที่ และส่งผลต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพครูซึ่งมีรูปแบบการพัฒนาและวิธีการพัฒนา ดังนี้

รูปแบบการพัฒนา ได้แก่

1. การพัฒนาโดยสื่อทางไกล

2. การพัฒนาเป็นรายบุคคล

3. การพัฒนาเป็นกลุ่ม

วิธีการพัฒนา ได้แก่

1. ปฐมนิเทศ

2. ประชุมอบรม/สัมมนา/Workshop

3. ศึกษาดูงาน

4. ศึกษาต่อ

5. แลกเปลี่ยนครู

6. ครูแม่แบบ

7. ศึกษาด้วยตนเอง

8. หยุดการทำงานชั่วคราวเพื่อทำการวิจัยค้นคว้าหาความรู้ใหม่
(Sabbatical Leave)

9. การฝึกอบรม

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2544 : 15) ได้สรุปวิธีการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1. หาความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากร (Personal Development Needs) โดยการสำรวจข้อมูลบุคลากรในสถานศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงานเพื่อหาทางแก้ไข ด้วยการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานนั้น

2. กำหนดจุดประสงค์ (Objectives) เมื่อทราบปัญหาความจำเป็นหรือความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรแล้ว ก็เริ่มดำเนินการด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าจะพัฒนาบุคลากรเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างไรในการปฏิบัติงาน

3. การเลือกวิธีการ (Methods) ที่เหมาะสมว่าควรดำเนินการด้วยวิธีใด เช่น ฝึกอบรม สัมมนา ดูงาน โยกย้ายเปลี่ยนหน้าที่ โดยพิจารณาว่าวิธีใดจะได้ผลรวดเร็ว

4. กำหนดโครงการ ซึ่งในที่นี้หมายถึง การจัดทำรายละเอียดของการพัฒนาบุคคลในแต่ละเรื่องว่าจะดำเนินการอย่างไร เช่น ถ้าจะใช้วิธีการฝึกอบรมก็ต้องกำหนดหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิทยากร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณที่จะใช้

5. ดำเนินพัฒนาบุคลากรตามโครงการที่กำหนดหรือจัดทำขึ้น เช่น จัดให้มีการฝึกอบรมตามโครงการที่ได้รับอนุมัติ

6. ประเมินผลและติดตามผล การพัฒนาบุคลากรที่ได้ดำเนินการไปแล้วว่า ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา อุปสรรค หรือข้อขัดข้องอย่างไร

จากกระบวนการพัฒนาบุคลากรและวิธีการพัฒนาบุคลากรที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรนั้นมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดหรือจะเลือกใช้วิธีใด เพื่อความเหมาะสมและบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น รู้จักแก้ไขปัญหา คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ครูทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของครูในการพัฒนา ผู้เรียนทุกระดับชั้น

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

วิชชุกร มาลาวิทยา (2543 : 29) ได้ให้ความหมายของโครงงานไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความสนใจ ความถนัด ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ

สมเดช สีแสง (2543 : 129) ได้ให้ความหมายของโครงงานคือ รูปแบบการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบหนึ่ง นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำการศึกษาค้นคว้า จากสิ่งที่หน้าสนใจโดยใช้วิธีการอย่างเป็นระบบ

ลัดดา ภูเกียรติ (2544 : 27) ได้ให้ความหมายโครงงานว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ ที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่ง ที่สงสัยและอยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งชัดเจน หรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากกว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญหาหลาย ๆ ด้าน มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอน ต่อเนื่อง มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียดแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จนได้ข้อสรุป หรือผลการศึกษา หรือคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ

วิโรจน์ ศรีโกคา (2544 : 85) ให้ความหมายโครงงานว่า เป็นการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และผลผลิตที่มีคุณภาพ วิธีดำเนินการ เป็นระเบียบ วิธีทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยตรงโครงงาน ต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกต รู้จักการตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมุติฐาน รู้จักแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ รู้จักสรุป และทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 16) ได้ให้ความหมายของโครงงาน หมายถึง กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตาม ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ โดยผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ตั้งแต่การเลือกหัวข้อของการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการตามแผน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ และการนำเสนอผลงาน โดยทั่วไปการทำโครงงานสามารถทำได้ทุกระดับการศึกษา ซึ่งทำได้ เป็นรายบุคคล รายกลุ่มโดยแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มใหญ่ที่มีความซับซ้อนขึ้นจึงต้องให้ความรู้ วิธีการ ทักษะ กระบวนการหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 1) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ แบบโครงงานเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัย ด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม เป็นการตัดสินใจร่วมกันจนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในชีวิตจริงได้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2551 : 25) ได้ให้ความหมายของโครงการ หมายถึง การศึกษาเพื่อค้นพบความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ และวิธีการใหม่ด้วยตัวนักเรียนเอง โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีครูอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้คำปรึกษา ความรู้ใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ และวิธีการใหม่นั้น ทั้งนักเรียนและครูไม่เคยรู้หรือมีประสบการณ์มาก่อน (Unknown by All)

จากความหมายโครงการที่นักวิชาการกล่าวจากข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคหลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ทั้งนี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจอยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียนเอง โดยใช้กระบวนการและวิธีทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

2. ประเภทของโครงการ

กรมวิชาการ (2544 : 29) ได้แบ่งโครงการออกเป็น 4 ประเภท

1. โครงการประเภทสำรวจ (Survey Project) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอยู่แล้วนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

2. โครงการประเภททดลอง (Experimental Research Project) เป็นการศึกษาหาคำตอบว่า ตัวแปรต้นที่กำหนดมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่อย่างไร โดยการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลตัวแปรต้น

3. โครงการประเภทการพัฒนาหรือประดิษฐ์ค้นคว้า (Development Research Project or Invention) เป็นการนำหลักแนวคิด ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหรือประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้งานหรือแก้ปัญหาหนึ่ง

4. โครงการประเภทการสร้างหรืออธิบายทฤษฎี (Teoretical Research Project) เป็นการศึกษาค้นคว้า แนวคิดทฤษฎีใหม่ ๆ หรืออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีหลักการทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน

Stoller (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ. 2544 : 82; อ้างอิงมาจาก Stoller. 1997) ได้จัดประเภทของโครงการ ไว้ดังนี้

1. โครงการแบบกำหนดโครงสร้าง (Structured Project) โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อกิจกรรม วิธีการ และการนำเสนอให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ

2. โครงการแบบไม่กำหนดโครงสร้าง (Unstructured Project) โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดหัวข้อกิจกรรม วิธีการ และการนำเสนอตามความสนใจของผู้เรียน

3. โครงการแบบกึ่งกำหนดโครงสร้าง (Semi-Structured Project) โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อกิจกรรม วิธีการ และการนำเสนอ

วิลลศรี สุวรรณรัตน์ (2544 : 7) แบ่งวิชาโครงการตามการได้มาซึ่งคำตอบของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ออกเป็น 4 ประเภท

1. โครงการประเภทการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

2. โครงการประเภททดลอง

3. โครงการสิ่งประดิษฐ์

4. โครงการประเภททฤษฎี

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2551 : 28-29) โครงการที่ใช้เกณฑ์ของผลที่ได้รับ

สามารถแบ่งโครงการเป็น 3 ประเภท คือ

1. โครงการสำรวจ เป็นโครงการสำรวจความรู้ที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติหรือสภาพเป็นอยู่ในปัจจุบัน (What it is) โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสำรวจนั้นจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำเสนอแบบต่าง ๆ อย่างมีแบบแผน เพื่อให้เห็นถึงคุณลักษณะหรือความสัมพันธ์ของเรื่องดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การปฏิบัติตามโครงการนี้นักเรียนจะต้องไปศึกษา รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สอบถาม สัมภาษณ์ สำรวจโดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก ฯลฯ ในการรวบรวมข้อมูลต้องศึกษา

2. โครงการทดลอง เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่าจะเกิดอะไรเกิดขึ้น (What it will be) เมื่อมีการทดลองสิ่งที่จัดกระทำขึ้นคือ ตัวแปรต้น เพื่อศึกษาว่ามีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ ตัวแปรตามอย่างไร ด้วยมีความคุมตัวแปรอื่น ๆ คือ ตัวแปรควบคุมที่อาจมีผลต่อตัวแปรตาม

3. โครงการประดิษฐ์ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์คือ การนำความรู้ ทฤษฎีหลักการหรือแนวความคิดมาประยุกต์ใช้ โดยการประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการทำงาน หรือการใช้สอยอื่น ๆ การประดิษฐ์คิดค้นตามโครงการนี้อาจเป็นการประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ โดยที่ยังไม่มีใครทำหรืออาจปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และดัดแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเป็นอยู่ รวมทั้งการสร้างแบบจำลองต่าง ๆ โครงการประเภทนี้การทดลองเพื่อปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะจึงเรียกว่า โครงการทดลองเชิงพัฒนา

สรุปโครงการมี 2 ลักษณะคือ โครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และโครงการตามความสนใจ ประเภทของโครงการแบ่งตามลักษณะของกิจกรรม ได้ดังนี้

1. โครงการประเภทสำรวจ โครงการประเภทนี้ไม่กำหนดตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นการสำรวจในภาคสนามหรือในธรรมชาติหรือนำมาศึกษาในห้องปฏิบัติการ นอกจากนั้นการสำรวจรวบรวมข้อมูลอาจบ่งชี้ที่มาของปัญหาเพื่อนำไปศึกษาทดลองต่อ ตัวอย่างหัวข้อโครงการประเภทสำรวจ เช่น การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบโครงการ การสำรวจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม การศึกษาพฤติกรรมของสัตว์บางชนิด การศึกษาวงจรชีวิตของแมลง

2. โครงการประเภททดลอง เป็นโครงการที่มีลักษณะการออกแบบทดลองเพื่อศึกษาผลของตัวแปรหนึ่งโดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ โครงการประเภทนี้นักเรียนจะเริ่มตั้งแต่กำหนดคำถามที่ต้องการคำตอบ ตั้งสมมุติฐาน กำหนดแหล่งข้อมูลที่จะศึกษา ปฏิบัติการหาข้อมูลเพื่อตอบคำถาม รวบรวมข้อมูลนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ ขั้นตอนปฏิบัติเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างสมบูรณ์ ตัวอย่างหัวข้อโครงการประเภททดลอง เช่น การผลิตเครื่องสำอางจากกล้วย การทำยาฆ่าแมลงที่สกัดจากสะเดา

3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ โครงการประเภทนี้เป็นการประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์เพื่อใช้สอยต่าง ๆ สิ่งประดิษฐ์นี้อาจเกิดขึ้นใหม่หรือปรับปรุง

จากของเดิม มีการกำหนดตัวแปรที่จะศึกษาและทดสอบประสิทธิภาพของชิ้นงานด้วยตัวอย่าง
โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เช่น เครื่องแยกกากผลไม้ เครื่องดักแมลงวัน

4. โครงการประเภทพัฒนาผลงาน โครงการประเภทนี้เป็นการศึกษาค้นคว้า
หรือพัฒนาชิ้นงานให้สามารถใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นหรือมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตัวอย่างโครงการ
ประเภทพัฒนาผลงาน เช่น การพัฒนาเครื่องมือการทำเส้นสลิม การพัฒนาพลังงานความร้อน
ของแก๊สชีวภาพมาใช้แทนพลังงานไฟฟ้า

3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้
ตามความสนใจ การศึกษาค้นคว้าแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ
ปรึกษา และคอยช่วยเหลือ ขั้นตอนการทำโครงการ ดังนี้

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง

สุพล วังสินธุ์ (2543 : 11-13) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
โครงการไว้ว่า เป็นกระบวนการที่จะต้องอาศัยการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
สามารถจำแนกแผนการจัดกิจกรรมโครงการเป็นระยะเริ่มต้นโครงการ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้อง
เลือกเรื่องที่จะทำโครงการโดยเลือกจากเรื่องที่ตนสนใจจากเหตุการณ์ปัจจุบันหรือจากบทเรียน
หรือจากชุมชน หรือจากการกระตุ้นของครู ดังนั้นการเลือกเรื่องที่จะทำโครงการอาจเป็นเรื่องจาก
ประเด็นทั่ว ๆ ไป หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ซึ่งอาจจะตรงกับสาขาวิชาใดก็ได้ สิ่งสำคัญ
จะต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสงสัยหรือต้องการหาคำตอบ อยากศึกษาในเรื่องนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง
ไม่ใช่ครูเป็นผู้กำหนด

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2547 : 9-11) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการคิด
และเลือกหัวเรื่องไว้ว่า การที่ครูจะสอนนักเรียนโดยบอกให้นักเรียนหรือให้นักเรียนฝึกหาความรู้
จากปฏิบัติการ (Lab) เดิม ๆ เสมอไปคงไม่ถูกต้องนัก ครูควรจะสอนโดยให้นักเรียนได้รับ
กระบวนการหาความรู้หรือที่เรียกว่า ค้นพบด้วยตนเองซึ่งก็ควรจะเป็นการสอนด้วยโครงการ
การเลือกหัวข้อโครงการให้นักเรียนศึกษาที่ง่ายที่สุดคือ ให้นักเรียนไปสำรวจรวบรวมข้อมูล
จากเรื่องที่เราจะสอนนักเรียน ตัวอย่างโครงการ เช่น

1. รวบรวมความรู้และข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการช่วยเหลือตนเอง
2. รวบรวมลักษณะทั่วไป ส่วนประกอบ และบริเวณที่ขึ้นของพืช
รอบ ๆ ตัว
3. รวบรวมธรรมชาติทั่วไปของสัตว์เลี้ยง และสัตว์ต่าง ๆ ที่รู้จัก
4. รวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ และพืช
5. รวบรวมความสัมพันธ์สมาชิกในบ้าน
6. รวบรวมสภาพภูมิศาสตร์ของโรงเรียน หมู่บ้าน วัด
7. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชน
8. รวบรวมลักษณะของเปลือกโลก
9. รวบรวมพระราชกรณียกิจในเดือนเมษายน
10. รวบรวมคำราชาศัพท์ที่มีใช้ในโทรทัศน์ภายในเดือนธันวาคม
11. รวบรวมข้อมูลและเปรียบเทียบการปฏิบัติของพระสงฆ์กับฆราวาส

12. รวบรวมข่าวที่เกิดขึ้นในเวลา 1 เดือน ฯลฯ

ครูต้องการให้นักเรียนศึกษาเรื่องใดก็ได้ให้นักเรียนสำรวจข้อมูลในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งเป็นโครงการที่ง่าย นักเรียนก็ชอบทำ โดยที่ครูอาจให้นักเรียนสำรวจจากสภาพใดแล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่มีอยู่แล้วในเอกสารประกอบการสอน และให้นักเรียนวิเคราะห์ผลที่ได้ซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้มากยิ่งขึ้น หัวข้อที่นักเรียนเลือกทำโครงการอาจตรงกันก็ได้ แต่ลักษณะเนื้อหาของงานจะแตกต่างกัน

2. การวางแผน

ครูอาจนำหัวเรื่องที่เขียนไว้ให้นักเรียนเลือกหัวเรื่องที่ศึกษา (ให้ตรงกับเนื้อหาที่เราต้องการสอน) แล้วนำหัวเรื่องที่เรากำลังสอนมาวิเคราะห์ และควรจะมีแนววิเคราะห์ของผู้สอนเองแต่อาจจะใช้แบบวิเคราะห์ตรง ๆ ได้ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง
2. ผู้ทำโครงการ
3. ปัญหาหรือเหตุจูงใจในการทำงาน
4. ตัวแปร (ถ้ามี)
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
6. แหล่งข้อมูลที่นักเรียนจะศึกษา

7. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา กี่วัน และศึกษาช่วงเวลาใด (ครูจัดตารางเวลาให้ดีเพราะจะกระทบกับวิชาของอาจารย์ท่านอื่น ๆ)

8. นักเรียนจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายใดบ้าง หากจากแหล่งใด จุลจักร โนพันธ์ (2536 : 31-32) ได้สรุปเกี่ยวกับการวางแผนว่า เมื่อได้พิจารณาศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการและตัดสินใจเลือกหัวข้อโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มเขียนโครงการเสนอครูอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบ รูปแบบการเขียนโครงการควรคำนึงถึงความถนัด ความชอบ และความสนใจ รวมทั้งความสะดวก กะทัดรัด และเหมาะสมกับลักษณะของโครงการ ดังรูปแบบให้เลือกเขียนและแนวทางการเขียนเค้าโครงของโครงการจะต้องครอบคลุมหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการ (ระบุชื่อโครงการที่ชัดเจน กะทัดรัด เฉพาะเจาะจงว่า จะทำอะไรศึกษาอะไร)
2. ชื่อผู้ทำโครงการ (ระบุชื่อนักเรียนที่ทำโครงการ)
3. ชื่อครูอาจารย์ที่ปรึกษา (ระบุชื่อครูอาจารย์ที่ให้คำแนะนำปรึกษา)
4. ความสำคัญของโครงการ (เขียนอธิบายโครงการนี้ มีสาเหตุจากอะไร ตีอย่างไร ทำไมจึงต้องทำ มีหลักทฤษฎีใดสนับสนุน ขยายเพิ่มเติมปรับปรุงจากเรื่องของผู้ใด)
5. จุดมุ่งหมาย (ให้ระบุว่า เมื่อทำโครงการนี้แล้ว ได้อะไรบ้าง บอกขอบเขตของงานที่เฉพาะเจาะจง สามารถวัดได้)
6. การศึกษาข้อมูลของโครงการ (เขียนข้อความที่มองเห็น แนวการดำเนินงานเป็นหลักทฤษฎี หรือหลักวิชาการ หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ต่าง ๆ)

7. การดำเนินงาน (ระบุวันที่เริ่มโครงการ วันสิ้นสุดโครงการ รวมระยะเวลาดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ ระยะเวลาค่าใช้จ่าย ผู้รับผิดชอบ หรืออธิบาย การเริ่มงานการจัดทำ การจัดรูปแบบ ออกแบบ ทดลองอะไร เก็บข้อมูลอะไรบ้าง อย่างไร และเมื่อใด ขั้นตอนการดำเนินการเป็นอย่างไร มีวัสดุอุปกรณ์ค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง รวมทั้ง การประเมินผลและรายงาน)

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ระบุความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ สิ่งของความแปลกใหม่ ความคิดริเริ่ม ผลงานที่ตรงตามจุดมุ่งหมาย รายได้ที่คาดว่าจะได้รับ)

9. เอกสารอ้างอิง (ระบุชื่อหนังสือ เอกสารที่เกี่ยวข้องใช้อ้างอิง ทางวิชาการ)

3. การดำเนินงาน

เป็นขั้นตอนการดำเนินการตามโครงร่างของเค้าโครงหลังจากครูอาจารย์ ที่ปรึกษาเห็นชอบเค้าโครง ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามแผนการดำเนินการที่วางไว้และจะต้องบันทึกข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าว่าทำอะไร ปัญหาจากการดำเนินงาน และผลเป็นอย่างไร

4. การเขียนรายงาน

นักเรียนจะต้องเขียนรายงานสรุปผลการดำเนินการทำโครงการ การศึกษาค้นคว้าเป็นเอกสารอธิบายให้ผู้อื่นทราบถึงแนวคิดที่มาของปัญหา วิธีการดำเนินการ และผลที่ได้จากการศึกษา การเขียนโครงการจะต้องครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ ๆ ทั้งหมดของ โครงการ

มาลัย สิงหะ (2544 : 31-32) ได้สรุปเกี่ยวกับการเขียนรายงานไว้ว่า เมื่อนักเรียนทำการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วครูตรวจสอบแล้วว่าใช้ได้ ก็เขียนรายงานเพื่อเผยแพร่ แก่คนทั่วไปและเพื่อน ๆ หัวข้อการเขียนรายงาน มีดังนี้

1. ปกรายงาน ประกอบด้วยชื่อโครงการ ชื่อผู้ทำโครงการ ชื่ออาจารย์ ที่ปรึกษา ชื่อสถานศึกษา

2. บทคัดย่อ อธิบายถึงความสำคัญของโครงการ วัตถุประสงค์ วิธีการ ดำเนินการ และผลที่ได้ตลอดจนข้อสรุปต่าง ๆ อย่างย่อ ประมาณหนึ่งหน้ากระดาษ A4

3. บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของโครงการ (อธิบายถึงเหตุผล/แรงจูงใจที่เลือกทำโครงการนี้ และหลักการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เรื่องทำ เป็นเรื่องใหม่หรือผู้อื่นศึกษาไว้บ้างแล้ว ได้อย่างไร เราต้องการขยายเพิ่มเติมอย่างไร) จุดมุ่งหมาย ของการศึกษา สมมุติฐานของการศึกษา (ถ้ามี) ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง (ถ้าเป็นเรื่องที่มีการทดลอง) ทั้งตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม

4. บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง (ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ)

5. บทที่ 3 วิธีการดำเนินการ แยกเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ วัสดุอุปกรณ์/สารเคมีวิธีดำเนินการ (อธิบายขั้นตอนในการดำเนินการโดยละเอียด)

6. บทที่ 4 ผลการศึกษา (นำเสนอข้อมูลหรือผลการทดลองต่าง ๆ

ที่สังเกตรวบรวมได้ รวมทั้งเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่วิเคราะห์ไว้)

7. บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ ผลสรุปจากการศึกษา (ถ้ามีสมมุติฐานควรระบุด้วยว่าข้อมูลที่สนับสนุนหรือคัดค้านสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือยังสรุปไม่ได้) ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการนี้ ข้อเสนอแนะ (กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคและการนำไปใช้ต่างๆ)

8. คำขอบคุณ (กล่าวถึงการได้รับความร่วมมือจากใครบ้าง กล่าวขอบคุณบุคลากรหรือหน่วยงานที่มีส่วนช่วยให้โครงการสำเร็จด้วยดี)

9. เอกสารอ้างอิง (อ้างถึงหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้ทำโครงการใช้ค้นคว้าหรืออ่านเพื่อศึกษาหาข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประโยชน์ในการทำโครงการนี้)

5. การนำเสนอผลงาน

เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการจัดทำโครงการที่สำคัญเพราะสะท้อนถึงการทำงานของนักเรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา นักเรียนจะต้องสรุปผลและสร้างความรู้ด้วยตนเอง การนำเสนอผลงานอาจทำได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมของประเภทของโครงการ เช่น การสาธิต การบรรยาย การแสดง การจัดนิทรรศการ การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2544 : 4-8) ได้แบ่งขั้นตอนการทำโครงการ 5 ขั้นตอน ซึ่งนำเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง
2. การวางแผน
3. การดำเนินงาน
4. การเขียนรายงาน
5. การนำเสนอผลงาน

1. การคิดและเลือกหัวเรื่อง ผู้เรียนจะต้องคิดและเลือกหัวเรื่องของโครงการด้วยตนเองว่าอยากจะศึกษาอะไร ทำไมจึงอยากศึกษา หัวเรื่องโครงการมักจะได้มาจากปัญหา คำถาม หรือความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของผู้เรียนเอง หัวเรื่องของโครงการควรเฉพาะเจาะจง และชัดเจน เมื่อใครอ่านแล้วรู้เรื่องราวโครงการนี้ทำอะไร การกำหนดหัวเรื่องควรคำนึงถึงเรื่อง ต่อไปนี้

- 1.1 ความเหมาะสมของระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน
- 1.2 วัสดุอุปกรณ์
- 1.3 งบประมาณ
- 1.4 ระยะเวลา
- 1.5 แหล่งเรียนรู้

2. การวางแผน การวางแผนทำโครงการจะรวมถึงการเขียนเค้าโครงของโครงการซึ่งต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างรัดกุมและรอบคอบ ไม่สับสน แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบก่อนลงมือศึกษาการเขียนเค้าโครงของโครงการ โดยทั่วไปเขียนเพื่อแสดงแนวคิดแผนงาน และขั้นตอนการทำโครงการ ประกอบด้วย หัวข้อ ต่อไปนี้

- 2.1 ชื่อโครงการ ควรเป็นข้อความที่กะทัดรัด ชัดเจนสื่อความหมายได้ตรง

- 2.2 ชื่อผู้ทำโครงการ/ชั้น/ปีการศึกษา
- 2.3 ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- 2.4 หลักการและเหตุผลของโครงการ เป็นการอธิบายว่าเหตุใดจึงเลือกทำโครงการนี้ มีความสำคัญอย่างไร มีหลักการหรือทฤษฎีอะไรเกี่ยวข้อง เรื่องที่ทำเป็นเรื่องใหม่หรือมีผู้ศึกษาไว้แล้ว ถ้ามีได้ผลอย่างไร เรื่องที่ทำขยายเพิ่มเติมปรับปรุงจากที่ผู้อื่นทำไว้อย่างไร
- 2.5 จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ ควรมีความเฉพาะเจาะจงและสามารถวัดได้ เป็นการบอกขอบเขตของงานที่จะทำได้ชัดเจน
- 2.6 สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ถ้ามี) สมมติฐานเป็นคำตอบหรือคำอธิบายที่คาดไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจถูกหรือไม่ก็ได้ การเขียนสมมติฐานควรมีเหตุผล มีทฤษฎีหรือหลักการรองรับ เป็นข้อความที่สามารถมองเห็นแนวทางในการดำเนินการทดสอบได้ นอกจากนี้ควรมีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วย
- 2.7 วิธีการดำเนินงานและขั้นตอนการดำเนินงาน จะต้องอธิบายว่าจะออกแบบการทดลองอะไร อย่างไร และจะมีการเก็บข้อมูลอะไรบ้าง รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้
- 2.8 แผนปฏิบัติงาน อธิบายเกี่ยวกับกำหนดเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน
- 2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- 2.10 เอกสารอ้างอิง
3. การดำเนินงาน
- เมื่อที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบเค้าโครงของโครงการแล้ว ต่อไปก็เป็นชั้นลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ระบุไว้ ผู้เรียนต้องทำตามแผนที่วางไว้ เตรียมวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ไว้ให้พร้อม ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ คำนึงถึงความประหยัด ความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ว่าได้ทำอะไรไปบ้าง ได้ผลอย่างไร มีปัญหาและข้อคิดอะไร บันทึกอย่างละเอียดและครบถ้วน
4. การเขียนรายงาน
- การเขียนรายงานโครงการ เป็นวิธีการสื่อความหมายวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผู้อื่นได้เข้าใจถึงแนวคิด วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ตลอดจนเข้าใจข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการนั้น การเขียนโครงการควรใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย ชัดเจนและครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๆ ทั้งหมดของโครงการ
5. การนำเสนอผลงาน
- การนำเสนอผลงานเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ เป็นวิธีที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจถึงผลงานนั้น การนำเสนอผลงานอาจทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับประเภทของโครงการ เนื้อหา เวลา ระดับของผู้เรียน เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง การสาธิต การจัดนิทรรศการ ซึ่งอาจมีทั้งการจัดแสดง

และการอธิบายด้วยคำพูด หรือการรายงานปากเปล่า การบรรยายโดยใช้ Multimedia Computer Homepage สิ่งสำคัญคือ พยายามทำให้การแสดงผลงานนั้นดึงดูดความสนใจของผู้ชม ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีความถูกต้องในเนื้อหา

6. การประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการ การประเมินผลเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ที่สะท้อนสภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผล ว่ากิจกรรมที่ทำไปนั้นบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ อะไรบ้าง ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงการนี้ ผู้ประเมินโครงการ อาจดำเนินการด้วยบุคคล ต่อไปนี้

1. ผู้เรียนประเมินประเมินตนเอง
2. เพื่อนช่วยประเมิน
3. ผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาประเมิน
4. ผู้ปกครองประเมิน

7. วิธีการประเมินผล

7.1 การสังเกต เป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมที่สามารถทำได้ทุกเวลา และสถานการณ์ ทั้งแบบมีและไม่มีเครื่องมือ

7.2 การสัมภาษณ์ การสอบถาม อาจมีลักษณะเป็นทางการหรือสัมภาษณ์ สอบถาม ขณะปฏิบัติโครงการก็ได้

7.3 ความรู้ความสามารถ (Authentic Test) ควรเป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิด เพื่อดูความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ความเข้าใจเดิมกับสิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากประสบการณ์ ในการปฏิบัติโครงการลักษณะสำคัญของแบบทดสอบ

- 7.3.1 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด
- 7.3.2 เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ
- 7.3.3 เชื่อมโยง บูรณาการความรู้ ความสามารถ ได้หลายด้าน

และใช้ความคิดที่ลึกซึ้งซึ่งขึ้นตามวัย

- 7.3.4 มีเกณฑ์การให้คะแนนตามความสมบูรณ์ของพฤติกรรม
- 7.3.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและเขียนคำตอบเอง

7.4 การรายงาน จะเป็นการเขียนรายงานหรือเล่าขั้นตอน หรือประสบการณ์ในการทำโครงการก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองจากการที่ได้พูด หรือเขียนบรรยายสะท้อนความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดตามแนวทางการเรียนรู้ที่ผ่าน ประสบการณ์ขณะปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ

7.5 แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เป็นการเก็บรวบรวมผลงาน ที่มีความโดดเด่นช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่เลือกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงถึงความรู้ความเข้าใจ ความสนใจ ความถนัด ทักษะ ความสามารถ อันแสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้าความสำเร็จ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือในหลาย ๆ เรื่อง หรือจะเป็นการเก็บผลการประเมินการปฏิบัติโครงการ ในวิธีที่ 1-4 ด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการติดตามพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

วิธีการประเมินโครงการ (สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ. 2544 : 85-87)

1. การประเมินชิ้นงาน (Assessing Artifacts)
2. การประเมินรายงานหรือภาคินิพนธ์

(Assessing Report or Disserrtation)

3. การประเมินโดยสอบปากเปล่า (Vivas)
4. การประเมินจากโปสเตอร์หรือการจัดนิทรรศการโครงการ

(Poster Sessions/Exhibitions)

5. การประเมินจากการนำเสนอ (Presentation)
6. การประเมินจากสมุดบันทึก (Log Books)

4. การเขียนแผนการสอนแบบโครงการ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2547 : 18) ได้กล่าวถึงการเขียนแผนการสอนกิจกรรมโครงการไว้ว่า แผนการสอนประกอบด้วย

1. วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลา และกิจกรรม
 2. ทากลวิธีสอน โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ยึดหลักผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นตามหลักของกิจกรรมโครงการ
 3. จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้ตามความเหมาะสมแนะนำแหล่งการเรียนรู้และเป็นที่ปรึกษา
 4. การวัดและประเมินผล ควรประเมินผลในหลักการว่า ข้อสอบคือการนำไปสู่ผลการศึกษาหรือผลงานโครงการนำมาซึ่งความรู้ใหม่ นักเรียนที่มีผลงานควรได้รับการประเมินตามสภาพจริง
 5. ในแผนการสอนไม่ควรเขียนรายละเอียดเป็นคาบแต่ควรเขียนรวม ๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - 5.1 สารสำคัญ เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการที่สำคัญที่ต้องการศึกษาให้นักเรียนได้รับรู้หลังจากการเรียนรู้
 - 5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการบอกให้ทราบว่าผู้สอนต้องการให้นักเรียนได้รับรู้หลังจากการเรียนรู้
 - 5.3 เนื้อหา ควรสรุปเรื่องที่ต้องการสอน
 - 5.4 กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์
 - 5.5 สื่อการเรียนการสอน เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน
 - 5.6 การวัดผลประเมินผล ควรวัดจากผลการค้นคว้าหาความรู้ และสร้างความภาคภูมิใจให้แก่นักเรียน
 - 5.7 กิจกรรมเสนอแนะเป็นข้อเสนอแนะในการเขียนแผนการสอนต่อไปหรืออาจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือกลวิธีการสอนอื่นประกอบการสอนโครงการ
- สรุปว่าการเขียนแผนการสอนหรือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

มีวิธีการและหัวข้อในการเขียนเหมือนแผนการสอนทั่วไป แต่ในกิจกรรมจะเน้นการวางแผนการศึกษา การปฏิบัติตามแผน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการคิดและเลือกหัวเรื่อง ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการเขียนรายงานผลการศึกษา และขั้นตอนนำเสนอผลงาน

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

1. การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และความสามารถให้กับตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าจากคู่มือ ตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบโครงงาน พันัส หนันาคินทร์ (2542 : 84-97) ให้ความหมายของการศึกษาเอกสาร โดยการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1.1 กิจกรรมที่บุคคลสมัครใจที่จะทำเอง กิจกรรมเหล่านี้อาจเกิดขึ้นจากการชี้แนะ ให้ความสนับสนุนหรือกระตุ้นให้พัฒนาตนเอง หลักการสำคัญของกิจกรรมประเภทนี้คือ ผู้ปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ ด้วยการเห็นคุณค่า และความพยายามเป็นส่วนตัวแต่ผลที่ได้ทำให้ตนเองมีคุณภาพสูงขึ้น และยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่องานขององค์กร โดยส่วนรวมด้วยกิจกรรมที่สมัครใจทำด้วยตนเอง ดังนี้

1.1.1 การอ่านหรือการสมัครใจ จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การสมัครเข้าฟังปาฐกถา การเข้ารับฟังการอบรมตามที่มีผู้จัดเป็นครั้งคราว การศึกษาจากตำรา ทฤษฎี หรือการศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ในกรณีนี้การอ่านย่อมจะมีคุณประโยชน์และใช้ได้ อย่างกว้างขวาง แต่ในการอ่านนั้นผู้อ่านจะต้องรู้จักวิธีการอ่าน รู้จักจับประเด็นใจความสำคัญ และหลักการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ไม่หลงเชื่อในสิ่งพิมพ์ทั้งหลายโดยปราศจากวิจารณ์ญาณ เป็นต้น

1.1.2 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการเสาะแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น การฟังปาฐกถาในเรื่องที่ตรงกับอาชีพที่กำลังกระทำอยู่ การสนทนากับผู้รู้ การใช้เวลาว่างในการเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอันจะต้องค้นคว้าและรวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเขียน จึงทำให้ความรอบรู้ขยายวงกว้างต่อไป ในกรณีนี้สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไปก็คือ การหาความรู้ในวิชาพื้นฐานทั่วไป ถึงแม้จะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานอาชีพ แต่จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับชีวิตเพราะนอกจากจะเป็นฐานที่จะทำให้สามารถศึกษาวิชาที่สูงขึ้นไปได้แล้ว ยังมีความจำเป็นในการยกระดับฐานะทางสังคมให้สูงขึ้น จึงต้องการพื้นฐานความรู้ที่สูง และกว้างยิ่งขึ้นด้วย และการที่วงสังคมต้องขยายออกนั้นก็จักกลับมาเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพให้ได้รับความสำเร็จสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

1.1.3 การระดมความคิด หลักการของการระดมความคิด หรือระดมสมอง เป็นการให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาที่ผู้ดำเนินการเป็นผู้เสนอโดยเสรี ไม่มีการท้วงติงไม่มีการออกความคิดเห็น ถึงความเป็นไปได้หรือเป็นไปไม่ได้ กล่าวได้ว่าในระยะที่มีการออกความคิดเห็นของแต่ละคนนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่จดความคิดเห็นลงในที่ทุกคนเห็นได้ เช่น บนกระดานสีขาว (White Board) จะจดทุกข้อที่มีผู้เสนอ ซึ่งแน่นอนว่าจะต้องมีการซ้ำกัน หรือความคิดเห็นเดียวกันหรือไม่มีเหตุผลพอเพียงก็ตาม เมื่อหมดข้อเสนอมานอกจากสมาชิกแล้วที่ประชุม

ก็จะมาพิจารณาว่ามีข้อใดบ้างที่ควรจะรวมกัน เพราะข้อความหรือใจความเป็นอย่างเดียวกัน ต่อจากนั้น สมาชิกก็จะรวมข้อเสนอด่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นประเด็น ติดตามด้วยการอภิปราย แสดงความคิดเห็นถึงความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ของประเด็นต่าง ๆ ในระยะนี้ อาจจะคง บางประเด็นไว้ และตัดบางประเด็นออก ประเด็นที่เหลือคือ ความคิดที่ประชุมนั้นยอมรับว่า เป็นประเด็นที่มีค่าควรแก่การนำเสนอผู้บริหารระดับสูงต่อไป การระดมความคิดนั้นมีส่วนดีที่ว่า ทุกคนได้ใช้ชีวิตและแสดงออกโดยให้มีเสรีความคิดที่ผู้อื่นนำเสนอไปอาจจะไปสะกิดความคิดของคนอื่น ให้ตื่นตัวขึ้นแล้วเสนอต่อไป ทำให้ความคิดกระจายออกอย่างกว้างขวางพอที่จะควบคุมแง่มุมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการแก้ปัญหา การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง จะทำให้เข้าใจในสิ่งที่สงสัยได้มาก แต่การศึกษา เอกสารต้องใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ และหากช่วยกันคิดหลายคนจากประเด็นปัญหา เดียวกันก็จะทำให้เข้าใจปัญหานั้น และแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการจัดประชุมขึ้นเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะ บางเรื่องให้แก่ผู้เข้าประชุมโดยเฉพาะ วิธีการอาจประกอบด้วยการบรรยายหรืออภิปรายเนื้อหาต่าง ๆ ติดตามด้วยการลงมือปฏิบัติภายใต้การดูแลและให้คำแนะนำของที่ปรึกษา

ยรรยง ผิวอ่อน (2543 : 22) ได้ให้นิยามไว้ว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ ทางด้านการนำไปใช้ปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น

สายสวางค์ แก้วเกษตรกรรม (2543 : 84-87) ได้ให้นิยามไว้ว่า การประชุม เชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกอบรมที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้ได้เน้นถึง การเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติในงานของเขา หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น เป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้ม (Intensive Training Course) โดยจะเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะ (Skill) ในด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง การประชุมเชิงปฏิบัติการได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 1.1 เพื่อฝึกฝนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดทักษะหรือความชำนาญ
 - 1.2 เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
 - 1.3 เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
 - 1.4 เพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องยิ่งขึ้น
2. บุคคลที่เกี่ยวข้อง วิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 2.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาหรือเรื่องที่จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้น
 - 2.2 มีประสบการณ์ในงานนั้น ๆ และสามารถถ่ายทอดความรู้ทั้งทฤษฎี และการปฏิบัติได้อย่างดี
3. ผู้จัดการประชุมปฏิบัติการ

3.1 ต้องพิจารณาว่าจะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านใดหรือสาขาใด
 3.2 เป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนั้น
 3.3 เป็นผู้กำหนดตัวผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดเวลา และหลักสูตร
 การประชุมด้วย

4. ผู้เข้ารับการประชุมปฏิบัติการ

4.1 ควรจะเป็นผู้ที่ทำงานในสาขาหรือด้านเดียวกัน มีปัญหาในการทำงาน
 อย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

4.2 เป็นผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับเดียวกัน

5. ขั้นตอนในการดำเนินการประชุมปฏิบัติการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

5.1. ระยะก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5.1.1 ขั้นวางแผน ผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องพิจารณาว่า มีปัญหา
 หรือข้อขัดข้องอะไรเกิดขึ้น ซึ่งเป็นความจำเป็นในการฝึกอบรมในด้านใด

5.1.1.1 เมื่อทราบความจำเป็นของการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว
 ก็จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดหลักสูตรและระยะเวลา

5.1.1.2 กำหนดบุคคลที่จะเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5.1.1.3 เนื้อหารายละเอียดของหลักสูตรเมื่อได้กำหนดแล้ว ผู้จัดการ
 ประชุมเชิงปฏิบัติการต้องแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก เป็นทฤษฎีผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจะต้องพิจารณา
 ว่าในภาคทฤษฎีนี้จะมีหัวข้อวิชาใดบ้าง ที่จะช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานได้

ส่วนที่สอง เป็นการปฏิบัติหรืออาจจะเป็นการที่ผู้เข้ารับการประชุม
 เชิงปฏิบัติการมาประชุมปรึกษาหารือ ประชุมแก้ปัญหาข้อขัดข้อง โดยจะจัดแบ่งกลุ่มหรือกลุ่มย่อย ๆ
 ก็ได้

5.1.1.4 ผู้จัดการประชุมปฏิบัติการจะต้องคัดเลือกผู้เข้ารับการประชุม
 ปฏิบัติการและต้องแจ้งให้ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเตรียมตัวด้วย

5.1.1.5 เตรียมกลุ่มย่อย เนื่องจากเมื่อผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
 ได้ข้อมูลของปัญหา ข้อขัดข้องต่าง ๆ มาแล้ว ก็จะแยกปัญหาเป็นข้อ ๆ และแบ่งกลุ่มประชุม
 แบ่งแยกตามหัวข้อเหล่านั้น

5.2. ระยะระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ

5.2.1 ชี้แจงขั้นตอนและวิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้เข้ารับการประชุม
 ทราบว่ากลุ่มใดหัวข้อใดบ้าง

5.2.2 การบรรยายหรือการอภิปรายทางวิชาการโดยวิทยากร/ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เพื่อเป็นการเสนอแนะหรือชี้แนวทางให้ทราบข้อขัดข้องหรือแนวทางการพิจารณาประเด็น ซึ่งจะช่วยให้
 ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เป็นแนวทางยึดถือหรืออ้างอิงในการพิจารณาปัญหาในกลุ่มย่อย
 และกลุ่มใหญ่

5.2.3 การประชุมกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้
 ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการได้ใช้หลักวิชาการที่ได้รับจากวิทยากรผู้บรรยาย หรืออภิปราย

มาพิจารณาประกอบกับปัญหาหรือประเด็นต่าง ๆ ของแต่ละคนในกลุ่มจะประชุมแลกเปลี่ยนประเด็นความรู้ หรือให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรืออาจจะเป็นการประชุมกลุ่มเพื่อช่วยกันฝึกปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามวิธีการที่ดีที่สุดที่คิดว่างานนั้นจะประสบความสำเร็จหรือคิดว่าจะแก้ปัญหาได้

5.2.4 จากการประชุมกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการช่วยกันแก้ปัญหา หรือฝึกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเสร็จแล้ว กลุ่มจะนำผลการประชุมกลุ่มมารายงาน โดยจะกำหนดสภาพขอบเขตของปัญหา/เรื่อง สาเหตุ และวิธีการแก้ปัญหาหรือแนวทางปฏิบัติพร้อมทั้งข้อเสนอแนะเสนอต่อประชุมใหญ่

5.2.5 ที่ประชุมใหญ่พิจารณารายงานการประชุมกลุ่มของกลุ่มย่อยทุก ๆ กลุ่ม เพื่อปรับปรุงและแก้ไขหรือเพิ่มเติมอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วกลุ่มย่อยจะนำข้อมูลที่ปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมไปเขียนรายงานให้สมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง แล้วจะนำกลับมาเสนอผลการประชุมใหญ่อีกครั้ง หากที่ประชุมใหญ่ลงมติยอมรับรายงานการประชุมครั้งนั้น ก็ถือว่ารายงานเหล่านี้เป็นรายงานหรือมติของที่ประชุมใหญ่

5.2.6 มติที่ประชุมใหญ่นี้ ผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการทุกคนจะต้องยึดปฏิบัติและใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาหรือการปฏิบัติงานต่อไป

5.3 ระยะเวลาประชุมเชิงปฏิบัติการ

หลังจากจบการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการควรจะได้จัดให้มีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อพิจารณาว่า เมื่อจบหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งหรือปฏิบัติงานได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด และประสบผลสำเร็จเพียงใดการเตรียมสถานที่

ผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการควรจะได้จัดสถานที่ ดังนี้

1. ห้องประชุมควรกว้างขวางพอสมควร เมื่อแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการออกเป็นกลุ่มย่อยแล้ว กลุ่มจะห่างกันพอสมควร
2. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกมีพร้อม
3. เตรียมเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ สำหรับการค้นคว้าล่วงหน้าและนำมาไว้ ณ ห้องประชุมเชิงปฏิบัติการ

สิ่งที่น่าสนใจเมื่อใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมได้มาก
2. ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการมีโอกาสกำหนดเป้าหมายและวิธีการปฏิบัติได้เอง
3. ทำให้ผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการได้มีวิธีการแก้ปัญหาและฝึกทักษะในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

4. เราความสนใจผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทุกคน
ข้อควรคำนึง

1. ทั้งวิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการต้องมีเวลาให้แก่การประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. ต้องใช้อุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกมาก

3. สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
4. ผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ ต้องพร้อมที่จะทำงานคนเดียว

และทำงานเป็นหมู่คณะ

สมคิด บางโม (2544 : 92) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) ไว้ว่า เป็นการฝึกอบรมที่ผู้ได้รับการฝึกอบรมปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยายให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ประชุมเพื่อช่วยสร้างคู่มือหรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การปฏิบัตินิยมให้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ มากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

จากที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้พอจะสรุปได้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรโดยใช้การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการฝึกปฏิบัติจริง อีกทั้งได้ร่วมกันศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาและการวางแผนปฏิบัติงาน

3. การนิเทศภายใน

3.1 ความหมายการนิเทศภายใน มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายใน ดังนี้

สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ (2542 : 351) อธิบายว่า การนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียน หมายถึง การนิเทศการศึกษาที่ดำเนินการโดยบุคคลภายในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ที่ผู้บริหารมอบหมาย หรือกลุ่มครู เพื่อช่วยให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยความสามัคคี ซึ่งจะทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนมีคุณภาพ

ธีรรัตน์ กิจจาร์ภักษ์ (2542 : 277) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นการนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียน ผู้นิเทศอาจได้แก่ผู้บริหาร ผู้ช่วยบริหาร ฯลฯ ที่โรงเรียนแต่งตั้งขึ้น จะต้องทำอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ และเมื่อนิเทศเสร็จแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการคือ พัฒนาค้น พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 223) ได้ให้นิยามไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรร่วมโครงการ

จากความหมายของการนิเทศภายในจากนักการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้บูรณาการและสรุปความหมายของการนิเทศภายในดังนี้ การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำให้คำปรึกษา และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการทำงานใด ๆ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

3.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศภายใน เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ชารี มณีศรี (2534 : 201) อธิบายว่า ความจำเป็นในการนิเทศภายในภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. ปัญหาหลักมี 2 ประเด็นคือ การนิเทศไม่ทั่วถึง และการนิเทศไม่มีคุณภาพ ประการแรกอาศัยการนิเทศจากภายนอกเมื่อขยายโรงเรียนเพิ่ม ครูเพิ่ม การนิเทศภายนอกทำไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายใน

2. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูดีมิใช่ผู้สอนดี มีความรู้ ประพฤติดีเท่านั้น หากแต่ยังต้องบริหารเวลาเพื่อสังคม ชุมชน พัฒนาบุคลากรโรงเรียน ไม่หวังพึ่ง ไม่รอคอย พัฒนานิเทศกันเอง

3. การช่วยเหลือกันและกัน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้จัดทำ เอกสารการนิเทศเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง โดยประสานการนิเทศภายนอกและภายใน นิเทศให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัยร่วม

4. ปรับปรุงงานวิชาการ ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพข้อจำกัดไม่เหมือนกัน การที่คนภายในรู้เรื่องดีที่สุดกว่าคนภายนอก จะทำให้การพัฒนาการนิเทศภายในเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น

5. การยอมรับ บุคคลที่จะเป็นผู้นำหรือหัวหน้าคนจะต้องให้ผู้อื่นยอมรับ แม้ในการแต่งตั้งหัวหน้า ควรคำนึงถึงคุณลักษณะด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมความประพฤติ เป็นแบบอย่างเป็นครูของครู การยอมรับนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการนิเทศภายใน

6. ปัญหาตัวเร่งที่สำคัญ เช่นการนำหลักสูตรไปใช้ สภาพการสอนที่เปลี่ยนไป สื่ออุปกรณ์มีการสอน การประเมินและผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียนผู้ศึกษาค้นคว้าได้สรุป ความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษาคือ สถานศึกษามีมากกว่าศึกษานิเทศก์ ซึ่งการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อาจจะไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องให้บุคลากรในโรงเรียนด้วยกันเอง พัฒนากันเองซึ่งจะรู้ปัญหาในการนิเทศดีกว่าผู้อื่นที่อยู่ภายนอกโรงเรียน

สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ (2542 : 352) ได้ให้ความสำคัญ ความจำเป็นในการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียน อาจสรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมกำลังของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งไม่พอ ที่จะนิเทศศึกษาได้อย่างทั่วถึง

2. ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมเป็นผู้รู้สภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน จึงสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากกว่าผู้นิเทศที่เป็นบุคคลภายนอก

3. ผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศมีความคุ้นเคย ทำให้บรรยากาศในการนิเทศ มีความเป็นกันเองมากกว่าบุคคลภายนอกมานิเทศ

4. ผู้นิเทศสามารถติดตามผลการนิเทศได้ตลอดเวลา ทำให้งานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมาย โดยไม่ขาดความต่อเนื่อง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 224) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความจำเป็น ในการนิเทศภายในดังนี้ ศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึง และเจาะลึก ถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน มีการขยายตัวในด้านจำนวนสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

1. การศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีความหลากหลายในวิชาชีพ ความชำนาญ ความรู้เฉพาะสาขาทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การจัดศึกษานิเทศก์ให้ครบตามสาขา และเพียงพอ จึงเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่จำกัด

2. การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งบุคลากรมีจำนวนมากและมีจำนวนมากและความชำนาญในสาขา เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย

3. การนิเทศภายในสถานศึกษาก็จะได้สร้างความใกล้ชิดความคุ้นเคยกันและการทำงานร่วมกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน

4. การประสานในสถานศึกษาจะสะดวก เพราะความคุ้นเคยกันมีประชาสัมพันธ์งานได้ทั่วถึง

3.3 หลักการนิเทศภายใน การนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะบรรลุผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ผู้ดำเนินการต้องมีหลักยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีผู้ให้หลักการนิเทศภายใน ดังนี้

สวัสดี กาญจนสุวรรณ (2542 : 352) อธิบายว่า หลักการนิเทศภายในโรงเรียนมีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบของตน ซึ่งจะมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนได้

2. ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศต้องให้ความร่วมมือจึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จ

3. การนิเทศมิใช่การบังคับขู่เข็ญ หรือคอยจับผิด แต่เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยกันพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

4. บุคคลภายในโรงเรียนต้องยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในการทำงานและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

5. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะต้องเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของโรงเรียน

6. การสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหารจะมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 227) ได้สรุปหลักการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ

2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงานคือ ความเป็นประชาธิปไตยเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลได้แสดงออก และพัฒนาความสามารถเหล่านั้นได้อย่างเต็มที่

4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร จะหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร

5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น สร้างความเข้าใจระหว่างกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์มีวิธีการทำงานที่ดี และความสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ รวมทั้งความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความรู้สีกภาคภูมิใจในอาชกรย์ เป็นอาชีพที่ต้องใช้วิชาความรู้และความสามารถ และสามารถที่จะพัฒนาได้

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 59) ได้สรุปเกี่ยวกับหลักการนิเทศภายในไว้ว่า หลักการสำคัญในการนิเทศภายในได้แก่หลักการ ดังต่อไปนี้

1. มุ่งที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. อาศัยความร่วมมือภายในสถานศึกษา
3. อาศัยวิธีการที่หลากหลาย
4. กระทำอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
5. ใช้กระบวนการที่เป็นระบบ

สงัด อุทรานันท์ (ม.ป.ป. : 120) อธิบายว่า หลักการสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง สำหรับการดำเนินการนิเทศนั้นผู้บริหารอาจจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการเองก็ได้
2. การนิเทศภายในโรงเรียนจะสำเร็จลงได้ก็จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การนิเทศจะไม่มีโอกาสพบกับความสำเร็จได้เลย
3. จะต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนั้นเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น การนิเทศไม่ใช่เป็นการบังคับ ชูเชิงหรือคอยจับผิดแต่ประการใด
4. บุคลากรภายในโรงเรียนต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ในสภาพความเป็นจริงแล้วไม่มีใครที่จะมีความเชี่ยวชาญทุก ๆ ด้าน ดังนั้นน่าจะได้แลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความเชี่ยวชาญให้แก่เพื่อนร่วมงานเพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น
5. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะต้องเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
6. การสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหาร จะมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงถือว่าการสร้างเสริมกำลังใจของผู้บริหารจะส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศในโรงเรียนด้วย

ผู้ศึกษาค้นคว้าสรุปหลักการนิเทศภายในจากนักการศึกษาหลายท่านได้ดังนี้ หลักการนิเทศภายในเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร และผู้บริหารอาจจะมอบหมายให้ใครภายในโรงเรียนเป็นผู้นิเทศก็ได้ แต่การนิเทศภายในต้องเป็นการร่วมมือกันพัฒนางานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

3.4 กระบวนการนิเทศภายใน การนิเทศภายในต้องเป็นไปตามขั้นตอนกระบวนการ

มีผู้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในไว้ ดังนี้

ชาลี มณีศรี (2534 : 203) อธิบายว่า กระบวนการนิเทศภายใน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ขั้นที่ 2 การวางแผน

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 232-235) อธิบายว่า ขั้นตอนในการบริหารงานนิเทศภายใน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ

โดยคำนึงถึง

1. นโยบายของสถานศึกษาในด้านการนิเทศ
2. ปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา
3. ข้อมูลที่ได้จากสภาพปัจจุบัน
4. ผลการสำรวจความคิดเห็น

และควรลำดับความสำคัญและความจำเป็นของปัญหา ดังนี้

1. ขนาดและขอบข่ายของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ความรุนแรงของปัญหาที่พบ
3. ข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่
4. นโยบายและความต้องการเร่งด่วนในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ โดยอาศัยข้อมูลจากสภาพปัจจุบันและปัญหาและกำหนดเป็นเป้าหมาย ดังนี้

1. แจกแจงกิจกรรมการนิเทศที่จะทำในโครงการนั้น
2. กำหนดแผนงานการนิเทศ รวมถึงการกำหนดหน่วยปฏิบัติค่าใช้จ่าย

เวลา และสถานที่ เป็นต้น

3. จัดทำงบประมาณโครงการ การขออนุมัติ และการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน การดำเนินการนิเทศเป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้น ดังนี้

1. การให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติ
2. การปฏิบัติงานประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่ประกอบด้วย ผู้รับการนิเทศ

ผู้ให้การนิเทศ ผู้บริหาร

3. การสร้างขวัญและกำลังใจ ผู้รับการนิเทศควรได้รับการเสริมกำลังใจ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ โดยใช้หลักการ ดังนี้

1. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
2. การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งของการนิเทศที่จำเป็นต้องจัดทำ
3. การประเมินผลต้องอาศัยข้อมูลจากหลายฝ่าย
4. การประเมินผลสามารถทำได้หลายระยะคือ การประเมินผล

ระหว่างโครงการ และการประเมินผลสรุปโครงการ

5. การประเมินผลเป็นระบบ มี 3 ส่วนคือ การประเมินผลที่ปัจจัยนำเข้า การประเมินผลที่กระบวนการ การประเมินผลผลิต

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้บูรณาการขั้นตอนการนิเทศภายในจากนักการศึกษาที่ผ่านมาได้

4 ขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหา
2. วางแผนการดำเนินงาน
3. ดำเนินงาน
4. ประเมินผลการนิเทศ

3.5 กิจกรรมการนิเทศภายใน กิจกรรมการนิเทศภายในมีหลายรูปแบบ แต่ต้องเลือกรูปแบบให้เหมาะกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของแต่ละโรงเรียน มีผู้ให้กิจกรรมการนิเทศภายในไว้ ดังนี้

ซารี มณีศรี (2534 : 204) ได้สรุปกิจกรรมการนิเทศ มีดังต่อไปนี้

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน
2. การปฐมนิเทศ
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ
4. การประชุมปฏิบัติการ
5. การอบรม
6. การสัมมนา
7. การระดมความคิด
8. การสาธิตการสอน
9. การศึกษาเอกสารวิชาการ
10. การสนทนาวิชาการ
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
12. การศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการสอน
14. การวิจัยปฏิบัติการ
15. การเขียนเอกสารหรือทดสอบทางวิชาการ
16. การจัดนิทรรศการ

สวัสดี กาญจนสุวรรณ (2542 : 354) อธิบายว่า กิจกรรมการนิเทศภายใน มีดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
3. การให้ศึกษาจากตำรา
4. การให้คำปรึกษาหารือ
5. การสาธิตการสอน
6. การพาครูไปศึกษานอกสถานที่
7. การสนทนาวิชาการ
8. การบริหารเอกสารวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 229-230) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศภายในทำได้หลายรูปแบบ รวมทั้งสามารถผสมผสานแต่ละรูปแบบเข้าด้วยกัน แต่จะใช้รูปแบบใดเมื่อใดนั้น ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของสถานศึกษาเป็นสำคัญวิธีการที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้ มีดังนี้

1. การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้
 - 1.1 การบรรยายโดยวิทยากรคนเดียวมาบรรยาย
 - 1.2 การบรรยายโดยวิทยากรหลายคน
 - 1.3 การบรรยายโดยใช้วัสดุอุปกรณ์
2. การเชิญสถานประกอบการ โรงงานและบริษัทต่าง ๆ มาสาธิตอุปกรณ์
3. การไปศึกษาดูงานตามหน่วยงาน
4. สถานศึกษาจัดแหล่งและบริการทางวิชาการ
5. การสนทนาทางวิชาการ
6. การสาธิตการสอน
7. การประชุม
8. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน

เครื่องมือต่าง ๆ

กมล ภูประเสริฐ (2544 : 64) อธิบายว่า เทคนิคการนิเทศภายในมีหลายรูปแบบที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้เองหรืออาศัยการช่วยเหลือจากภายนอกบางส่วน ได้แก่ เทคนิคดังต่อไปนี้

1. การให้คำอธิบายหรือคำแนะนำ
2. การให้ผู้ที่มีความสามารถ สาธิตให้ดู
3. การปรึกษาหารือ
4. การระดมสมอง
5. การศึกษาเอกสารร่วมกัน
6. การศึกษาจากสื่อ เช่น วีดิทัศน์ ซีดี ร่วมกัน
7. การช่วยกันจัดหาสื่อที่จะช่วยให้การสอนดีขึ้น
8. การจัดทีมทำการทดลองวิธีการสอนร่วมกัน
9. การผลัดเปลี่ยนกันแสดงบทบาทสมมติตามความคิด แล้วสรุปเป็นขั้นตอน

การสอนที่ดี

อัสณีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546 : 45) อธิบายว่า กิจกรรมนิเทศภายใน มี 16 กิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การปฐมนิเทศครูใหม่
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ
4. การอบรม
5. การประชุมปฏิบัติการ
6. การสัมมนา

7. การระดมความคิด
8. การสาธิตการสอน
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ
10. การสนทนาทางวิชาการ
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
12. การศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการสอน
14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
15. การเขียนเอกสาร/ บทความทางวิชาการ
16. การจัดนิทรรศการ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สรุปว่า กิจกรรมการนิเทศภายในมีหลายรูปแบบ และมีหลายแนวทางให้เลือกปฏิบัติ บางกิจกรรมสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้เอง แต่บางกิจกรรมอาจต้องอาศัยหน่วยงานอื่นช่วยเหลือ สถานศึกษาต้องเลือกกิจกรรมการนิเทศภายในในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทและจุดมุ่งหมายของการนิเทศที่สถานศึกษาต้องการ จึงจะเป็นการพัฒนาบุคลากรได้ตรงเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์

การวิจัยปฏิบัติการ

การวิจัยปฏิบัติการได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาของไทยในปัจจุบัน หลายหน่วยงานหรือนักวิชาการต่างเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานของครู และโรงเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งมีการกำหนดไว้ในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้สถานศึกษานับสนุนส่งเสริมการปรับปรุงและพัฒนา การปฏิบัติงานของบุคลากรโดยใช้กระบวนการวิจัย (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 5)

1. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2540 : 10) ให้ความหมายว่า การวิจัยปฏิบัติการ เป็นการวิจัยเพื่อหาทางในการแก้ปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันที่เป็นปัญหาเฉพาะด้าน และยังเป็นวิจัยเพื่อพัฒนาอีกด้านหนึ่งด้วย เพราะว่างานวิจัยในรูปแบบนี้จะสามารถนำไปใช้ในสภาพจริงทันต่อเหตุการณ์ได้ทันทีเลย ซึ่งจะเป็นการวิจัยหารูปแบบใหม่ วิธีปฏิบัติการใหม่ หรือเทคนิคใหม่หรือวิจัยโครงการใหม่ ๆ หรือระบบการจัดการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอน รูปแบบใหม่เทคนิคการสอน เป็นต้น

พันธุ์ทิพย์ รามสูต (2540 : 8) ได้นิยามการวิจัยปฏิบัติการว่า เป็นวิธีการค้นหา คำตอบที่เสนอในวิชาจิตวิทยาสังคมของ Kurt Lewin ในระหว่างช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวหลักในความคิดของ Kurt Lewin ก็คือทฤษฎีและการปฏิบัติ สามารถจะดำเนินคู่กันไป อย่างอาศัยประโยชน์ซึ่งกันและกันได้ ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการทัศน์ใหม่ของการวิจัยและปฏิบัติคือ การวิจัยปฏิบัติการ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 31) ได้สรุปความหมายการวิจัยปฏิบัติการว่า เป็นการวิจัยของบุคคลที่เป็นเจ้าของงานต้องการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือศึกษาของตนตามสภาพจริง

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 5) ได้สรุปความหมายของการวิจัยปฏิบัติการว่า หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจ ต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุง ที่ทำการให้เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในปฏิบัติงาน ซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียนก็คือ การวิจัยที่เกิดขึ้น ในโรงเรียนและชั้นเรียน โดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตน จากการสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งการใช้ความเข้าใจ และมโนทัศน์ของตนเองมากกว่าผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงเป็นโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถหรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552 : 5) ได้นิยามว่า การวิจัยปฏิบัติ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปใช้แก้ปัญหาอย่างรีบด่วนหรือปัจจุบันทันที เช่น ปัญหาการเดินทาง เป็นต้น

จากความหมายของการวิจัยปฏิบัติการที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การวิจัยที่แก้ปัญหาหรือการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางที่ดีขึ้นจากการใช้วงจร 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกต และการสะท้อนผลกลับ ที่เป็นวงจรแบบเกลียวสว่าน ที่สะท้อนถึงตนเองว่าการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาเป็นอย่างไร ซึ่งจะมีการวิจัยตามวงจรได้หลาย ๆ รอบ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ของการวิจัย

2. แนวคิดและจุดมุ่งหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์ (2539 : 134) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการ ว่ามีจุดมุ่งหมายพื้นฐาน เพื่อปรับปรุงผลงานการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะจุด เฉพาะที่ และเฉพาะเรื่องมากกว่าเพื่อผลิตหรือสร้างความรู้ การผลิตความรู้หรือการแสวงหาประโยชน์ ของความรู้เป็นเพียงเป้าหมายรองหรือเป็นผลพวงการวิจัยปฏิบัติการ นั่นหมายถึงว่า การวิจัย ปฏิบัติการมุ่งเน้นการนำความรู้เชิงทฤษฎีมาผสมผสานหรือบูรณาการกับความรู้จากการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อแก้ไขหรือแสวงหาคำตอบที่แจ่มชัดอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างทันที่

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 13) ได้ให้แนวคิดและจุดมุ่งหมายของการวิจัย ปฏิบัติการ ไว้ดังนี้

1. มุ่งหวังในการปรับปรุงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานประจำให้ดีขึ้น โดยงานที่ปฏิบัติมาวิเคราะห์สาระสำคัญของสาเหตุที่เป็นปัญหา อันเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานนั้น ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และร่วมกันกับคณะทำงานในการวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา อย่างมีระบบ

2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียน กล่าวโดยสรุปของหลักการสำคัญ ๆ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยปฏิบัติการ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 การวิจัยปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลง (Changing) การศึกษานั้นและเรียนรู้ลำดับการเปลี่ยนแปลง

- 2.2 การวิจัยปฏิบัติการเป็นการทำงานกลุ่ม (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มกำหนด

- 2.3 การวิจัยปฏิบัติการเป็นการใช้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection)

โดยประเมินตรวจสอบในทุกขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

2.4 การวิจัยปฏิบัติการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีระเบียบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาทดลองฝึกปฏิบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) แนวคิดนั้นถูกหรือผิด

2.5 การวิจัยปฏิบัติการที่เริ่มจากจุดเล็ก ๆ (Start Small) อาจเริ่มต้นจากบุคคล ครู นักวิจัย คนเดียวพยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางราชอาณาจักรให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติการต้องปรึกษา/รับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง

2.6 การวิจัยปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ให้แนวทางปฏิบัติเชิงรูปธรรมจากการบันทึก (Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ขณะเดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อมูลเสนอเชิงปฏิบัติการ (Proposition) ได้แนวทางวิจัยปฏิบัติการนี้ เมื่อนำมาวิจัยแก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยครูเป็นผู้เรียนรู้ และวิเคราะห์วิจารณ์ ผลที่ได้จากการปฏิบัติ จะทำให้ได้รูปแบบแก้ไขปัญหาคือพัฒนาการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของชั้นเรียน และระบบของตนเองได้อย่างแท้จริง

3. ประเภทของการวิจัยปฏิบัติการ

แมกเกอร์แน (ประวัติ เอรารรณ. 2545 : 7-8; อ้างอิงมาจาก McKernan. 1996) ได้แบ่งการวิจัยปฏิบัติการออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิธีวิทยาศาสตร์ (Scientific Action Research) เป็นการวิจัยปฏิบัติการที่อาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นวิธีวิจัยหรือแก้ปัญหา เช่น

3.1.1 รูปแบบวิธีวิจัยการปฏิบัติการของ Kurt Lewin ที่มีขั้นตอนคือการวางแผน (Planning) การค้นหาความจริง (Fact Finding) การดำเนินการ (Execution) และการวิเคราะห์ผล (Analysis)

3.1.2 รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการของ Taba-Noel Hilda Taba ซึ่งเป็นนักทฤษฎีหลักสูตรได้ประยุกต์ของที่มีวิธีการ 5 ขั้นตอน มาใช้ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยแยกได้เป็น 6 ขั้นตอน คือ 1) ระบุปัญหา 2) วิเคราะห์ปัญหา 3) กำหนดแนวคิดหรือสมมติฐาน 4) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหา 5) ปฏิบัติหรือดำเนินงาน 6) ประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.1.3 รูปแบบวิจัยปฏิบัติการของ Lippert - radke ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

3.1.3.1 เริ่มต้นจากกลุ่มที่มีความต้องการที่จะค้นหาความรู้ความจริง

3.1.3.2 ร่วมกันกำหนดว่าอะไรคือสิ่งที่กลุ่มต้องการอยากรู้

3.1.3.3 สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์ขึ้นมา

3.1.3.4 กำหนดกลุ่มเป้าหมายและทดลองใช้เครื่องมือ

3.1.3.5 รวบรวมข้อมูลโดยมีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด

3.1.3.6 รวบรวมข้อมูลด้านทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปโดยของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตั้งคำถามว่า “มองสิ่งต่าง ๆ แตกต่างไปจากเดิมหรือไม่เมื่อรู้ความจริง”

3.1.3.7 ร่วมมือกันค้นหาความจริง และนำเสนอความจริงซึ่งอาจต้องใช้เทคนิควิจัยเฉพาะ และควรแบ่งงานกันอย่างเสมอภาค

3.1.3.8 ในบางครั้งข้อค้นพบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือการรับรู้ทางสังคมของกลุ่มหรือคนใดคนหนึ่งซึ่งต้องช่วยกันสำรวจให้พบ

3.1.3.9 เสนอข้อค้นพบให้กลุ่มอื่นรู้โดยการสนทนาหรือเขียนเป็นรายงาน

4. คุณลักษณะ 10 ประการ ของการวิจัยปฏิบัติการ

แมกเกอร์แนม (ประวิต เอราวรรณ์. 2545 : 8-9; อ้างอิงมาจาก McKernan. 1996) ได้อธิบายถึงลักษณะการวิจัยปฏิบัติการไว้ 10 ประการ โดยอาศัยแนวคิดของ Elliott ดังนี้

1. ปัญหาที่นำมาวิจัยต้องเป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน
2. ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้
3. ปัญหานั้นเป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติ ไม่ใช่ปัญหาในเชิงทฤษฎีหรือเชิงหลักการ
4. เป้าหมาย คือให้ผู้วิจัยเข้าใจปัญหา
5. ใช้วิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและสถานการณ์ปัญหาที่เกาะติดเพื่อศึกษา
6. กรณีศึกษาในที่นี้ เป็นการรายงานตามการรับรู้และความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ ของครูหรือผู้เรียน เป็นต้น
7. ใช้การบรรยายของข้อมูลจากสัญลักษณ์ทางภาษาที่แสดงออกมาในชีวิตประจำวัน
8. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลได้อย่างอิสระ
9. เปิดรับหรือรวบรวมข้อมูลได้อย่างอิสระภายในกลุ่มหรือระหว่างการปฏิบัติ
10. เปิดรับหรือรวบรวมข้อมูลได้อย่างอิสระภายในกลุ่มหรือในระหว่างการปฏิบัติ

5. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 12) อ้างอิงมาจาก เคมมิสและแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart : 1998) ได้สรุปกระบวนการวิจัยไว้ ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)
2. การปฏิบัติตามแผน (Action)
3. การสังเกตผลการปฏิบัติ (Observation)
4. การสะท้อนความคิด (Reflect)

กรมวิชาการ (2545 : 36-39) ได้สรุปกระบวนการวิจัยปฏิบัติการไว้ว่ามีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนจริงในโรงเรียนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามขั้นตอนของ Kemmis และ Mc Taggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน เริ่มต้นจากผู้วิจัยหรือครูผู้สอนสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาสำคัญเพื่อนำมาแก้ไข ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น การสำรวจข้อมูลในลักษณะรูปก้างปลา (Fish Bone) สำรวจพฤติกรรมของนักเรียน การสังเกตการณ์สอนของครู ข้อมูลจากการประเมินผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. **ชั้นลงมือปฏิบัติ** เป็นแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในชั้นวางแผนมาดำเนินการ ในขั้นนี้ครูผู้วิจัยต้องพบปัญหาในการวิจัยมากมาย แผนที่วางไว้จะต้องกำหนดให้ยืดหยุ่นได้ เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม โดยกำหนดให้เกิดความสมดุลกับการปฏิบัติจริงในห้องเรียน

3. **ชั้นสังเกตการณ์** เป็นการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสังเกต กระบวนการของการปฏิบัติการ และผลของการปฏิบัติ พร้อมทั้งจดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวัง การสังเกตนี้หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ โดยทั้งการเห็นด้วยตา การฟัง และการใช้เครื่องมือ อาจเป็นแบบทดสอบวัดผลที่เป็นตัวเลข แบบสอบถามที่ต้องการทราบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในขณะที่ดำเนินการวิจัยควบคุม ไปกับการสังเกตผลการปฏิบัติเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี ครูผู้ทำวิจัยต้องเลือก ให้เหมาะสม พิจารณาข้อดี ข้อเสีย เครื่องมือแต่ละชนิด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ มากที่สุด

4. **ชั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติการ** ขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยปฏิบัติการ คือ การตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ผู้วิจัยต้องตรวจสอบ ปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียนหรือกิจกรรมที่กำลังศึกษา โดยผ่านกระบวนการถก อภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่มให้ได้แนวทางการพัฒนาขั้นตอน การดำเนินกิจกรรม และเป็นพื้นฐานข้อมูลที่จะเป็นแนวทางไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนปฏิบัติไป

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 15-16) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยไว้ว่า ในประเทศออสเตรเลีย Stephen Kemmis และคณะ ได้นำแนวคิดของ Lewin มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของออสเตรเลีย จนได้รับการยอมรับและเผยแพร่ ไปกว้างขวาง ซึ่งแนวความคิดของ Kemmis และคณะนั้น การวิจัยปฏิบัติการคือ การวิจัยมีส่วนร่วม และร่วมมือกันเป็นหมู่คณะจะกระทำคนเดียวไม่ได้ เพราะการกระทำเพียงคนเดียว ถึงแม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะทำลายพลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลุ่ม ดังนั้นขั้นตอน ของการวิจัยปฏิบัติการจึงต้องกำหนดจุดสนใจร่วมกัน (Thematic Concern) เช่นสนใจที่จะพัฒนา หลักสูตรและวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการวิทยาศาสตร์ให้ลึกซึ้ง เป็นต้น เมื่อได้จุดสนใจร่วมกันแล้วจะนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ ที่เกี่ยวข้องกัน เป็นวงจร คือ

1. **พัฒนาแผนปฏิบัติ** เพื่อปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นการปฏิบัติงาน ที่มีโครงสร้างและแนวทางการวางแผนต้องมีความยืดหยุ่น และต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่อาจจะส่งผลกระทบต่อแผนที่กำหนดไว้ได้

2. **การปฏิบัติตามแผน** ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนด ไว้อย่างละเอียดรอบคอบและมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์

3. **การสังเกตผลการปฏิบัติ** เป็นการบันทึกข้อมูล หลักฐาน หรือร่องรอยต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติ โดยอาจใช้วิธีวัดแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วย ซึ่งสารสนเทศจากการสังเกตนี้จะนำไปสู่การสะท้อนและปรับปรุงการปฏิบัติอย่างเข้าใจ และถูกต้องทาง

4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ เป็นกระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้จากการสังเกตว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือขัดแย้งอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนในวงจรต่อไป ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย Deakin จึงประกอบด้วยจุดสำคัญทั้ง 4 จุด ดังที่กล่าวมา คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีการเคลื่อนไหวลักษณะ“เกลียวสว่าน” ไปในจุดทั้ง 4 จุดไม่หยุดนิ่งและไม่จบลงด้วยตนเอง

สรุปได้ว่ากระบวนการวิจัยปฏิบัติการ มีลักษณะเป็นเกลียวสว่านโดยมี 4 ระยะ คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลเพื่อการปรับปรุงการดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ได้ผลดียิ่งขึ้น แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงเพื่อทำการวางแผนในครั้งต่อไป แล้วนำไปปฏิบัติ สังเกตและสะท้อนผลโดยทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ การดำเนินงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อร่วมกันกำหนดแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานของการวางแผน และการปฏิบัติงานต่อไป

บริบทของโรงเรียนบ้านพนมดิน

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนบ้านพนมดิน ตั้งอยู่ที่ บ้านพนมดิน หมู่ที่ 4 ตำบลตาเมียง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32140 โทรศัพท์ 044-508009 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.2 เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 มีเขตพื้นที่บริการ คือ บ้านพนมดิน หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 10

2. ประวัติโดยย่อ

โรงเรียนบ้านพนมดิน ตำบลตาเมียง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2516 พื้นที่ 35 ไร่ โดยมีราษฎรบ้านพนมดินเห็นความสำคัญของการศึกษาและอนาคตของเด็ก ต่อมานายดำ ตูบุตรดา ผู้ใหญ่บ้านพนมดินในขณะนั้น เป็นผู้นำยื่นคำร้องต่อนายอำเภอปราสาท แล้วได้รับการอนุมัติให้สร้างอาคารเรียน แบบ ป.1 ฉ. จำนวน 4 ห้องเรียน และบรรจุ นายงามกิจ บำรุงรส เป็นครูใหญ่ และนายทองดี สะกุกณี เป็นข้าราชการครู เปิดทำการสอนตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันมีครูทั้งสิ้น 11 คน โดยมีนายวานิช บุรณ์เจริญ เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา

3. วิสัยทัศน์ (Vision)

จัดการศึกษาโดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างผู้เรียนให้ก้าวไกลเทคโนโลยีมี คุณธรรมนำความรู้ พัฒนาครูสู่มืออาชีพ

4. พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ผู้เรียน

เป็นผู้ที่มีคุณธรรม นำความรู้ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

2. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองสู่มาตรฐานวิชาชีพและทันต่อเทคโนโลยี
3. ให้ชุมชนและองค์กรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจ

พอเพียง

5. เป้าหมาย (Goals)

1. จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียนและมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ความเป็นชาติไทย และจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนภายในเวลาดำหนด และเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาทุกคน

3. นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

4. จัดการเรียนให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา (บกพร่องทางการเรียนรู้)

ได้รับการศึกษา

6. กลยุทธ์ของโรงเรียน

1. ปลุกฝังคุณธรรม นำความเป็นชาติไทย ใช้วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่นักเรียนทุกคน

2. เร่งรัดการรับนักเรียนเข้าเรียนครบทุกคนในเขตบริการ ทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ลดอัตราการออกกลางคัน

3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาผู้เรียน สมรรถนะครู และบุคลากรอย่างเป็นระบบ พัฒนาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

4. ส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน เพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

5. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพบนหลักธรรมาภิบาล

7. สภาพปัจจุบันและปัญหา

โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3 ได้ทำการเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 193 คน ครู จำนวน 11 คน จากการดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา ผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาภายในโรงเรียนพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูยังไม่สอดคล้องตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่ เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานพบว่า บุคลากรยังไม่เคยรับการประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้โครงงาน ทำให้ครูผู้สอนไม่มีความมั่นใจ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในขั้นตอนในการทำโครงงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการคิดและเลือกหัวเรื่อง 2) ขั้นตอน

การวางแผน 3) ขั้นตอนการดำเนินงาน 4) ขั้นตอนการเขียนรายงาน และ 5) ขั้นตอนการนำเสนอผลงาน และจากผลการประเมินคุณภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในรอบที่สองนั้น ได้มีข้อเสนอแนะคือ ในระดับชั้นประถมศึกษา สิ่งที่ควรพัฒนาคือ ควรเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น โดยควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

โดยปัจจุบันสภาพปัญหาพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านพนมดินส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายโดยยึดตัวครูเป็นสำคัญ และบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน อีกทั้งไม่สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ จึงไม่สามารถนำประโยชน์จากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าว และจากข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ได้คำนึงถึงความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรด้านจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีรูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต รวมทั้งทักษะทางอาชีพสามารถพึ่งตนเอง และร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งผู้เรียนยังสามารถบูรณาการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ โรงเรียนบ้านพนมดินจึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาศักยภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ โดยการใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สมเพชร เรืองมนตรี (2551 : 90-94) ได้ศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรยังไม่ปรับวิธีเรียน ยังไม่เปลี่ยนวิธีสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลังจากผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยยึดหลักทฤษฎีของ Mc Taggart 4 ขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 2 วงรอบ วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน และวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์ประชุมกลุ่มและการนิเทศภายใน ผลการดำเนินการพัฒนาได้ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการคิดเกี่ยวกับโครงงาน สามารถเขียนแผนการเรียนรู้ตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

เกศศิริรินทร์ ประยูรหาญ (2552 : 88 - 90) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านบุญนวน อำเภอบึงใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ก่อนการพัฒนาพบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ขาดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลังจากดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในพบว่า สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เกิดทักษะ มีความรู้และความสามารถ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน

ธนา ฤๅศวรธรณ (2552 : 118-120) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) กลยุทธ์ในการพัฒนาคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ก่อนการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและยังไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ หลังจากดำเนินการพัฒนาพบว่ากลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 คนที่ 2 และคนที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น ทั้ง 2 ครอบ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปปฏิบัติการสอนได้อย่างเหมาะสม

ญดาภัก กัลปดี (2552 : 110-112) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาครู เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนอนุบาลโนนสุวรรณ อำเภอนโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้การประชุมปฏิบัติการให้ความรู้ความเข้าใจและการนิเทศ เพื่อติดตามช่วยเหลือพัฒนาความสามารถจัดการเรียนรู้ เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาพบว่า ก่อนการพัฒนาบุคลากรครู สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นส่วนน้อยมาก และไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานแบบ 5 ขั้นตอนได้ นักเรียนมีพฤติกรรมเป้าหมายการเรียน ชอบหนีเรียน หลังจากดำเนินการพัฒนาปรากฏว่า ในวงรอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน มีผลระดับดี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผนการจัดทำโครงงาน และขั้นตอนการลงมือทำโครงงาน จึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผลปรากฏว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน ในระดับดี เป็นที่น่าพอใจ และครูให้ความสำคัญและปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ได้อย่างหลากหลายทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ยุพิน เมืองฮาม (2552 : 70-72) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง อำเภอนองสูงศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของบุคลากร

โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง ก่อนดำเนินการพัฒนาพบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาที่ตนเองสอน และส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถทำโครงงานที่สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของตนเองได้ ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยการจัดการอบรมปฏิบัติการให้ความรู้ การศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบและการนิเทศมาเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา หลังจากดำเนินการพัฒนาพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างถูกต้อง และเกิดความมั่นใจในการนำไปใช้สอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสอนให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการคิด และการเลือกหัวเรื่อง การวางแผน การดำเนินงาน การเขียนรายงาน การนำเสนอผลงาน และการประเมินโครงงานได้อย่างถูกต้อง ส่งผลดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

สุรพงษ์ ยางนอก (2553 : 167-168) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านหนองไผ่ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการ 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์คือ การประชุมปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน มีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 1 ฉบับ แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 ฉบับ แบบสังเกต 2 ฉบับ แบบบันทึก 2 ฉบับ แบบประเมินกลยุทธ์ 1 ฉบับ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน สามารถนำไปพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

พิทยา เยียวรัมย์ (2553 : 101-103) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงงานได้ การวางแผนทำโครงงานกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถให้ความคิดเห็นเสนอแนะให้ผู้เรียนเขียนเค้าโครงของโครงงานได้ครบตามองค์ประกอบทุกคน และสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงานให้ผู้เรียนสามารถลงมือทำโครงงานได้ทุกคน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 3 คน สามารถให้คำแนะนำอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเขียนรายงานโครงงาน และนำเสนอผลงานได้ทุกคน และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และมองเห็นประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ทำให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีแนวโน้มในการที่พัฒนาการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนโครงงาน การดำเนินการตามโครงงาน และรายงานโครงงานมากยิ่งขึ้นต่อไป

ปัทิตตา นันทวงศ์ (2553 : 100-102) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านนกกุง (อ.ส.พ.ป. 30) อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านนกกุง (อ.ส.พ.ป. 30) บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้โดยดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 4 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงานให้ปฏิบัติและการนิเทศภายใน ซึ่งผลการพัฒนาพบว่า เมื่อมีการพัฒนาครบทั้ง 2 วงรอบแล้ว ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนและนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน บุคลากรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

ศิริขวัญ สังข์เมือง (2553 : 125-126) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านนาระยะพัฒนา อำเภอกักตุมพล จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านนาระยะพัฒนา คือ ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ครูไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาระบบการปฏิบัติงานได้ จึงได้พัฒนาบุคลากรโดยในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและกลยุทธ์การนิเทศ แต่มีผู้ศึกษาค้นคว้าบางคนยังไม่มั่นใจในตนเองในวงรอบที่ 1 จึงมีการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในมาปฏิบัติ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นทั้ง 2 วงรอบ ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้เป็นอย่างดี

ไพศรี ค่อมบุญ (2553 : 99-100) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โรงเรียนบ้านปลาตุก อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ก่อนการพัฒนาพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ภายหลังจากการดำเนินการพัฒนาบุคลากรครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ตามกรอบการศึกษาทั้ง 4 ขั้นตอน โดยการศึกษาเอกสาร การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน และการนิเทศ ทั้ง 2 วงรอบ พบว่า ปัจจุบันบุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกคนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีทักษะและประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น และมีศักยภาพที่จะนำความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Moore (2005 : 478-A) การใช้วิธีการแบบกลุ่มสร้างสรรค์ความรู้จะสามารถทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่ดีได้ รวมไปถึงการเพิ่มแรงกระตุ้นและควมมีประสิทธิภาพในตัวเอง ยิ่งกว่านั้น การพึ่งพากันระหว่างนักเรียนจะก่อให้เกิดการเห็นคุณค่ามากยิ่งขึ้น โดยมีแรงกระตุ้นไปสู่ความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น มีการใช้ความพยายามมากขึ้นและอดทนมากขึ้น มีการใช้ยุทธวิธีทางด้านเหตุผลในระดับสูงขึ้น ในอัตราที่บ่อยขึ้น มีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มความมั่นใจเพิ่มขึ้น นักเรียนใช้ยุทธวิธีในการรับรู้เรื่องราวได้ดีขึ้น พร้อมทั้งจะทำงานเพิ่ม รู้ สึกว่ามีความสำเร็จ มีส่วนร่วม มีการร่วมมือกัน วิพากษ์อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งผลเหล่านี้ช่วยสนับสนุนการศึกษานี้ในการใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ ความรู้ที่มีการทำงานแบบเป็นทีมในอีกกรณีหนึ่ง นิทรรศการวิทยาศาสตร์

เป็นการพัฒนาการเรียนวิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนามากกว่าการสอนโดยวิธีการอื่น และการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์ช่วยทำให้เกิดแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์ แทรกในการจัดการเรียนรู้

Helle, Tynjala และ Olkinuora (2006 : 287-314) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงการในการจัดการศึกษาชั้นอุดมศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพื่อทำการสำรวจว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการนั้นคืออะไร และอะไรคือแรงจูงใจ ด้านการจัดการสอนและแรงจูงใจในเชิงจิตวิทยาที่ช่วยสนับสนุนวิธีการสอนนี้ รวมทั้งยังสำรวจว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้รับการส่งเสริมให้นำไปใช้อย่างไร และมีผลกระทบอะไรบ้าง ต่อการเรียนรู้ในระบบการศึกษาชั้นอุดมศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปิดเผยว่า บทความที่เกี่ยวข้องกับ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นการแสดงรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งเน้นการนำไปใช้ในการสอนเป็นรายบุคคลมากกว่า และด้วยเหตุนี้เองจึงมีการทำวิจัยในหัวข้อนี้กัน อย่างมากมาย นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงเรียนรู้แบบโครงการว่าหมายถึงกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีความแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ผู้นำไปปฏิบัติและผู้ทำการพัฒนาหลักสูตร ควรได้รับการสนับสนุนให้รายงานผลสะท้อนกลับโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์และความเป็นไปได้ ของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการควบคู่ไปกับการรายงานผลที่เกิดขึ้นในส่วนของผู้เรียน ด้วยผู้นำไปปฏิบัติ และผู้วิจัยควรได้รับการกระตุ้นให้จัดทำเอกสารของหลักสูตรที่ใช้วิธีการ จัดการเรียนรู้แบบโครงการด้วยความระมัดระวังมากขึ้น ถึงแม้ว่าอาจจะยังมีปัญหาอีกมากมาย ที่จะนำไปสู่การศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป

Wu และ Krajcik (2006 : 852-873) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจรูปแบบ การใช้สื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในชั้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการพบว่า งานวิจัยที่ทำการสำรวจวิธีการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้วิธีการจัดการเรียนการสอน แบบโครงการ และเพื่อทำการสำรวจถึงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงระยะเวลา 8 เดือน ที่จัดการสอนบทเรียนเรื่องคุณภาพน้ำ ผลการวิจัยที่พบบอกอย่างชัดเจนว่า ตลอดช่วงระยะเวลา ที่ทำการสอนบทเรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดสามารถใช้สื่อการเรียนรู้ได้หลากหลาย เช่น ภาพดิจิทัล, เว็บไซต์ และแบบจำลอง เพื่อการใช้งานในหลากหลายรูปแบบเช่นกันซึ่งจากการที่นักเรียนได้ฝึกการใช้สื่อการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติงานจริงนี้เองที่จะช่วยให้พวกเขาได้รับประสบการณ์ตรงและได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ วิธีการจัดระบบ, เปลี่ยนแปลงและเชื่อมโยงข้อมูลหรือแนวคิดทางวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ครูก็ยังจำเป็นต้องยืนอยู่ในฐานะของผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่หลากหลายด้วย เพื่อการสร้างภูมิความรู้ที่ยั่งยืนในตัวผู้เรียนนั่นเอง

Brunsell (2006 : 580-595) ได้ศึกษาการสอนวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะในประเทศ สเปน ซึ่งน่าจะถือแบบอย่างความสำเร็จในการสอนวิทยาศาสตร์ที่ว่าได้ โดยไม่เน้นการสอน เฉพาะการถามและศึกษา แต่ยังเพิ่มการค้นคว้าวิจัยที่เจาะลึกซึ่งไม่ใช่แบบแคบ ๆ แต่เป็นแบบกว้าง ซึ่งทั้งสองอย่างจะไม่ทำให้เกิดช่องว่างในการสอน โดยเพิ่มหรือแทรกแนวความคิดที่เน้นหลักการ และยึดรูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีเกณฑ์เป็นหลัก ซึ่งคู่มือหรือวิธีการศึกษาที่จะนำมาใช้ เป็นแบบอย่างที่จะพอยกตัวอย่างเป็นขั้นตอนได้ ประการแรกก็คือ ครูต้องถามนักเรียน

หรือถามเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาพื้นฐานของการเรียน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งประการที่สองคือ คำถามที่นักเรียนสามารถนำมาแสดงความคิดเห็นร่วมกันหรือหาข้อสรุปร่วมกัน โดยความคิดแต่ละคนอาจแตกต่างกัน แต่ครูจะต้องนำความคิดที่แตกต่างนั้นมาสรุปและแปลความแตกต่างให้มีรูปแบบเป็นแนวเดียวกันสิ่งที่จะนำมาประกอบการสอนข้างต้นที่จะได้ผลคือ การสัมภาษณ์, การสะท้อนกลับของความคิดทั้งจากตัวครูและนักเรียน และการสังเกตจากผู้ศึกษาค้นคว้า โดยสิ่งที่นำมาประกอบนี้จะทำให้ตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับบทบาทของครูที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนในทางวิทยาศาสตร์ได้ และวิธีการนี้สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เป็นรูปแบบการสอนใหม่ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผลลัพธ์ที่แสดงออกมาคือ ครูมีความเชี่ยวชาญนักเรียนมีความคิดแปลกใหม่ริเริ่มในทางที่สร้างสรรค์สามารถวิเคราะห์และสรุปผลจากความเปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Barak และ Dori (2009 : 409-474) ได้วิจัยเรื่องการส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีด้านเคมีของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงาน (PBL) ร่วมกับสิ่งแวดล้อมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกำลังได้รับการสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น เพราะสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำการสำรวจปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงด้วยตนเอง ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงทำการสำรวจการใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหลักสูตรรายวิชาเคมีระดับปริญญาตรีจำนวน 3 ห้อง จากนั้นจึงทำการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้รับการกำหนดให้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในขณะที่นักศึกษาในกลุ่มควบคุมต้องทำการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบปกติเท่านั้น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมในกลุ่มที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มควบคุม และยังพบด้วยว่า การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบโครงงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คือ วิธีการที่มีผลสนับสนุนให้พวกเขาเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีทางด้านเคมีรวมทั้งโครงสร้างทางโมเลกุลได้จริง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานนั้นเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและครูถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงงานจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องมีแนวทาง กระบวนการ ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ครูสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์ผลงาน

และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุผลนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยการใช้กลยุทธ์คือ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน ตำบลตาเมียง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการ
ศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนที่สมัครใจร่วมศึกษา
ค้นคว้าเป็นกลุ่มเป้าหมายและให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้
 - 1.2.1 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 1.2.2 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 - 1.2.3 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 - 1.2.4 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 1.2.5 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.2.6 ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 วิทยากร จำนวน 2 คน คือ นางบุปผา วาสนาม ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะ
ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองคันนา อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เชี่ยวชาญด้าน
การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และนายปรีชา สังข์ศรี ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
 - 2.2 ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน
 - 2.3 นักเรียนที่ครูกลุ่มเป้าหมายสอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่กำลังศึกษา
อยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
จำนวน 18 คน เลือกมาระดับชั้นละ 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงให้ได้ตัวแทนของนักเรียน
ที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การนำเสนอขั้นตอนการศึกษาเป็นการประยุกต์ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การปฏิบัติ (Action)
3. การสังเกต (Observation)
4. การสะท้อนผล (Reflection)

โดยขั้นตอนการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

1.1 สภาพปัจจุบันการดำเนินงานและปัญหา โรงเรียนบ้านพนมดิน ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลตาเมียง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะเป็นครูผู้สอนซึ่งรับผิดชอบงานบริหารวิชาการโรงเรียน ได้สำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน โดยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2553 และข้อมูลจากการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในรอบที่สอง ประจำปีการศึกษา 2553 ของโรงเรียนบ้านพนมดิน พบว่า มาตรฐานที่ 4 คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผลการประเมินในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ทั้งนี้สืบเนื่องจากวิธีการสอนของครูผู้สอนไม่เอื้อต่อการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นของผู้เรียน และในมาตรฐานที่ 22 กำหนดให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับ พอใช้ จากการศึกษาในเชิงลึกโดยการพูดคุย การสัมภาษณ์ ตลอดจนเข้าเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน และซักถามนักเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลได้ ดังนี้

1.1.1 ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ครูเน้นการเรียนการสอนตามแบบเรียน หรือเน้นการท่องจำมากกว่าการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพียงให้จบตามเนื้อหาในแบบเรียน ใช้วิธีการสอนโดยเน้นการบรรยายเป็นหลัก และไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และประยุกต์เอาความรู้ไปแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เป็นผลให้นักเรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่สามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองได้

1.1.2 ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

1.1.3 ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ และแผน

การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน

1.2 เป้าหมายและกลยุทธ์ของการพัฒนา บุคลากรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนแบบโครงงาน ไม่มีความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยที่ประชุมได้เสนอกิจกรรมในการพัฒนาอย่างหลากหลาย มีการอภิปราย วิเคราะห์ความเป็นไปได้ข้อดีข้อเสียของแต่ละกลยุทธ์อย่างกว้างขวาง ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียน บ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ คือ 1) การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง มีเป้าหมายให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานจากคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียน บ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งวิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้จัดทำคู่มือดังกล่าวขึ้นมา หลังจากนั้นแจกเอกสารให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้อ่านทำความเข้าใจด้วยตนเองก่อน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน คือ การคิดและเลือกหัวข้อของโครงงาน การวางแผนในการจัดทำโครงงานการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงงาน การเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงงาน และการนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาแนะนำให้คำปรึกษาและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายทุกคนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ตามแผนจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษา ได้กำหนดรายละเอียดกิจกรรมพัฒนาร่วมกัน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ วงรอบที่ 1

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
<p>กลยุทธ์ที่ 1</p> <p>การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง</p> <p>1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าศึกษาเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานด้วยตนเอง</p>	<p>ให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามุ่งมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน</p>	<p>9-13 ม.ค. 2555</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 	<p>การสัมภาษณ์</p>	<p>แบบสัมภาษณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษา - ค้นคว้า

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
กลยุทธ์ที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.1 การทดสอบวัดความรู้ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ	ทราบถึงองค์ความรู้เดิมของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	14 ม.ค. 2555	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร 	การทดสอบ	แบบทดสอบ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
-----------------	-----------------	----------------------------	----------------------------------	-------------------------	---------------------------	-----------------------------

					รวมรวมข้อมูล	
2.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าและ กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยน ความรู้ และร่วมกัน สรุปองค์ความรู้ที่ได้ หลังจากศึกษา เอกสารด้วยตนเอง	- ให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ มีความรู้ความเข้าใจ ในการสอนแบบ โครงการ	14 ม.ค. 2555	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	บันทึก	แบบบันทึก	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา ค้นคว้า

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการ ดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวมรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
2.3 วิทยากรให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการ	ให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้	14-15 ม.ค. 2555	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า	การสัมภาษณ์	แบบสัมภาษณ์	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า

เรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตาม แผนการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงาน	ความเข้าใจจัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน การเขียน แผนการจัดการเรียนรู้และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน		- กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - วิทยากร			- กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - วิทยากร

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการ ดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
2.4 การฝึกปฏิบัติเขียน แผนการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงาน	ให้ได้แผนการจัดการ เรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้	14-15 ม.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า	การประเมิน โครงร่างแผนฯ เบื้องต้น	แบบประเมิน โครงร่างแผนฯ เบื้องต้น	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - วิทยากร

2.5	ชี้แนะการจัดทำ แผนการจัดการ เรียนรู้แบบโครงการ และมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติ	ให้ได้แผนการจัดการ เรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้	14-15 ม.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	- การประเมิน โครงร่างแผนฯ เบื้องต้น	-แบบประเมิน โครงร่างแผนฯ เบื้องต้น	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - วิทยากร

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการ ดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
2.6 การทดสอบหลัง การประชุมเชิง ปฏิบัติการ	ทราบถึงพัฒนาการด้าน ความรู้ความเข้าใจของ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	15 ม.ค 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า	การทดสอบ	แบบทดสอบ	- ผู้ศึกษา ค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า
กลยุทธ์ที่ 3 การนิเทศภายใน 3.1 ประชุมวางแผน	ให้ได้แผนปฏิบัติการนิเทศ	18 ม.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า	การบันทึก	แบบบันทึก การประชุม	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า

นิเทศ						- ผู้นิเทศ

ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
3.2 ปฏิบัติการนิเทศ - การตรวจประเมินแผนการเรียนรู้ - ประเมินโครงงานนักเรียน - การสังเกตการสอน	ติดตามแก้ไขและให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานได้	20 ม.ค. - 15 ก.พ. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	- ประเมินแผนฯ - สังเกตการสอน - สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - สัมภาษณ์นักเรียน - ประเมินโครงงานนักเรียน	- แบบประเมินแผน - แบบสังเกต - แบบสัมภาษณ์ครู - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบประเมินโครงงาน	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - ผู้นิเทศ - นักเรียน
3.3 สรุปผลการนิเทศ	ให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา	17 ก.พ. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - วิทยากร	การบันทึก	การบันทึก	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

			- ผู้นิเทศ			- ผู้นิเทศ
--	--	--	------------	--	--	------------

2. ขั้นการปฏิบัติ (Action) ดำเนินการ ดังนี้

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน ให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง ผู้ศึกษาค้นคว้าและวิทยากรได้รวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากหนังสือ บทความ และวารสารต่าง ๆ แล้วสรุปสาระสำคัญที่ได้ รวบรวมเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดิน หลังจากนั้นแจกคู่มือให้กับกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้อ่านทำความเข้าใจด้วยตนเอง

2.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยการจัดเตรียมการประชุม เอกสารประกอบการประชุม การเตรียมแบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสัมภาษณ์ครูหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมินโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.3 การฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน คือ การคิดและเลือกหัวเรื่อง การวางแผนโครงงาน การดำเนินงานโครงงาน การเขียนรายงานโครงงาน และการนำเสนอผลงานโครงงาน การเตรียมแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตในการฝึกปฏิบัติการ ไปนิตเทศภายใน แบบประเมินโครงงานของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3. ขั้นการสังเกต (Observation) ดำเนินการ ดังนี้

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเกตการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน จากกิจกรรมการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิตเทศภายใน เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจพฤติกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ก่อนการพัฒนา ระหว่างดำเนินการ และภายหลังการพัฒนา โดยใช้การสังเกต การสอบถามจากการดำเนินกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

กิจกรรมที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประเมินโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 3 การนิตเทศภายใน เก็บข้อมูลจากการนิตเทศภายใน โดยการสัมภาษณ์ครู การสัมภาษณ์นักเรียน การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินโครงงานของนักเรียน

4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ที่ละกิจกรรม แผลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากการปฏิบัติ และสะท้อนผลทั้ง 3 กิจกรรม ว่าประเด็นใดบรรลุเป้าหมาย และประเด็นใดไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนี้ กิจกรรมการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้แบบโครงการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้นั้น
 ผลจากการดำเนินการทั้ง 2 กิจกรรม พบว่า บรรลุเป้าหมาย ส่วนกิจกรรมการนิเทศภายใน
 เพื่อพัฒนาแนะนำให้คำปรึกษา และช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายทุกคนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 แบบโครงการทั้ง 5 ขั้นตอน ตามแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้นั้น ยังไม่บรรลุเป้าหมาย
 เท่าที่ควร จึงนำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลไปปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในวงรอบต่อไป

วงรอบที่ 2 จากการสะท้อนผลในวงรอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้า
 ท่านวิทยากร และครูวิชาการ (ผู้นิเทศการสอน) ได้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้ร่วมศึกษา
 ค้นคว้าทั้ง 6 คน พบว่า ยังมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 คน คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
 ได้อย่างเหมาะสมเท่าที่ควร ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประชุมร่วมกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า วิทยากร
 และครูวิชาการ โดยมีมติร่วมกันให้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้วยกิจกรรมการนิเทศภายใน
 ในอีกรวงรอบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action)
 การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

1. การวางแผน (Planning) ดำเนินการ ดังนี้

จากการพัฒนาบุคลากรด้วยการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 และการนิเทศภายใน ในวงรอบที่ 1 พบว่า กิจกรรมในการศึกษาเอกสารด้วยตนเองและการประชุม
 เชิงปฏิบัติการนั้น สามารถพัฒนาบุคลากรผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนเค้าโครงโครงการ และการเขียนรายงานโครงการ
 ทำให้บุคลากรมีความรู้ที่จะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ แต่เมื่อได้ดำเนินการ
 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงรอบที่ 1 จากการนิเทศภายใน พบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการนั้น มีบางขั้นตอน
 ที่ปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร และขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ คือ ขั้นตอนการเขียนรายงาน
 และขั้นตอนการนำเสนอผลงาน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประชุมร่วมกับผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้นิเทศ
 โดยมีมติร่วมกันให้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้วยกิจกรรมการนิเทศภายในอีกต่อไปในวงรอบที่ 2
 จึงได้วางแผนดำเนินการ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ วงรอบที่ 2

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูล
กลยุทธ์ที่ 1 การนิเทศภายใน 3.1 ประชุมวางแผนการนิเทศ	ให้ได้แผนปฏิบัติการนิเทศ	20 ก.พ. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - ผู้นิเทศ	การบันทึก	แบบบันทึกการประชุม	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - ผู้นิเทศ

ตาราง 2 (ต่อ)

กลยุทธ์/กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาใน	ผู้เกี่ยวข้องกับ	วิธีการเก็บรวบรวม	เครื่องมือที่ใช้ใน	แหล่งข้อมูลหรือ
-----------------	-----------------	------------	------------------	-------------------	--------------------	-----------------

		การดำเนิน กิจกรรม	การดำเนิน กิจกรรม	ข้อมูล	การเก็บรวบรวม ข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล
3.2 ปฏิบัติการนิเทศ - การตรวจและ ประเมิน โครงการ - การสังเกต การสอน	ติดตามแก้ไขและให้ คำแนะนำแก่ผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้าให้ สามารถดำเนินการจัด กิจกรรมการเรียนการ สอนแบบโครงการได้	23 ก.พ.- 9 มี.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - ผู้นิเทศ	- สังเกตการสอน - สัมภาษณ์ผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - ประเมินโครงการ นักเรียน	- แบบสังเกต การสอน - แบบสัมภาษณ์ ครู - แบบประเมิน โครงการ	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - ผู้นิเทศ - นักเรียน
3.3 สรุปผล การนิเทศ	ให้ได้ข้อสรุปและ ข้อเสนอแนะแนว ทางแก้ไขปัญหา	12 มี.ค. 2555	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า - ผู้นิเทศ	การบันทึก	แบบบันทึกการ ประชุม	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า - ผู้นิเทศ

2. การปฏิบัติ (Action) ดำเนินการ ดังนี้

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยดำเนินการ ดังนี้

การฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน คือ การคิด และเลือกหัวเรื่องโครงงาน การวางแผน การดำเนินงาน การเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน การเตรียมแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตในการฝึกปฏิบัติการไปนิเทศภายใน และแบบประเมินโครงงาน

3. การสังเกต (Observation) ดำเนินการ ดังนี้

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเกตการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จากการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการและภายหลังการพัฒนา โดยใช้การสังเกต การสอบถาม จากการนิเทศภายในโดยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การนิเทศภายใน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู การสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู และการประเมินโครงงานของนักเรียน

4. การสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ที่ละกิจกรรม และแปลผลข้อมูลที่รวบรวมได้จากการนิเทศภายในว่าประเด็นใดบรรลุเป้าหมาย ประเด็นใดไม่บรรลุเป้าหมาย แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลมาเขียนบรรยายโดยพรรณานำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเภทของเครื่องมือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ประเภท จำนวน 9 ฉบับ ประกอบด้วย

1.1 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ

1.2 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ

1.3 แบบสังเกต จำนวน 1 ฉบับ

1.4 แบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ

2. ลักษณะของเครื่องมือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ประเภท ซึ่งมีลักษณะของข้อมูลตามเป้าหมายของกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในแต่ละแผนกลยุทธ์และตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา ตามกรอบของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

2.1 แบบทดสอบ เพื่อใช้ในการวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมายก่อน-หลัง การประชุมเชิงปฏิบัติการมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ฉบับ

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์บุคลากรหลังจากศึกษาเอกสารด้วยตนเอง

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์บุคลากรหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.2.3 แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 3 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังการนิเทศภายในเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานหลังจากการสังเกตการสอน

2.2.4 แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 4 เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.3 แบบสังเกต จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.4 แบบประเมิน จำนวน 3 ฉบับ

2.4.1 แบบประเมินโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ใช้ประเมินความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมาย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.4.2 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ใช้ประเมินความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมาย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.4.3 แบบประเมินโครงงานของนักเรียน ใช้ประเมินความเหมาะสมของโครงงานนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. วิธีสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ แยกตามประเภทเครื่องมือ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อน-หลัง การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน จากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ เอกสาร ตำราทางวิชาการ เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย

3.1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบทดสอบปรนัย ตามหนังสือ การวัดผลการศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 73-82)

3.1.3 สร้างแบบทดสอบปรนัยฉบับร่าง ตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์ การสร้างที่ได้ศึกษามา ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

3.1.4 นำแบบทดสอบปรนัยที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้า อีกระพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.1.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบปรนัยตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

3.1.5.1 อาจารย์ชฎารักษ์ บุรณ์เจริญ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองสุรินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ วุฒิทางการศึกษา กศ.ม. สาขาหลักสูตร และการสอน เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

3.1.5.2 อาจารย์ธนานันต์ ตี๋ยิง ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 วุฒิทางการศึกษา ศษ.ม. บริหารการศึกษา เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา

3.1.5.3 อาจารย์ยรรยง ผิวอ่อน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 วุฒิทางการศึกษา กศ.ม. สาขาหลักสูตรและการสอน เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบปรนัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอีกระพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ถ้ามีข้อเสนอแนะ ให้ปรับปรุงแก้ไข ผู้ศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้า อีกระเสนอแนะ

3.1.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบปรนัยฉบับจริงให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหาสาระและการพิมพ์ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ จากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ เอกสาร ตำราทางวิชาการ เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามหนังสือการวัดผลการศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 35-37) และหนังสือการวิจัยหลักสูตร และการสอน (ชวลิต ชูกำแพง. 2553 : 105-107)

3.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์ การสร้างที่ได้ศึกษามา ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีรายนามดังข้อ 3.1.5.1-3.1.5.3

3.2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ถ้ามีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข ผู้ศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเสนอแนะ

3.2.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริงให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหาสาระและการพิมพ์ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 แบบสังเกต มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานจากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ เอกสาร ตำราทางวิชาการ เพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสังเกต

3.3.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสังเกตตามหนังสือ การวัดผลการศึกษา (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 32-34) และหนังสือการวิจัยหลักสูตร และการสอน (ชวลิต ชูกำแพง. 2553 : 107-108)

3.3.3 สร้างแบบสังเกตฉบับร่าง ตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์การสร้างที่ได้ศึกษามา ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

3.3.4 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีรายนามดังข้อ 3.1.5.1-3.1.5.3

3.3.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ถ้ามีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข ผู้ศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเสนอแนะ

3.3.7 จัดพิมพ์แบบสังเกตฉบับจริงให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจน และพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหาสาระและการพิมพ์ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 แบบประเมิน มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

3.4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบประเมินความเหมาะสม แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72-73) และจากผลงานการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน

3.4.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ฉบับร่างตามของชายที่กำหนดโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.4.5 นำแบบประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ฉบับร่าง เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายชื่อดังข้อ 3.1.5.1-3.1.5.3

3.4.6 นำแบบประเมินความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ มาปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบครั้งสุดท้าย

3.4.7 จัดพิมพ์แบบประเมินความเหมาะสมแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ฉบับจริงเพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ของครู แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินโครงงานของนักเรียน ตามลำดับ ดังต่อไปนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาบุคลากรในการจัดเรียนรู้ แบบโครงการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งระยะเวลาเป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 วันที่ 9-15 มกราคม 2555

การศึกษาเอกสารด้วยตนเองและการประชุมเชิงปฏิบัติการ ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการ 5 ขั้นตอน โดยการสัมภาษณ์หลังการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง และการประเมินโครงร่างของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ การทดสอบ และการสัมภาษณ์ หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ช่วงที่ 2 วันที่ 23 มกราคม-9 มีนาคม 2555

การนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ข้อมูลที่เก็บรวบรวม ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงการ และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการ 5 ขั้นตอน โดยการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การสัมภาษณ์ครู การสัมภาษณ์นักเรียน การสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู และการประเมินโครงงานนักเรียน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากแบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบประเมิน ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และตรวจให้คะแนนโดยนำผลการสังเกต และผลประเมิน จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย แปลผลคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้ ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญสังเกต และประเมินโดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนตามแบบประเมิน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์ ในการตัดสินผลการประเมิน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนการประเมิน

มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

คะแนนเฉลี่ย	4.51–5.00	แปลว่า	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51–4.50	แปลว่า	เหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51–3.50	แปลว่า	เหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51–2.50	แปลว่า	เหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00–1.50	แปลว่า	เหมาะสมน้อยที่สุด

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นของครู และนักเรียน นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และจัดกลุ่มที่สามารถตอบความมุ่งหมาย ได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละและค่าเฉลี่ย

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มของข้อมูลตามความมุ่งหมาย โดยคำนึงถึงการตรวจสอบหลายมิติและเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มข้อมูล และสรุปอภิปราย ตามความมุ่งหมายที่กำหนด

2.3 ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้านำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาประมวลผลแล้วเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)
2. ค่าร้อยละ (Percentage)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ซึ่งดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ผลการศึกษาค้นคว้า มีลำดับการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในรอบที่ 2
5. สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 รอบ

การดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1 ตามกรอบเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การคิดและเลือกหัวข้อโครงงาน 2) การวางแผนในการจัดทำโครงงาน 3) การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงงาน 4) การเขียนรายงานโครงงาน และ 5) การนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้ คือ 1) การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) การนิเทศภายใน โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการและผลการพัฒนาเป็นดังนี้

1. การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง มีเป้าหมายให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานจากคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งวิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้าเป็นผู้จัดทำคู่มือดังกล่าวขึ้นมา โดยการสรุปสาระสำคัญที่ได้รับจากหนังสือ วารสาร บทความต่าง ๆ แล้วนำมารวบรวมเป็นคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดิน หลังจากนั้นแจกเอกสารให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้อ่านทำความเข้าใจด้วยตนเองก่อน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมีการดำเนินการประชุมวางแผนในการศึกษาคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดิน แล้วให้ดำเนินการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 9-13 มกราคม 2555 และได้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าหลังการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้

“...จากการศึกษาเอกสารด้วยตนเองเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

จากคู่มือของโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมากขึ้น จากที่เคยสอนโดยครูเป็นผู้ดำเนินการอย่างเดียว การสอนแบบโครงงานนั้นเป็นการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการสอนแบบโครงงานสามารถนำไปใช้สอนได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนแนวทางในคู่มือนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนนั้นข้าพเจ้าได้ศึกษาแล้วคิดว่าเข้าใจในระดับหนึ่งแต่ยังไม่ถ่องแท้ ส่วนความรู้ด้านการเขียนแผนนั้นข้าพเจ้ายังไม่กระจ่างเท่าที่ควร...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 13 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...จากการศึกษาเอกสารด้วยตนเอง ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นมาในระดับหนึ่ง ส่วนแนวทางการจัดการเรียนรู้นั้นคิดว่าน่าจะนำไปปฏิบัติได้ไม่ยากเท่าที่ควร ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนนั้นด้านการเขียนรายงานนั้นอาจต้องเรียนรู้เพิ่มเติมเนื่องจากมีรายละเอียดมาก ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานก็มีความเข้าใจดีขึ้น และคิดว่าหากได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการจะทำให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้กับนักเรียนมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 13 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานจากการศึกษาเอกสารด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น คือ การเรียนรู้แบบโครงงานนั้น นักเรียนต้องเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา คอยแนะนำเท่านั้น แนวทางที่ได้จากการศึกษาเอกสารก็มีหลากหลายแนวทางสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ส่วนการเขียนแผนนั้นก็มีความรู้ขึ้นมาเล็กน้อยเนื่องจากยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติ แต่คิดว่าหากได้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าน่าจะเขียนแผนได้ดี เพราะมีพื้นฐานที่ดีแล้ว และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนนั้นค่อนข้างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 13 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ไม่ถูกต้องเท่าที่ควร แต่หลังจากศึกษาเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดินแล้ว ข้าพเจ้ามีความเข้าใจเพิ่มขึ้นมาก การสอนแบบโครงงานสามารถนำไปใช้ได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การสอนแบบโครงงานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจของผู้เรียนอย่างลุ่มลึก โดยผ่านกระบวนการหลักคือ กระบวนการแก้ปัญหา ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง จึงเป็นการเรียนรู้จากการได้มีประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ แนวทางที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารก็สามารถเข้าใจได้ง่าย และข้าพเจ้าคิดว่าหากนำไปสอนนักเรียนแล้วนักเรียนคงชื่นชอบการเรียนการสอนแบบโครงงาน เพราะเป็นการสอนที่ทำทลายต่อการคิดของนักเรียน ส่วนด้านการเขียนแผนนั้นข้าพเจ้ายังไม่มั่นใจในการเขียนเท่าที่ควร แต่คิดว่าหากได้รับความรู้เพิ่มเติมและได้ลงมือปฏิบัติจริงน่าจะทำได้...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 13 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...หลังจากได้ศึกษาเอกสารด้วยตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานแล้วนั้น ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมาบ้าง แต่ยังมองไม่ค่อยเห็นภาพ แนวทางการจัดการเรียนรู้นั้นก็พอเข้าใจบ้าง ด้านความรู้เรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจากเอกสาร ข้าพเจ้าคิดว่าคงต้องได้ปฏิบัติจริงจึงจะทำได้ ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนนั้น การคิดและเลือกหัวเรื่องนั้นข้าพเจ้ายังไม่ค่อยเข้าใจว่า ครูจะต้องกำหนดกรอบเพื่อไม่ให้กว้างเกินไป หรือจะให้นักเรียนตัดสินใจเองทุกอย่าง ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ก็มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 13 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...จากการศึกษาเอกสารด้วยตนเองเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้น ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ได้รู้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นเป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคหลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ โดยใช้กระบวนการและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่ามีผลดีต่อเด็กมากหากได้เรียนรู้แบบโครงงาน แนวทางที่ปรากฏในคู่มือก็เข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ ส่วนด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ในตอนแรกข้าพเจ้าคิดว่าการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นคงจะยาก แต่หลังจากได้ศึกษาเอกสารคู่มือแล้ว ก็คิดว่าการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นไม่ได้มีอะไรซับซ้อนเลย เมื่อรู้อย่างนี้แล้วข้าพเจ้าก็อยากจะเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและอยากที่จะนำแผนไปสอนนักเรียนให้ได้ผลดี...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 13 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการศึกษาเอกสารคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จากกลยุทธ์การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง จากผลการสัมภาษณ์ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน คือ การคิดและเลือกหัวข้อของโครงงาน การวางแผนในการจัดทำโครงงาน การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงงาน การเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงงาน โดยใช้ระยะเวลาในการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วัน คือ ระหว่างวันที่ 14-15 มกราคม 2555 โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 15.30 น. การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้จัดทำขึ้นหลังจากการศึกษาเอกสารด้วยตนเองในกลยุทธ์ที่ 1 มาร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และปัญหาต่าง ๆ ที่พบเพื่อทราบถึงแนวทางการเขียนแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานด้วย

การดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ได้เชิญวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำนวน 2 ท่าน มาดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ การดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

วันที่ 14 มกราคม 2555 เวลา 9.00-09.30 น. ประธานในการประชุมเชิงปฏิบัติการ กล่าวเปิดการประชุมโดยท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพนมดิน หลังจากนั้นวิทยากรก็ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ และได้ทดสอบความรู้กลุ่มเป้าหมายทุกคนก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แบบทดสอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากนั้นวิทยากรได้บรรยายความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และขั้นตอนการจัดทำโครงงานเริ่มจากความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานขั้นตอนที่ 1 การคิดและการเลือกหัวเรื่อง ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนทำโครงงาน ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงงาน ขั้นตอนที่ 4 การเขียนรายงานโครงงาน และขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงงานและการประเมินโครงงาน เวลา 12.00-13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน ช่วงบ่าย วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนเค้าโครงของโครงงานซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหา 2) การวางแผน 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การเขียนรายงาน 5) การนำเสนอผลงาน และขั้นตอนการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงงาน วิทยากรบรรยายให้ความรู้แล้วให้ฝึกปฏิบัติในการนำเสนอผลงาน และวิทยากรได้นำโครงงานที่นักเรียนได้ทำเรียบร้อยแล้วมาแสดงเป็นตัวอย่างให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาไว้เป็นแนวทาง

วันที่ 15 มกราคม 2555 ช่วงเช้า วิทยากรได้บรรยายในการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องเชื่อมโยงในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้การสอน กำหนดการสอนและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ช่วงบ่าย วิทยากรได้ให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาฝึกการเขียนโครงร่างการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วิทยากรให้แต่ละคนนำเสนอโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อให้วิทยากรและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอแนะ และแสดงความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อสร้างความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ท้ายสุดของการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิทยากรได้สรุปและเปิดโอกาสให้ที่ประชุมได้มีการอภิปราย ซักถามปัญหาต่าง ๆ จนเป็นที่น่าพอใจ หลังจากนั้นได้ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานฉบับเดิม เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบทดสอบ โดยทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน แบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์หลังเสร็จสิ้นการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจ และแบบประเมินโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยประเมินระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ทราบว่าผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้หรือไม่ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมที่วิทยากรให้ปฏิบัติ

ผลการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้เครื่องมือแบบทดสอบ ผลการทดสอบมีรายละเอียด ดังตาราง 3

ตาราง 3 คะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	คะแนนทดสอบ			
	ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (30)	ร้อยละ (%)	หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ (30)	ร้อยละ (%)
ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	15	50.00	23	76.66
ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	14	46.66	22	73.33
ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	18	60.00	27	90.00
ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	14	46.66	20	66.66
ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	18	60.00	25	83.33
ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	17	56.66	24	80.00
คะแนนเฉลี่ย	16.00	53.33	23.50	78.33
ร้อยละ (%)	53.33		78.33	

จากตาราง 3 ผลการทดสอบก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านการทดสอบ 60% คือ 18 คะแนน ปรากฏผลดังนี้ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการได้คะแนนรวม 15 คะแนน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ได้คะแนนรวม 14 คะแนน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ได้คะแนนรวม 18 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) ได้คะแนนรวม 14 คะแนน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) ได้คะแนนรวม 18 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

ได้คะแนนรวม 17 คะแนน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการทดสอบปรากฏว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) ได้คะแนนรวม 23 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) ได้คะแนนรวม 22 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) ได้คะแนนรวม 27 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) ได้คะแนนรวม 20 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) ได้คะแนนรวม 25 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ได้คะแนนรวม 24 คะแนน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

สรุปผลการดำเนินการหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและขั้นตอนการทำโครงงาน 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การคิดและเลือกหัวเรื่อง
- 2) การวางแผน
- 3) การดำเนินงาน
- 4) การเขียนรายงาน
- 5) การนำเสนอผลงานเพิ่มมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ สรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจสามารถฝึกเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีผลสะท้อนการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“...จากการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในครั้งนี้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น ในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี ข้าพเจ้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ค่อนข้างสมบูรณ์ หลังจากประชุมเสร็จก็จะนำไปจัดทำให้สมบูรณ์เพื่อให้สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้ โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้นั้นต้องทำอย่างหลากหลายโดยวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน นั้น ข้าพเจ้ามีความชัดเจนและคิดว่า จะสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 15 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ข้าพเจ้าคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นเรื่องยุ่งยาก สร้างภาระงานให้แก่ครูผู้สอน โดยเฉพาะด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แต่หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการข้าพเจ้าได้เรียนรู้ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นอย่างดี และได้ทราบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอนไม่ได้ยุ่งยากอย่างที่คิด ที่สำคัญคือ การกำหนดกิจกรรมและเนื้อหาต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมาก...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...การเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน เช่น การคิดและเลือกหัวเรื่อง นักเรียนต้องเป็นผู้คิดและเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของตนเอง หรือกลุ่ม และทุกขั้นตอนนักเรียนต้องปฏิบัติเอง ครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกเท่านั้น และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นสามารถสร้างทักษะให้นักเรียน ได้หลายด้าน เนื่องจากนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกทักษะการปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการหาเหตุผลความเป็นไปได้ในการทำโครงงานแต่ละครั้ง ด้านการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นข้าพเจ้ามีความเข้าใจเป็นอย่างดีและสามารถเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อนำไปจัดกิจกรรมได้...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 15 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...หลังจากประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ได้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้รู้เทคนิค วิธีการสอน และขั้นตอนการทำโครงงาน 5 ขั้นตอนมากขึ้น และคิดว่า จะสามารถนำไปจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี วิทยากรก็มีความรู้ความสามารถ ให้คำแนะนำได้อย่างดี และพาฝึกปฏิบัติในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานแต่ละขั้นตอนทำให้ง่ายต่อการเข้าใจ คิดว่าเป็นประโยชน์มากต่อครูผู้สอนที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียน...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 15 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ทำให้ได้รับความรู้ มีความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นมากในทุกหัวข้อ และคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการมาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ และนำขั้นตอนการทำโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอนมาจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานได้ โดยข้าพเจ้ามีความเข้าใจในเรื่อง การคิดและเลือกหัวเรื่องมากขึ้น ทำให้ง่ายต่อการฝึกนักเรียนให้คิดหาหัวเรื่องโครงงาน โดยมีความมั่นใจว่าจะจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างแน่นอน....”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 15 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ท่านวิทยากรได้ให้คำแนะนำในแต่ละขั้นตอน ทั้ง 5 ขั้นตอน อย่างละเอียด ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมแบบโครงงานเป็นอย่างดี และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ทราบและมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นในขั้นตอนการคิด และเลือกหัวข้อโครงงาน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะได้มาจากความสนใจและความอยากรู้อยากเห็น ของนักเรียน ตลอดจนประสบการณ์จากในและนอกห้องเรียน ในฐานะที่เป็นครูผู้สอนควรกระตุ้น เร้าความสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด และเลือกหัวข้อเรื่องได้ ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ข้าพเจ้าสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานค่อนข้างสมบูรณ์ และคิดว่า หลังจากนั้นจะเขียนได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งข้าพเจ้ามีความมั่นใจว่าจะนำความรู้ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการไปฝึกปฏิบัติและช่วยเหลือผู้เรียนได้...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 5 มกราคม 2555 : สัมภาษณ์)

2. ด้านการฝึกเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กระบวนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน ระหว่างการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มเป้าหมายได้ปฏิบัติตามขั้นตอน และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีตามที่วิทยากรได้บรรยายและให้คำแนะนำจากการฝึกการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเก็บข้อมูลโดยวิธีการประเมินความเหมาะสมของการเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมายจากการฝึกเขียน โดยวิทยากรทั้ง 2 ท่านเป็นผู้ประเมิน ซึ่งผลแสดง ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของกลุ่มเป้าหมาย หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ที่	รายการสังเกต	แผนครู ป.1		แผนครู ป.2		แผนครู ป.3		แผนครู ป.4		แผนครู ป.5		แผนครู ป.6	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	4	มาก	2.50	น้อย	5	มากที่สุด	4	มาก	2.50	น้อย	5	มากที่สุด
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	3.50	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก
3	สาระสำคัญ แสดงความคิดรวบยอดของเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3.50	ปานกลาง	2.50	น้อย	4	มาก	3.50	ปานกลาง	2.50	น้อย	4	มาก
4	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือ ความถนัดของนักเรียน	3	ปานกลาง	2.50	น้อย	4.50	มาก	3	ปานกลาง	2.50	น้อย	4.50	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการสังเกต	แผนครู ป.1	แผนครู ป.2	แผนครู ป.3	แผนครู ป.4	แผนครู ป.5	แผนครู ป.6
-----	--------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
5	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียนขั้นสอน ขั้นสรุป และประเมินผล	3.50	ปานกลาง	2.50	น้อย	5	มากที่สุด	3.50	ปานกลาง	2.50	น้อย	5	มากที่สุด
6	สื่อการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมสนองหรือเอื้อต่อการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนนั้น	3.50	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก
7	การวัดและประเมินผลครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุในแผนการเรียนรู้	3	ปานกลาง	2.50	น้อย	4.50	มาก	3	ปานกลาง	2.50	น้อย	4.50	มาก
	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย	3.42	ปานกลาง	2.78	ปานกลาง	4.57	มากที่สุด	3.42	ปานกลาง	2.78	ปานกลาง	4.57	มากที่สุด

จากตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 รายการ คือ หัวข้อมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน ส่วนรายการประเมิน และในหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ คือ หัวข้อจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย และหัวข้อสื่อการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้ เหมาะสมสนองหรือเอื้อต่อการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนนั้น ส่วนรายการประเมินหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ คือ หัวข้อมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน และหัวข้อกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุป และประเมินผลรายการประเมินความเหมาะสม ส่วนหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ คือ หัวข้อมีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน และหัวข้อสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน และรายการประเมินความเหมาะสมหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 รายการ คือ หัวข้อสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน และหัวข้อกระบวนการจัดการเรียนรู้มีกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุป และประเมินผล ส่วนรายการประเมินความเหมาะสมหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ คือ หัวข้อสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน และรายการประเมินความเหมาะสมหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับปานกลาง 3 คน ระดับมากที่สุด 2 คน

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเก็บข้อมูลจากการทดสอบ การสัมภาษณ์ และการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ สรุปได้ว่า จากการได้รับความรู้จากวิทยากร และการฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้ได้ อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

3. การนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา แนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้จัดทำขึ้น นำมาจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน และช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายทุกคนให้สามารถจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอนตามแผนจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ศึกษาค้นคว่าร่วมกับผู้นิเทศ ดำเนินการนิเทศในวงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 โดยผู้ศึกษาค้นคว้า วิทยากร จำนวน 1 คน และครูวิชาการ

ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการสอนได้วางแผนร่วมกันและกำหนดการนิเทศตามตารางแสดงการนิเทศ
ดังตาราง 5

ตาราง 5 การนิเทศภายในกลุ่มเป้าหมายด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วงรอบที่ 1

วัน/เดือน/ปี	เวลา	เรื่อง	ผู้ให้การ นิเทศ	ผู้รับการนิเทศ
20 ม.ค. 2555	09.30- 12.00	1. การสำรวจและ การวิเคราะห์แผน การเรียนรู้ 2. ศึกษาหลักสูตร, เอกสารที่เกี่ยวข้อง 3. วางแผนการจัดทำ โครงงาน 4. การเขียนรายงาน โครงงาน	1. วิทยากร 2. ครู วิชาการ	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน
26 ม.ค. 2555	09.30- 12.00	5. การจัดทำโครงงาน	1. วิทยากร 2. ครู วิชาการ	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน

ตาราง 5 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	เวลา	เรื่อง	ผู้ให้การ นิเทศ	ผู้รับการนิเทศ
2 ก.พ. 2555	09.30- 12.00	6. การจัดทำโครงงาน	1. วิทยากร 2. ครู วิชาการ	1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน 2. นักเรียน
8 ก.พ. 2555	13.30- 15.30	7. เขียนรายงานโครงงาน 8. ประเมินผลการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงาน	1. วิทยากร 2. ครู วิชาการ	1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน 2. นักเรียน
15 ก.พ. 2555	09.30- 12.00	9. การนำเสนอผลงาน การจัดทำโครงงาน	1. วิทยากร 2. ครู วิชาการ	1. ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 7 คน 2. นักเรียน

จากตาราง 5 กำหนดการนิเทศกลุ่มเป้าหมายด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วิทยากร และครูวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนได้เริ่มดำเนินการนิเทศตามตารางกำหนดการนิเทศ ในวงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 ผลการดำเนินการ นิเทศครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม การสอน แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน มีผลการดำเนินการนิเทศภายใน ดังนี้

1. ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยวิธีการประเมินแผน การจัดการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายในระหว่างการนิเทศโดยวิทยากร จำนวน 1 คน และครูวิชาการ จำนวน 1 คน เพื่อเป็นการแนะนำและปรับปรุงพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมาย (ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)

ที่	รายการสังเกต	แผนครู ป.1		แผนครู ป.2		แผนครู ป.3		แผนครู ป.4		แผนครู ป.5		แผนครู ป.6	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	5	มากที่สุด	4.50	มาก	5	มากที่สุด	4	มาก	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด
2	การเขียนสาระสำคัญครอบคลุมเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4	มาก	5	มากที่สุด	4.50	มาก
3	การเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมกับสิ่งที่มุ่งหวังจะเกิดกับผู้เรียน	4	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	5	มากที่สุด
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย	4	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	3	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก
5	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน	4.50	มาก	4.50	มาก	5	มากที่สุด	4.50	มาก	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	รายการสังเกต	แผนครู ป.1	แผนครู ป.2	แผนครู ป.3	แผนครู ป.4	แผนครู ป.5	แผนครู ป.6
-----	--------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
6	กำหนดสื่อการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา	4	มาก	4	มาก	5	มากที่สุด	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	4.50	มาก
7	การกำหนดเนื้อหากับเวลาที่ใช้จัดการเรียนรู้	4.50	มาก	4.50	มาก	4.50	มาก	4.50	มาก	4.50	มาก	4.50	มาก
8	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุป และ ประเมินผล	4.50	มาก	4.50	มาก	5	มากที่สุด	4.50	มาก	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด
9	กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการระบุกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	4	มาก	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด
10	การกำหนดการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์	4.50	มาก	3	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	รายการสังเกต	แผนครู ป.1		แผนครู ป.2		แผนครู ป.3		แผนครู ป.4		แผนครู ป.5		แผนครู ป.6	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ

ที่	รายการสังเกต	แผนครู ป.1		แผนครู ป.2		แผนครู ป.3		แผนครู ป.4		แผนครู ป.5		แผนครู ป.6	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
11	การวัดและประเมินผล ครอบคลุมทุกจุดประสงค์สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุใน แผนการเรียนรู้	4	มาก	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	4.50	มาก	5	มากที่สุด	4.50	มาก
12	การเขียนข้อเสนอแนะและบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้	4.50	มาก	4	มาก	5	มากที่สุด	4	มาก	5	มากที่สุด	4.50	มาก
	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย	4.37	มาก	3.87	มาก	4.79	มากที่สุด	3.95	มาก	4.83	มากที่สุด	4.70	มากที่สุด

จากตาราง 6 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้โดยรวมเฉลี่ย 4.37 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้โดยรวมเฉลี่ย 3.87 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้โดยรวมเฉลี่ย 4.79 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้โดยรวมเฉลี่ย 3.95 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้โดยรวมเฉลี่ย 4.83 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้โดยรวมเฉลี่ย 4.70 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของกลุ่มเป้าหมายโดยผู้ศึกษาค้นคว้า วิทยากร และครูวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนโดยแสดงผล ดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 1

ที่	รายการสังเกต	ครู ป.1		ครู ป.2		ครู ป.3		ครู ป.4		ครู ป.5		ครู ป.6	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้ในการสอน	5	มากที่สุด	4.50	มาก	5	มากที่สุด	4	มาก	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด
2	การเตรียมการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	4.50	มาก
3	การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	2.50	น้อย	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด
4	การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานครบถ้วน	4.50	มาก	3	ปานกลาง	5	มากที่สุด	2.50	น้อย	4.50	มาก	4.50	มาก
5	การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	3	ปานกลาง	5	มากที่สุด	4.50	มาก
6	ความเหมาะสมในการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน	4	มาก	3	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	รายการสังเกต	ครู ป.1	ครู ป.2	ครู ป.3	ครู ป.4	ครู ป.5	ครู ป.6
-----	--------------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงการ 5 ขั้นตอนการทำโครงการ	4.50	มาก	2.50	น้อย	5	มากที่สุด	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	5	มากที่สุด
8	การควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียน ที่เอื้อต่อการเรียน	4	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	3	ปานกลาง	4.50	มาก	4	มาก
9	การให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน	3.50	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	2.50	น้อย	4.50	มาก	4.50	มาก
10	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	4.50	มาก	3	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก
	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวม เฉลี่ย	4.35	มาก	3.35	ปานกลาง	4.75	มากที่สุด	3.15	ปานกลาง	4.75	มากที่สุด	4.60	มากที่สุด

จากตาราง 7 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมายพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า กลุ่มเป้าหมาย คนที่ 1 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการสังเกตพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ ได้แก่ หัวข้อมีแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้ในการสอนระดับปานกลาง จำนวน 1 รายการ ได้แก่ หัวข้อการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน และรายการหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มเป้าหมาย คนที่ 2 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายการสังเกตพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 รายการ ได้แก่ หัวข้อมีแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้ในการสอน และรายการหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 8 รายการ และระดับน้อย จำนวน 1 รายการ

กลุ่มเป้าหมาย คนที่ 3 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการสังเกตพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 รายการ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 รายการ

กลุ่มเป้าหมาย คนที่ 4 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายการสังเกตพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 รายการ ได้แก่ หัวข้อมีแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้ในการสอน ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 รายการ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 รายการ

กลุ่มเป้าหมาย คนที่ 5 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 รายการ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 รายการ

กลุ่มเป้าหมาย คนที่ 6 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการสังเกตพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 รายการ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 รายการ

2.2 จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังการสังเกตการสอน สรุปได้ดังนี้

“...กิจกรรมการนิเทศช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำจากวิทยากรและครูวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน สามารถแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแก่ข้าพเจ้าได้ การนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้งข้าพเจ้าคิดว่ามีความเหมาะสมจากการประชุมเชิงปฏิบัติการข้าพเจ้านำความรู้ที่ได้รับมาจัดกิจกรรมได้จริง ทำให้การจัดการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนมีความหมายกับเด็กมากขึ้น เด็กชอบการเรียนรู้แบบโครงงานมาก ข้าพเจ้าเอง มีความมั่นใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นอย่างมาก...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 8 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การนิเทศทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่ามีพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นไปด้วยดี อีกทั้งการนิเทศยังช่วยแก้ปัญหาที่ข้าพเจ้าพบเจอในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ปัญหาในการจัดกิจกรรมก็มีหลายขั้นตอนที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำได้อย่างไม่น่าเชื่อ โดยเฉพาะขั้นตอนการเขียนรายงาน เนื่องจากนักเรียนยังเด็กอาจต้องใช้เวลานาน แต่วิทยากรและครูวิชาการก็ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 8 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...จากการนิเทศภายในของวิทยากรและครูวิชาการ ช่วยให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้เทคนิคการสอนเพิ่มมากขึ้น มีที่ปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาการเรียนในแต่ละสัปดาห์ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น ข้าพเจ้าคิดว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี และข้าพเจ้ารู้สึกดีใจมากที่การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานนั้น ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น และข้าพเจ้าคิดว่าจะนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นไปใช้กับกลุ่มสาระอื่น ๆ ...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 8 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การนิเทศโดยวิทยากรและครูวิชาการนั้น ช่วยเหลือข้าพเจ้าได้มาก เพราะในแต่ละสัปดาห์อาจพบเจอปัญหาแตกต่างกันออกไป แต่ก็ได้วิทยากรและครูวิชาการคอยให้คำแนะนำ ส่วนปัญหาด้านการสอนแบบโครงงาน จริง ๆ แล้วก็เคยให้นักเรียนทำโครงงานมาบ้างแล้ว ก็เลยคิดว่าไม่น่าจะยากแต่พอสอนที่เป็นขั้นตอนตามรูปแบบจริงแล้ว คิดว่าบางอย่างยังไม่ค่อยสมบูรณ์เท่าไร และที่สำคัญคือ การถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาปัญหานั้น มันก็ยากเหมือนกัน แต่ก็ได้นำปัญหาไปปรึกษากับผู้ให้การนิเทศและได้นำมาประยุกต์ใช้แล้ว...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 8 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...ข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือในหลาย ๆ ด้านจากวิทยากรและครูวิชาการที่มานิเทศการนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง นั้น ข้าพเจ้าคิดว่ามีความเหมาะสมดี และคิดว่าตนเองนำความรู้ที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการมาจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้เป็นอย่างดี เพราะข้าพเจ้าสังเกตเห็นนักเรียนของข้าพเจ้านั้นมีความสุขกับการเรียนรู้ สนใจ กระตือรือร้นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมากและข้าพเจ้าคิดว่าจะนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้กับหลากหลายกลุ่มสาระ...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 8 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การนิเทศภายใน ช่วยเหลือครูผู้สอนได้เป็นอย่างมาก และการนิเทศในแต่ละสัปดาห์ก็ช่วยแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการของข้าพเจ้า เพราะในแต่ละสัปดาห์

ก็พบปัญหาแตกต่างกันการที่มานิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จึงช่วยเหลือครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี และจากการได้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทำให้รู้ว่าการศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ ช่วยสร้างความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมาก นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากขึ้น ทำให้ข้าพเจ้ามีความมั่นใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นอย่างมาก...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 8 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

2.3 จากการประเมินความเหมาะสมโครงงานของนักเรียนของกลุ่มเป้าหมาย หลังการนิเทศโดยวิทยากร จำนวน 1 คน และครูวิชาการ จำนวน 1 คน เป็นผู้ประเมิน แสดงผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 1

ที่	รายการสังเกต	โครงการ ป.1		โครงการ ป.2		โครงการ ป.3		โครงการ ป.4		โครงการ ป.5		โครงการ ป.6	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	โครงการแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์	4	มาก	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	4.50	มาก
2	มีการศึกษาหาข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาได้เหมาะสม	3	ปานกลาง	3	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก
3	อุปกรณ์เครื่องมือที่เลือกใช้มีความเหมาะสม	3.50	ปานกลาง	3.50	ปานกลาง	5	มากที่สุด	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4	มาก
4	การรวบรวมข้อมูลกระทำได้ละเอียดและถูกต้อง	4	มาก	2.50	น้อย	4.50	มาก	2.50	น้อย	5	มากที่สุด	4.50	มาก
5	การดำเนินงานตามแผน	3.50	ปานกลาง	3	ปานกลาง	4.50	มาก	3.50	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก
6	การบันทึกข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเหมาะสม	3.50	ปานกลาง	2.50	น้อย	4.50	มาก	3	ปานกลาง	4.50	มาก	4.50	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	รายการสังเกต	โครงการ ป.1	โครงการ ป.2	โครงการ ป.3	โครงการ ป.4	โครงการ ป.5	โครงการ ป.6
-----	--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
7	การเขียนรายงานทำได้ อย่างสมบูรณ์ ครอบคลุม	3.50	ปาน กลาง	2	น้อย	4.50	มาก	2	น้อย	5	มากที่สุด	4.50	มาก
8	การออกแบบแสดงผลงานทำได้ อย่างชัดเจน และน่าสนใจ	4.50	มาก	2	น้อย	4	มาก	2.50	น้อย	4.50	มาก	3.50	ปาน กลาง
9	ผู้ทำมีความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องที่ทำ	3	ปาน กลาง	3.50	ปาน กลาง	4.50	มาก	3.50	ปาน กลาง	4.50	มาก	4.50	มาก
10	การสรุปโครงการบรรลุจุดประสงค์ ที่ตั้งไว้	3.50	ปาน กลาง	3.50	ปาน กลาง	4.50	มาก	3.50	ปาน กลาง	4.50	มาก	4.50	มาก
	ผลการประเมินความเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ย	3.60	มาก	2.90	ปาน กลาง	4.55	มากที่สุด	3.10	ปาน กลาง	4.65	มากที่สุด	4.35	มาก

จากตาราง 8 ผลการประเมินโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายพบว่า
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับมาก,
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง,
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด,
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง,
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด
 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 อยู่ในระดับมาก

ผลการสัมภาษณ์นักเรียน สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
 ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำให้นักเรียนมีความสุข มีความรู้และมีความมั่นใจในการจัดทำโครงการเพิ่มขึ้น
 ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ในการทำโครงการครั้งนี้ คุณครูพาทำโครงการประดิษฐ์ของเล่นจากวัสดุเหลือใช้
 ค่ะทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ตั้งชื่อเรื่องเอง แบ่งกลุ่มเอง โดยมีคุณครูคอยดูแลให้คำปรึกษา
 ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างเอง และนำเสนอให้ครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันประเมิน สนุกมากเลยคะ
 หนูกับเพื่อน ๆ ชอบมากคะ อยากเรียนแบบนี้อีกคะ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม
 ในการเตรียมการสอนของคุณครูครับ กลุ่มผมทำโครงการนิทานพื้นบ้านครับ โดยการตกลงกันในกลุ่ม
 กลุ่มแต่ละกลุ่มแบ่งกันเองตามความสนใจครับ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน
 และกันและหาคำตอบด้วยตนเอง โดยมีคุณครูคอยแนะนำ และเป็นทีปรึกษาให้ครับ
 คุณครูคอยช่วยเหลือทุกอย่างครับ เช่น แนะนำแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกคนมีความมั่นใจ
 ในการทำโครงการครั้งนี้ครับ การเรียนแบบโครงการสนุกมากครับ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...ในการทำโครงการนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเตรียมการสอนค่ะ ครูได้แจ้ง
 วิธีการวัดและประเมินผลให้ทราบ การกำหนดชื่อเรื่อง/ปัญหานั้น นักเรียนในแต่ละกลุ่มได้ร่วมกัน
 กำหนดเองตามความสนใจค่ะ การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเองทำให้เข้าใจในเรื่องที่ศึกษา
 ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นของแต่ละโครงการ
 และทุกคนในกลุ่มก็ภาคภูมิใจกับผลงานตัวเองค่ะ ส่วนปัญหาที่เจอก็มีบ้างคะ อย่างขั้นตอน
 การเขียนรายงาน แต่คุณครูก็คอยแนะนำให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีค่ะ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...กลุ่มหนูทำโครงการอาชีพค่ะ ทำขนมแปรรูปจากข้าวกล้อง การทำโครงการครั้งนี้
 หนูและเพื่อน ๆ ได้ช่วยคุณครูเตรียมการสอนค่ะ ได้ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ และได้รับรู้ร่วมกัน
 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล คุณครูคอยช่วยแนะนำการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมค่ะ ทุกคนในกลุ่ม
 ร่วมมือกันทำทุกอย่างเอง หาข้อมูลเอง ลงมือปฏิบัติเอง โดยทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
 ปัญหาที่พบก็คือขั้นตอนการนำเสนอผลงานค่ะ คือในกลุ่มไม่ค่อยมีใครกล้าพูด กล้าแสดงออกค่ะ
 แต่สุดท้ายคุณครูก็คอยให้คำแนะนำ ปรึกษา แล้วก็ผ่านมาได้ด้วยดีค่ะ ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การทำโครงการครั้งนี้กลุ่มผมทำโครงการภาษาอังกฤษครับ ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ สนุกมากครับ ได้ค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากหนังสือพิมพ์ คุณครูคอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำดีมากครับ ปัญหาที่พบก็มีบ้างเล็กน้อยครับ เช่น การเขียนรายงาน แต่ก็ได้คุณครูคอยช่วยเหลือครับ พวกเรารู้สึกว่าการเรียนแบบนี้สนุกครับ เพราะได้แสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...การเรียนรู้แบบแบบโครงการนี้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเตรียมการสอนค่ะ เช่น ได้ร่วมคิดปัญหาที่จะทำ โครงการที่ทำครั้งนี้เป็นโครงการคณิตศาสตร์ค่ะ เป็นโครงการที่ค่อนข้างยาก แต่คุณครูก็ได้นำสื่อ เช่น ตัวอย่างโครงการต่าง ๆ มาให้ดูเป็นตัวอย่าง และนักเรียนก็ได้ค้นคว้าตามสื่อต่าง ๆ ทำให้ได้โครงการที่ค่อนข้างสมบูรณ์ค่ะ พวกเราในกลุ่มช่วยกันทำค่ะ โดยมีคุณครูคอยให้คำแนะนำค่ะ เพื่อน ๆ ในห้องชอบเรียนแบบโครงการค่ะ เป็นการเรียนรู้ที่ไม่น่าเบื่อ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ได้ผลงานที่น่าภาคภูมิใจค่ะ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการนิเทศ

ข้อมูลจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ การสังเกตพฤติกรรม การสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ การสัมภาษณ์ การประเมินความเหมาะสมโครงการ ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายสรุปผลได้ดังนี้

ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการประเมินความเหมาะสมโครงการของนักเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินความเหมาะสมโครงการของนักเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินความเหมาะสมโครงการของนักเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และการประเมินความเหมาะสมโครงการของนักเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินความเหมาะสมโครงงานของนักเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีพฤติกรรมการสอนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินความเหมาะสมโครงงานของนักเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่าการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานด้วยการนิเทศภายในสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถด้านการเขียนแผนการสอนแบบโครงงานได้ และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานมากขึ้น

การสะท้อนผลการพัฒนาในรอบที่ 1

การดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน การเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในรอบที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าสะท้อนผลตามกรอบการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความรู้พื้นฐานพร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้านการสอนแบบโครงงาน โดยได้ดำเนินการในวันที่ 9-13 มกราคม 2555 จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น

การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน และฝึกเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ ผลการพัฒนาประเมินจากการใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถทำแบบทดสอบได้คะแนนโดยรวมเฉลี่ย 23.50 คิดเป็นร้อยละ 78.33 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสามารถเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้เหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 คน คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 คน คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และคะแนนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 คน คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การนิเทศภายใน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา แนะนำให้คำปรึกษา และช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายทุกคนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน

ปีที่ 1) กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) นั้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้เป็นอย่างดีแล้ว ส่วนกลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) นั้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ โดยรวมเฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) มีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานให้ได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และโครงงานนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด วิทยากร ครูวิชาการ ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงประชุมร่วมกัน และได้มีมติร่วมกัน ให้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทั้ง 2 คน ให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ด้วยกิจกรรมการนิเทศภายในต่อไปในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาวงรอบที่ 2

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการพัฒนาบุคลากรในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการพัฒนา คือ การนิเทศภายใน โดยผู้ศึกษาค้นคว้า วิทยากร และครูวิชาการ ได้สังเกตการสอนของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคือ กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) จำนวน 2 คน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานรวม 3 ครั้ง และหลังจากการสังเกตการสอนได้นำเสนอผลการสังเกตการสอน และให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานดีขึ้น โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 23, 29 กุมภาพันธ์ และวันที่ 9 มีนาคม 2555 โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 รายการ คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน แบบสัมภาษณ์ครูหลังได้รับการนิเทศภายในวงรอบที่ 2 และแบบประเมินโครงงานของนักเรียน

ผลการดำเนินการนิเทศภายใน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูกลุ่มเป้าหมาย แบบสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินโครงงานของนักเรียนได้สรุปผลการดำเนินการนิเทศภายในวงรอบที่ 2 ดังนี้

1. จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของกลุ่มเป้าหมายโดยผู้ศึกษาค้นคว้า วิทยากร จำนวน 1 คน และครูวิชาการ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนโดยแสดงผล ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มเป้าหมาย
วงรอบที่ 2

ที่	รายการสังเกต	ครู ป.2		ครู ป.4	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้ในการสอน	4.50	มาก	4.50	มาก
2	การเตรียมการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	4.50	มาก	5	มากที่สุด
3	การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	4.50	มาก	4.50	มาก
4	การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานครบถ้วน	4.50	มาก	4.50	มาก
5	การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	มาก	5	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมในการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน	4	มาก	4.50	มาก
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนการทำงาน	4.50	มาก	4.50	มาก
8	การควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียน	4.50	มาก	4.50	มาก
9	การให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน	4	มาก	5	มากที่สุด
10	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4	มาก	4.50	มาก
	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย	4.35	มาก	4.65	มากที่สุด

จากตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของผู้ศึกษาค้นคว้าพบว่า ในวงรอบที่ 2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ากลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 รายการ และเมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) พบว่า มีความสามารถจัดกิจกรรม

การเรียนรู้แบบโครงการตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 รายการ ได้แก่ หัวข้อการเตรียมการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ, หัวข้อการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และหัวข้อการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน ส่วนในหัวข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายหลังการสังเกตการสอน สรุปได้ดังนี้

“...กิจกรรมการนิเทศในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการช่วยเหลืออย่างดี

จากผู้ให้การนิเทศและจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ความรู้ที่ได้มาก็สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ได้ แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการนั้นไม่เพียงแต่เขียนแผนการสอนได้ดีเท่านั้น ยังต้องมีการเตรียมตัวสอนเป็นอย่างดี และต้องเข้าใจการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนเป็นอย่างดีด้วย และอาจต้องใช้จิตวิทยาการเรียนรู้มาก เพราะนักเรียนยังเด็กอาจเข้าใจยาก ครูต้องค่อย ๆ ตั้งคำถามนักเรียนเพื่อจะได้ตรงประเด็น อีกอย่างต้องตอบคำถามนักเรียนให้กระจ่าง และสื่อการเรียนการสอนสำคัญมากต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หากมีสื่อมากพอ นักเรียนก็จะเข้าใจการเรียนรู้แบบโครงการได้มากขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงการครั้งนี้ก็มีความมั่นใจและเข้าใจมากขึ้น โดยเฉพาะการเตรียมตัวอย่างโครงการมาให้นักเรียนดูถือว่าเป็นสื่ออีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ความรู้กับนักเรียนได้ดีทีเดียว จึงทำให้จัดการเรียนรู้แบบโครงการได้อย่างราบรื่นกว่าครั้งที่ผ่านมา...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. 9 มีนาคม 2555 : สัมภาษณ์)

“... ข้าพเจ้าคิดว่าเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ดีแล้วจะทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้ดีด้วย แต่จริงแล้ว ๆ ต้องอาศัยเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย และต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กด้วย จึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์กับเด็กอย่างแท้จริง ปัญหาที่พบคือ การเขียนรายงานและการนำเสนอผลงาน แต่วิทยากรและครูวิชาการก็ได้แนะนำในการเขียนรายงานโครงการนั้น ในรายละเอียดการเขียนต้องฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาให้ถูกต้องอ่านง่ายชัดเจนขึ้น ส่วนการนำเสนอก็ต้องให้นักเรียนฝึกกิจกรรมพูดหน้าชั้นบ่อย ๆ นักเรียนยังไม่ค่อยกล้าแสดงออก แต่ข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่อุปสรรค หากได้เรียนรู้แบบโครงการบ่อย ๆ ได้นำเสนอบ่อย ๆ นักเรียนก็จะทำได้เป็นอย่างดี การนิเทศในรอบนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้เทคนิคการสอนมากขึ้น และสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการให้กับนักเรียนได้ดีขึ้นมาก และนักเรียนก็สามารถทำโครงการได้เป็นอย่างดี...”

(ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 9 มีนาคม 2555 : สัมภาษณ์)

3. จากการประเมินความเหมาะสมโครงการของนักเรียนของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการของการจัดทำโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในช่วงระหว่างการนิเทศภายในในรอบที่ 2 โดยวิทยากร จำนวน 1 ท่าน และครูวิชาการ จำนวน 1 ท่าน เป็นผู้ประเมินแสดงผล ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการประเมินโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย วงรอบที่ 2

ที่	รายการสังเกต	โครงการ ป.2		โครงการ ป.4	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
1	โครงการแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์	4.50	มาก	4.50	มาก
2	มีการศึกษาหาข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาได้เหมาะสม	4	มาก	4.50	มาก
3	อุปกรณ์เครื่องมือที่เลือกใช้มีความเหมาะสม	4.50	มาก	4	มาก
4	การรวบรวมข้อมูลกระทำได้ละเอียดและถูกต้อง	4	มาก	4	มาก
5	การดำเนินงานตามแผน	4.50	มาก	4.50	มาก
6	การบันทึกข้อมูลการจัดกระทำข้อมูล และนำเสนอข้อมูลเหมาะสม	4	มาก	4.50	มาก
7	การเขียนรายงานทำได้อย่างสมบูรณ์ครบคลุม	4.50	มาก	5	มากที่สุด
8	การออกแบบแสดงผลงานทำได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ	5	มากที่สุด	4.50	มาก
9	ผู้ทำมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่ทำ	4.50	มาก	4.50	มาก
10	การสรุปโครงการบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้	4.50	มาก	4.50	มาก
	ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย	4.40	มาก	4.45	มาก

จากตาราง 10 ผลการประเมินโครงการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายพบว่า โครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ ได้แก่ หัวข้อการออกแบบแสดงผลงานทำได้อย่างชัดเจนและน่าสนใจ ส่วนรายการหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาโครงการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 รายการ ได้แก่ หัวข้อการเขียนรายงานทำได้อย่างสมบูรณ์ ครบคลุม ส่วนรายการหัวข้ออื่น ๆ ที่เหลือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการนิเทศภายใน วงรอบที่ 2

จากการประเมินผลการนิเทศภายใน วงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) นั้น สามารถใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดและปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงงานได้ทีละขั้นตอน สังเกตได้จากนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถวางแผนการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน สามารถเขียนรายงานโครงงานได้เหมาะสมมากที่สุด และสามารถนำเสนอผลงานได้ดี และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังเกิดความมั่นใจในการทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาโครงงาน นอกจากนี้ผลการประเมินโครงงานของนักเรียนพบว่าโครงงานของนักเรียนยังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การสะท้อนผลการพัฒนาวงรอบที่ 2

จากการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้เป็นอย่างดีแล้ว แต่ยังมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 คน ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนได้ ผู้ศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศภายใน โดยมีเป้าหมายการพัฒนา คือ พัฒนากลุ่มเป้าหมายที่ไม่ผ่านการพัฒนาในรอบที่ 1 ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

โดยเน้นแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มเป้าหมายยังขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ขั้นตอนของการเขียนรายงานโครงงาน ขั้นตอนการนำเสนอผลงานโครงงาน และขาดความเข้าใจในบทบาทของครู ในการให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน ทำให้นักเรียนของกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถทำโครงงานได้เป็นผลสำเร็จ สะท้อนผลการพัฒนา ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) จากการนิเทศภายใน ผลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการสอน ผลการสัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายหลังการนิเทศภายใน และผลจากการประเมินโครงงานนักเรียนพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น สามารถจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และจากการประเมินโครงงานของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 (ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) จากการนิเทศภายใน ผลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการสอน ผลการสัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายหลังการนิเทศภายใน และผลจากการประเมินโครงงานนักเรียนพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น สามารถจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการประเมินโครงงานของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

จากการนิเทศภายใน วรรณที่ 2 ผลปรากฏว่า กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 คน คือ ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการพัฒนาจนมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการถ่ายทอด และสามารถเป็นครูที่ปรึกษาแก่นักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ เกิดทักษะ มีความรู้ และความสามารถในการจัดทำโครงงาน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงาน และมีผลงานที่ประจักษ์ เป็นการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วรรณ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ 1) การศึกษาเอกสารด้วยตนเองเพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความรู้พื้นฐานพร้อมที่จะพัฒนาตนเองด้านการสอนแบบโครงงาน 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน และฝึกเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ และ 3) การนิเทศภายใน เพื่อพัฒนา แนะนำ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายทุกคน ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ตามแผนจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ จากการดำเนินการพัฒนาทั้ง 2 วรรณพบว่า ก่อนการพัฒนากลุ่มเป้าหมายทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แต่หลังจากได้ศึกษาเอกสารด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์ สะท้อนผลได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น จากผลการทดสอบกลุ่มเป้าหมายจำนวน 4 คน ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบที่กำหนดไว้ และกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ หลังการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากผลการทดสอบกลุ่มเป้าหมายทุกคนผ่านเกณฑ์การทดสอบที่กำหนดไว้ทุกคน และสามารถฝึกเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

และจากการนิเทศภายใน กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.37 อยู่ในระดับมาก และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.87 อยู่ในระดับมาก และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียน

แผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.95 อยู่ในระดับมาก และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสม 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ ปรากฏว่ากลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ โดยบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาทุกคน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

สรุปผล

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยอาศัยหลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของเคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15) มาเป็นกระบวนการดำเนินการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ก่อนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานพบว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จึงได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 3) การนิเทศภายใน สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

วงรอบที่ 1 ดำเนินการพัฒนากลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 3) การนิเทศภายใน พบว่า

1. การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อเตรียมพร้อมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ก่อนการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แต่หลังจากได้ศึกษาเอกสารด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มมากขึ้น

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน และสามารถฝึกเขียนโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ ก่อนการพัฒนาพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในเบื้องต้นแล้ว แต่ยังไม่ชัดเจน ถ่องแท้ และกลุ่มเป้าหมายยังไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ จากการทดสอบกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบ จำนวน 4 คน และผ่านเกณฑ์การทดสอบ จำนวน 2 คน และกลุ่มเป้าหมายทุกคนไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หลังการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นจากการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถเขียนโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นจากการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถเขียนโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น จากการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถเขียนโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นจากการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถเขียนโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นจากการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถเขียนโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้นจากการทดสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถเขียนโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 อยู่ในระดับมาก

3. การนิเทศภายใน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ ดังนี้ การพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.37 อยู่ในระดับมาก สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก และนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.60 อยู่ในระดับมาก กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.87

อยู่ในระดับมาก และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 2.90 อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.95 อยู่ในระดับมาก และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.15 อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 3.10 อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.83 อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.70 อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนของกลุ่มเป้าหมายสามารถทำโครงงานได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.35 อยู่ในระดับมาก

จากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในนั้น สามารถพัฒนาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนั้นผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 6 คน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด แต่ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนนั้น จากข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมการสอนที่ผู้ศึกษาค้นคว้า วิทยากร และครูวิชาการ ผู้ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 6 คน พบว่า มีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 2 คน คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 4 ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานในขั้นตอนการเขียนรายงานและขั้นตอนการนำเสนอผลงานเกี่ยวกับโครงงานได้ดีเท่าที่ควร กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงวางแผนการดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวงรอบที่ 2

วงรอบที่ 2 โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2555 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2555 ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำประเด็นปัญหาในวงรอบที่ 1 คือ ครูผู้สอนจำนวน 2 คน คือ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 4 ขาดเทคนิค

วิธีการ ทักษะประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์ คือ การนิเทศภายใน โดยวิทยากร และครูวิชาการ ได้ให้คำแนะนำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะกระบวนการและเทคนิควิธีการสร้างความมั่นใจและพัฒนาศักยภาพ ในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานให้มากยิ่งขึ้น และผลจากการนิเทศภายใน วงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 2 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2) สามารถจัดการเรียนรู้ได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 อยู่ในระดับมาก และผลจากการประเมินความเหมาะสมของโครงงานนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับมาก ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 4 (ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) สามารถจัดการเรียนรู้ได้มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด และผลจากการประเมินความเหมาะสมของโครงงานนักเรียนกลุ่มเป้าหมายพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ คือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถทำโครงงานได้ ซึ่งเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการพัฒนา

อภิปรายผล

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกศศิริพันธ์ ประยูรหาญ (2552 : 88-90) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เกิดทักษะ มีความรู้ และความสามารถ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไพศรี ค่อมบุญ (2553 : 99-100) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยการศึกษาเอกสาร การฝึกอบรม และการศึกษาดูงาน และการนิเทศ พบว่า บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกคน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และมีศักยภาพที่จะนำความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริขวัญ สังข์เมือง (2553 : 125-126) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และกลยุทธ์การนิเทศภายในมาปฏิบัติ ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และสามารถจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปทิตตา นันทวงศ์ (2553 : 100-102) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้กลยุทธ์ ในการพัฒนา 4 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน ให้ปฏิบัติและการนิเทศภายใน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคน มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียน แผนและนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ได้ตามกรอบการศึกษา 5 ขั้นตอน บุคลากรมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงการ สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

จากการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ให้มีผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง โดยการศึกษาคู่มือ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าร่วมกับวิทยากรเป็นผู้จัดทำคู่มือขึ้นมา ผู้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ทำให้ทราบถึงปัญหาด้านการสอน แบบโครงการของการบุคลากร เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรด้านการสอน แบบโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการศึกษาศาสตร์ด้วยตนเองของ พนัส หันนาคินทร์ (2542 : 84-97) กล่าวไว้ว่า การศึกษาเอกสารด้วยตนเองทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจในจัดกิจกรรมและการเขียนแผนการเรียนรู้แบบโครงการ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง จึงจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

2. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบโครงการ มีผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการร่วมกันวางแผนกำหนดกิจกรรม จัดเตรียมเอกสาร ประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ แล้วแจ้งให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเข้าร่วมการประชุม เชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นผู้ให้ความรู้และแนะนำการเขียน แผนที่ถูกต้องให้กับครูที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ 5 ขั้นตอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุม เชิงปฏิบัติการของ สมคิด บางโม (2544 : 92) กล่าวไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) เป็นการฝึกอบรมที่ให้ผู้ได้รับการฝึกอบรมปฏิบัติจริง โดยทั่วไปจะมีการบรรยาย ให้ความรู้พื้นฐานก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ อาจเป็นการฝึกใช้การใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ประชุม เพื่อช่วยสร้างคู่มือหรือประชุมเพื่อสร้างอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การปฏิบัตินิยมให้ร่วมกัน เป็นกลุ่มย่อย ๆ มากกว่าปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล การประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นกลยุทธ์ ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

3. จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน โดยผู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งเป็นครูผู้สอน วิทยากร ครูวิชาการ และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้วางแผนในการนิเทศภายใน แล้วใช้กิจกรรมการประชุมชี้แจง คณะครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ทราบความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน และร่วมกันกำหนด ช่วงระยะเวลาในการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้เข้าใจในการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศภายในของ กมล ภูประเสริฐ (2544 : 59) กล่าวว่า หลักการสำคัญในการนิเทศภายใน ได้แก่ หลักการดังต่อไปนี้ 1) มุ่งที่คุณภาพของผู้เรียน เป็นสำคัญ 2) อาศัยความร่วมมือภายในสถานศึกษา 3) อาศัยวิธีการที่หลากหลาย 4) กระทำอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และ 5) ใช้กระบวนการที่เป็นระบบ การนิเทศภายใน จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง การประชุม เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในนั้น บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ที่เน้นพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ และมีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า บุคลากรซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ได้ทุกคน และยังสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้แก่นักเรียนได้ จัดทำโครงงานได้ถูกต้องตามขั้นตอนของการจัดทำโครงงานได้เป็นอย่างดี แต่ยังมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุง ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานให้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนำประสบการณ์ที่ได้มาปรับปรุง และพัฒนาต่อไป

1.2 โรงเรียนควรจัดหาปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้แก่ครูและนักเรียนอย่างเพียงพอ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน งบประมาณ

1.3 การนิเทศติดตามผล ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับผู้เรียน ครู รวมถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อจะได้เข้าใจถึงธรรมชาติของปัญหาซึ่งส่งผลต่อการให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางเพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน

1.4 โรงเรียนควรมีการเสริมแรง หรือสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้สอนที่สามารถ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้เป็นอย่างดี เช่น ให้รางวัลแก่นักเรียน มอบเกียรติบัตร

หรือมอบรางวัลแก่ครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากร
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.2 ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลที่เกิดกับนักเรียนว่านักเรียนที่ผ่านการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างสม่ำเสมอ มีพัฒนาการทางการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แตกต่าง
จากนักเรียนที่เรียนโดยไม่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างไร

2.3 ควรมีการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ในแบบอื่น ๆ เช่น
การจัดการเรียนรู้แบบสมอเป็นฐาน จัดการเรียนรู้แบบ Storyline การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียน
มีส่วนร่วม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : พิสูจน์อักษร, 2544.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 180 วัน ร้อยเรียนรู้ มุ่งสู่การพัฒนา. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553.
- กิติมา ปรีดีดีล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์, 2532.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์, 2545.
- เกศศิริรินทร์ ประยูรหาญ. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- กรมวิชาการ. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ,
2543.
- . การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544 ก.
- . แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2544 ข.
- . นักวางแผนวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.
- ชวลิต ชูกำแพง. การวิจัยหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2553.
- ชัยวัฒน์ ศรีสาคร. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ
โรงเรียนบ้านนาสีนวล อำเภอเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ชาติรี เกิดธรรม. เทคนิคการสอนแบบโครงการ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2547.
- ชารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534.
- ญดาภักดิ์ กัลปดี. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนอนุบาล
โนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. การจัดการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

- ธนา ฤทธิวรรณ. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ธีรยุทธ พึ่งเพียร. การบริหารงานบุคคลและความกดดันเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2546.
- ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์. การพัฒนาบุคคลในการบริหารงานบุคคลภาครัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 10. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543.
- ธีรรัตน์ กิจจาร์ักษ์. เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา. เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, 2542.
- นภดล ทองโสภิต. นโยบายการพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัย, 2534.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- . การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2551.
- . พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์, 2552.
- ปัทมา นันทวงศ์. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านนกกุง (อ.ส.พ.ป. 30) อำเภอภูสิงห์จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ประวิต เอราวรรณ์. การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2545.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ. เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2544.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2541.
- พรชัย ภาพันธ์. “การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ,” วารสารวิชาการ. 10(3) : 40-47 ; กรกฎาคม-กันยายน, 2550.
- พนัส หันนาคินทร์. ประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- พิทยา เขียวรัมย์. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. การสอนคิดด้วยโครงการ : การเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ไพศรี ค่อมบุญ. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ
โรงเรียนบ้านปลาตอก อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี.
การศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- มนตรี อนันต์รักษ์. ข้อชี้แนะการพัฒนาบุคลากรในการพิจารณาเค้าโครงและการสอนรายงาน
การค้นคว้าอิสระของนิสิตปริญญาโทของสาขาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.
- ยรรยง ผิวอ่อน. รายงานการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล
จากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment). สุรินทร์ :
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนบุรี, 2544.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537.
- ยุพิน เมืองฮาม. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านหนองชุมแสง อำเภอหนองสูง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2552.
- ลัดดา ภูเกียรติ. โครงการเพื่อการเรียนรู้ : หลักการแนะแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วิจิตร อวาทกุล. การฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วิมลศรี สุวรรณรัตน์. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการทำโครงการ. กรุงเทพฯ :
พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พ.ว.), 2544.
- วิโรจน์ ศรีโกคา. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการสู่การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ :
ธรรมสาร, 2544.
- วิษุกร มาลาวิทยา. ประมวลบทความการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา.
สุรินทร์ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์, 2543.
- ศิริขวัญ สังข์เมือง. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ
โรงเรียนบ้านนาระยะพัฒนา อำเภอกักตี่ชุมพล จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

- สัจด์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม).
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
ม.ป.ป.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). โครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ช่วงชั้นที่ 2.
กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2547.
- เสถียร เทียงธรรม. การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.
รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- สมาน รังสิโยภุชฌ์. ความรู้ทั่วไปกับการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2530.
- สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา,
2544.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. กาทสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2553.
- สมบัติ ชาริวัน. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านหนองพะเนา
อำเภอโนนไถ่ จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิชย์, 2532.
- สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ. หลักการบริหารการศึกษา. สงขลา : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
สงขลา, 2542.
- สวัสดิ์ สายประสิทธิ์ และคนอื่น ๆ. คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา,
2537.
- สายสอางค์ แก้วเกษตรกรรม. สูตรสำเร็จ การเป็นวิทยากร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2543.
- สุพล วังสินธ์. “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่โครงการ,” วารสารวิชาการ. 3(6) : 13-14 ;
มิถุนายน, 2543.
- สุรพงษ์ ยางนอก. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านหนองไผ่ อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- สมเดช สีแสง. ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติแห่งชาติสายครูผู้สอน.
นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์, 2543.

- สมเพชร เรืองมนตรี. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน อำเภอพิมาย
จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2550.
- สำนักพัฒนาข้าราชการครู. การพัฒนาข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาข้าราชการครู, 2541.
- อัสถียวิวัฒน์. แสงตะตา. “การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุน
การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู,” วารสารวิชาการ. 4(3) : 45 ; มิถุนายน, 2546.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์,
ม.ป.พ., 2546.
- Barak, Miri and Yehudit Judy Dori. “Enhancing Undergraduate Students’
Chemistry Understanding Through Project-Based Learning in at IT
Environment,” Journal of Science Teacher Education. 20(05) : 459-474 ;
October, 2009.
- Brunsell, Eric Steven. “An Educational Ethnography of Teacher-developed
Science Curriculum Implementation : Enacting Conceptual Change-based
Science Inquiry with Hispanic Students,” Dissertation Abstracts
International. 67(4) : unpagged ; October, 2006.
- Helle, Laura, Paivi Tynjala and Erkki Olkinuora. “Project-Based Learning in
Post-Secondary Educational-Theory, Practice and Rubber Sling Shots,”
Higher Education : TheInternational Journal of Higher Education and
Educational Planning. 51(2) : 287-314 ; March, 2006.
- Moore, Nancy M. “Constructivism Using Group Work and the Impact on
Self-efficacy, Intrinsic Motivation, and Group Work Skills on
Middle-School Mathematics Students,” Dissertation Abstracts International.
66(2) : 478-A ; August, 2005.

Wu, Hsin-Kai and Joseph S. Krajcik. "Exploring Middle School Students' Use of Inscriptions in Project-Based Science Classrooms," Science Education. 90(5) ; 852-873 ; September, 2006.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า หลังจากดำเนินการจัดกิจกรรม การศึกษาเอกสารด้วยตนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
- 1.2 สอนชั้น.....วิชา.....
- 1.3 สถานที่ให้สัมภาษณ์.....
- 1.4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

2.1 การศึกษาเอกสารตำราในครั้งนี ทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการหรือไม่ อย่างไร ?

.....

.....

.....

2.2 จากการศึกษาเอกสารตำราแล้ว ท่านได้แนวทางในการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการหรือไม่ อย่างไร ?

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าหลังจากการศึกษาเอกสารตำราแล้วท่านได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมากขึ้นน้อยเพียงใด ?

.....

.....

.....

2.4 ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานตามขั้นตอน ทั้ง 5 ขั้นตอนต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง ?

2.4.1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง หรือปัญหาที่จะศึกษา

.....

2.4.2 การวางแผนในการทำโครงงาน

.....

2.4.3 การลงมือทำโครงงาน

.....

2.4.4 การเขียนรายงาน

.....

2.4.5 การแสดงผลงาน

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สัมภาษณ์
 (.....)

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สัมภาษณ์บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากร
 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
 ตำแหน่ง.....วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
2. สถานที่ให้สัมภาษณ์.....ผู้สัมภาษณ์.....
3. สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้แบบโครงการหรือไม่ อย่างไร

.....

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้ท่านมีความรู้ความเข้าใจ ในการเขียนแผน
 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการหรือไม่ อย่างไร

.....

3. ท่านคิดว่าหลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ท่านสามารถเขียนแผนการจัดการ
 เรียนรู้แบบโครงการและนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

4. ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการตามขั้นตอน
 5 ขั้นตอน ต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง

4.1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง

.....

4.2 การวางแผน

.....

.....

4.3 การดำเนินงาน

.....

.....

4.4 การเขียนรายงาน

.....

.....

4.5 การนำเสนอผลงาน

.....

.....

5. ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจ ในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง

5.1 สารสำคัญ

.....

.....

5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

5.3 เนื้อหา

.....

.....

5.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

5.5 สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

5.6 การวัดผลประเมินผล

.....
.....

5.7 กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 3
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สัมภาษณ์บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....
2. ผู้สัมภาษณ์.....สถานที่ให้สัมภาษณ์.....
3. สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่ากิจกรรมการนิเทศ ได้ให้ความช่วยเหลือครูในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ากิจกรรมการนิเทศช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรม ที่เกิดขึ้นกับตัวท่าน ในขณะที่ท่านปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่ากิจกรรมการนิเทศสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท่านหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าความรู้ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ สามารถนำมาใช้ได้จริงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานหรือไม่

.....

.....

.....

5. ท่านพบปัญหาใดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมากที่สุด

.....

.....

.....

6. ท่านมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มากน้อยเพียงไร

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่ากิจกรรมใดที่สามารถทำให้ท่านจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้

.....

.....

.....

8. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 4 (สำหรับนักเรียน)
 การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
 โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

นักเรียนชั้น.....ทำโครงการเรื่อง.....

ครูผู้สอน.....วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ใช้สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ในการสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนผลให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการเตรียมการสอนของครูหรือไม่ ?

() มีส่วนร่วม ทำอะไรบ้าง

.....

() ไม่มีส่วนร่วม เพราะ

.....

2. ครูบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบหรือไม่ อย่างไร ?

.....

3. ครูแจ้งวิธีการวัดและประเมินผลหรือไม่ อย่างไร ?

.....

4. การกำหนดชื่อเรื่อง/ปัญหาในการจัดทำโครงการ ครูกำหนดให้นักเรียน หรือนักเรียนกำหนดเอง ?

.....

5. การแบ่งกลุ่มจัดทำโครงการ ครูแบ่งให้ หรือนักเรียนแบ่งกันเอง ?

.....

.....

6. ครูแนะนำวิธีการค้นคว้า แหล่งข้อมูล หนังสือ ตำรา หรือไม่ ?

.....

.....

7. การคิดวิเคราะห์ปัญหา ครูสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่ อย่างไร ?

.....

.....

8. ครูได้นำสื่อการเรียนการสอนมาใช้หลากหลาย หรือไม่อย่างไร ?

.....

.....

9. ครูได้ช่วยเหลือสนับสนุน การจัดทำโครงการของนักเรียนอย่างไร ?

.....

.....

10. นักเรียนได้นำเอาความรู้และเชื่อมโยงวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการจัดทำโครงการ
อย่างไรบ้าง ?

.....

.....

11. กิจกรรมการเรียนรู้ของครูมีหลากหลายและเหมาะสมเพียงใด ?

.....

.....

12. นักเรียนมีความมั่นใจและนำเสนอโครงการหรือไม่อย่างไร ?

.....

.....

13. นักเรียนมีข้อเสนอแนะให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร ?

.....

.....

14. นักเรียนได้อภิปราย แสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการหรือไม่ ?

() ได้อภิปราย ขั้นตอนใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

() ไม่ได้อภิปราย ขั้นตอนใดบ้าง เพราะ

.....

.....

15. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือไม่ อย่างไร ?

() ได้ปฏิบัติ อะไรบ้าง

.....

.....

() ไม่ได้ปฏิบัติ เพราะ

.....

.....

16. นักเรียนประสบปัญหาการจัดทำโครงการในขั้นตอนใดมากที่สุด และอยากให้ครูผู้สอนทำอย่างไร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถจัดทำได้เป็นอย่างดี ?

16.1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง

.....

.....

16.2 การวางแผนโครงการ

.....

.....

16.3 การดำเนินงานโครงการ

.....

.....

16.4 การเขียนรายงานโครงการ

.....

.....

16.5 การนำเสนอผลงานโครงการ

.....

.....

17. เมื่อมีปัญหาในการจัดทำโครงการนักเรียนปรึกษาใครบ้าง อย่างไร ?

.....

.....

18. ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้สัมภาษณ์
(.....)

แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านพนมดิน
อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
3. คะแนนจากการทำแบบทดสอบจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อท่านแต่ประการใด

1. ข้อใดต่อไปนี้จะให้ความหมายของโครงการได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์
 - ข. การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้การแนะนำของครูผู้สอน
 - ค. การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้การแนะนำปรึกษาและการดูแลของครู
 - ง. การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ
2. จุดมุ่งหมายของการสอนแบบโครงการคือข้อใด
 - ก. ฝึกระเบียบวินัย
 - ข. สร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน
 - ค. สร้างความอดทนและเชื่อมั่นในตนเอง
 - ง. ฝึกให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล
3. การตั้งชื่อโครงการมีหลักสำคัญอย่างไร
 - ก. เท่และทันสมัย
 - ข. สัมพันธ์กับเรื่องที่ทำ
 - ค. ดึงดูดใจผู้พบเห็น
 - ง. ตั้งชื่อแบบใดก็ได้

4. กิจกรรมโครงการควรจัดให้เรียนในระดับใด
 - ก. มัธยมศึกษา
 - ข. มัธยมศึกษา-ประถมศึกษา
 - ค. ประถมศึกษา-ก่อนประถมศึกษา
 - ง. มัธยมศึกษา-ประถมศึกษา-ก่อนประถมศึกษา
5. การออกไปสำรวจข้อมูลต่าง ๆ และรวบรวมเป็นหลักฐานเพื่อจำแนกหมวดหมู่และนำข้อมูลมาจัดเป็นข้อที่ค้นพบจัดเป็นโครงการประเภทใด
 - ก. ประเภทสำรวจ
 - ข. ประเภททดลอง
 - ค. ประเภทสิ่งประดิษฐ์
 - ง. ประเภททฤษฎี
6. ข้อใดเป็นการกำหนดประเด็นปัญหาจัดทำโครงการ
 - ก. จากปัญหาการเมือง
 - ข. จากปัญหาที่ตนเองสงสัย
 - ค. จากปัญหาที่เพื่อนบอก
 - ง. จากปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษา
7. เมื่อได้ชื่อเรื่องและกำหนดขอบเขตการศึกษาค้นคว้าแล้วควรแนะนำให้นักเรียนจัดทำสิ่งใด
 - ก. ลงมือทำโครงการ
 - ข. วางแผนปฏิบัติการ
 - ค. เขียนเค้าโครงของโครงการ
 - ง. เตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา
8. ขั้นตอนที่ 3 ของการทำโครงการคือ ข้อใด
 - ก. การกำหนดปัญหา
 - ข. การตั้งสมมติฐาน
 - ค. การออกแบบการทดลอง
 - ง. การดำเนินการทดลอง
9. ข้อใด ไม่ใช่ หัวข้อการเขียนรายงานโครงการ
 - ก. ที่มาและความสำคัญ
 - ข. แหล่งข้อมูลที่ศึกษา

- ค. วิธีการดำเนินการศึกษา
- ง. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
10. การสะท้อนผลการทำงานของนักเรียนเป็นขั้นตอนใดในการจัดทำโครงการงาน
- ก. การนำเสนอโครงการงาน
- ข. การเขียนรายงาน
- ค. การออกแบบการทำงาน
- ง. การลงมือทำโครงการงาน
11. วัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการ นำเสนอผลงานคือข้อใด
- ก. เพื่อเผยแพร่ผลงาน สร้างความภูมิใจระหว่างกัน
- ข. สร้างทัศนคติที่ดีและเห็นคุณค่าของชิ้นงาน
- ค. แสดงผลงาน ขั้นตอนวิธีการประดิษฐ์ชิ้นงาน
- ง. ถูกทุกข้อ
12. การเขียนยกย่อง ขอบคุณ หน่วยงาน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการงาน ควรเขียนไว้ที่หน้าใด
- ก. สารบัญ
- ข. ปก
- ค. ภาคผนวก
- ง. กิตติกรรมประกาศ
13. ข้อใดเป็นการวัดและประเมินผลโครงการงาน
- ก. ยึดหลักผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
- ข. กลวิธีการสอนที่เหมาะสมช่วยให้การจัดการเรียนรู้แบบโครงการงานสำเร็จได้
- ค. ผลงานของโครงการนำมาซึ่งความรู้ใหม่
- ง. ยึดหลักทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
14. ข้อใด ไม่ใช่ บทบาทของครูที่ปรึกษาในการจัดทำโครงการงานของนักเรียน
- ก. ติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด
- ข. การรายงานโครงการงาน
- ค. ส่งผลงานเข้าร่วมการประกวด
- ง. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก

15. การจัดการเรียนการสอนแบบโครงการมุ่งเน้นด้านใด ถูกที่สุด
- มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเอาสิ่งที่ได้มาไปหารายได้
 - มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
 - มุ่งเน้นให้ผู้เรียนหาเลี้ยงชีพเพียงลำพัง
 - มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามัคคี
16. ถ้าต้องการทราบว่าในสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนมีต้นไม้กี่ชนิดจะต้องทำงานสอนด้วย
โครงการชนิดใด
- แบบทดลอง
 - แบบสร้างทฤษฎี
 - แบบศึกษาความสัมพันธ์
 - แบบสำรวจ
17. การสอนแบบโครงการควรเริ่มต้นอย่างไร
- สำรวจปัญหาจากเพื่อนครู
 - ครูและนักเรียนค้นหา
 - พิจารณาเนื้อหาในชุมชน
 - นักเรียนสนใจอะไร
18. ข้อใดไม่ใช่ผลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
- นักเรียนได้แสดงออกด้วยการลอกเลียนแบบ
 - นักเรียนมีความสามัคคี
 - นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง
 - นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
19. ขั้นตอนแรกของการทำโครงการวิทยาศาสตร์ คือข้อใด
- เขียนเค้าโครงของโครงการวิทยาศาสตร์
 - สำรวจและตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะโครงการ
 - ลงมือศึกษาทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
 - เขียนรายงานโครงการวิทยาศาสตร์
20. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
- วิเคราะห์หลักสูตร วิธีการสอน สื่อการสอน การวัดประเมินผล
 - จุดประสงค์การเรียนรู้ ทักษะวิทยาศาสตร์ สื่อการสอน วัดและประเมินผล

- ค. จุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการสอน สื่อการสอน วัดผลประเมินผล ข้อเสนอแนะ
 ง. วิเคราะห์โครงสร้าง วิเคราะห์หลักสูตร กิจกรรมการสอน สื่อการสอน
 การวัดและประเมินผล
21. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการต้องปฏิบัติอย่างไร
 ก. กำหนดได้ตามสาระที่ต้องการ
 ข. กำหนดให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง/หัวเรื่องของโครงการ
 ค. กำหนดให้สามารถตอบสนองมาตรฐานได้
 ง. กำหนดให้เน้นสาระมากที่สุดเท่าที่กำหนดให้
22. เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใส่ไว้ในส่วนเนื้อหา จะใส่ไว้ที่ใด
 ก. บทคัดย่อ
 ข. กิตติกรรมประกาศ
 ค. บรรณานุกรม
 ง. ภาคผนวก
23. โครงการนี้มีกี่ประเภทได้แก่อะไรบ้าง
 ก. มี 2 ประเภท ได้แก่ โครงการประเภททดลอง และโครงการประเภทสำรวจ
 ข. มี 3 ประเภท ได้แก่ โครงการประเภททดลอง โครงการประเภทสำรวจ
 และโครงการประเภทประดิษฐ์
 ค. มี 4 ประเภท ได้แก่ โครงการประเภททดลอง โครงการประเภทสำรวจ
 โครงการประเภทประดิษฐ์ และโครงการประเภทการสร้างทฤษฎี
 ง. มี 5 ประเภท ได้แก่ โครงการประเภททดลอง โครงการประเภทสำรวจ
 โครงการประเภทประดิษฐ์ โครงการประเภทการสร้างทฤษฎี และโครงการอิสระ
24. การเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้า ควรแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติในข้อใดถูกต้องที่สุด
 ก. การแสดงผลงาน
 ข. การนำเสนอปากเปล่า
 ค. การจัดทำแผนโครงการ
 ง. การเขียนรายงานโครงการ
25. การศึกษาวิธีการเพาะถั่วงอกจัดเป็นโครงการประเภทใด
 ก. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์
 ข. โครงการประเภททดลอง

- ค. โครงการประเภทสำรวจ
ง. โครงการประเภททฤษฎี
26. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญ ที่ผู้ชมได้จากการนำเสนอโครงการและสามารถนำไปศึกษาต่อได้
- ก. การสาธิต
ข. ข้อเสนอแนะ
ค. สมมติฐาน
ง. ผลที่ได้จากการทำโครงการ
27. ข้อใดเป็นสิ่งสำคัญในการนำเสนอผลงานปากเปล่าอย่างสมบูรณ์
- ก. ความเชื่อมั่นในตนเอง
ข. ข้อเสนอแนะ
ค. สมมติฐาน
ง. ผลที่ได้จากการทำโครงการ
28. ข้อใด ไม่ใช่ การแสดงความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำของผู้ทำโครงการ
- ก. ใช้ศัพท์เป็นภาษาต่างประเทศ
ข. เกิดองค์ความรู้ใหม่จากการทำโครงการ
ค. เข้าใจหลักสำคัญในเรื่องที่ทำ
ง. ค้นหาเอกสารอ้างอิงได้เหมาะสมกับเรื่องที่ทำ
29. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการมีอะไรบ้าง
- ก. ลงมือปฏิบัติ ติดตามผล ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก
ข. กระตุ้นให้เกิดการวางแผน ชี้แนะในการหาคำตอบ ดำเนินการประเมินผล
ค. ลงมือปฏิบัติ อำนวยความสะดวก ติดตามงาน นำเสนอผลงาน
ง. กระตุ้นนักเรียนในการเลือกหัวข้อ อำนวยความสะดวก ติดตามงาน ประเมินผล
30. ในการวัดผลประเมินผลการทำโครงการมีวิธีการอย่างไรบ้าง
- ก. ทดสอบ ชักถาม สัมภาษณ์
ข. ทดสอบ ชักถาม ตรวจผลงาน
ค. สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ชิ้นงาน
ง. สังเกตพฤติกรรม ความรู้ความสามารถ ชักถาม

แบบประเมินโครงร่างแผนการจัดการเรียนรู้
“การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์”

ชื่อผู้เขียนแผนการเรียนรู้.....วิชาที่สอน.....
 แผนการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....ชั้น.....ภาคเรียนที่...../.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินโครงร่างแผนจัดการเรียนรู้ชุดนี้ วิทยากรใช้สำหรับประเมินแผนจัดการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการหลังประชุมเชิงปฏิบัติการ
2. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติงานที่ปรากฏ โดยการตรวจสอบและประเมินค่า

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน					
2	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย					
3	สาระสำคัญแสดงความคิดรวบยอดของเนื้อหา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
4	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน					
5	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่ บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุป และประเมินผล					
6	สื่อการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้เหมาะสม สนองหรือเอื้อต่อการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนนั้น					

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	การวัดและประเมินผล ครอบคลุม ทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุในแผน การเรียนรู้					
	รวม					
	เฉลี่ย					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
“การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์”

.....
 ชื่อผู้เขียนแผนการเรียนรู้.....วิชาที่สอน.....
 แผนการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....ชั้น.....ภาคเรียนที่...../.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินแผนจัดการเรียนรู้ชุดนี้ วิทยากรและครูวิชาการใช้สำหรับประเมินแผนจัดการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
2. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติงานที่ปรากฏ โดยการตรวจสอบและประเมินค่า

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน					
2	การเขียนสาระสำคัญครอบคลุมเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
3	การเขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมกับสิ่งที่มุ่งหวังจะเกิดกับผู้เรียน					
4	จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย					
5	สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ หรือความถนัดของนักเรียน					
6	กำหนดสื่อการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
7	การกำหนดเนื้อหากับเวลาที่ใช้จัดการเรียนรู้					

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีกิจกรรม ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุป และประเมินผล					
9	กระบวนการจัดการเรียนรู้มีการระบุ กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน					
10	การกำหนดการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมและ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม อันพึงประสงค์					
11	การวัดและประเมินผล ครอบคลุม ทุกจุดประสงค์สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังที่ระบุในแผนการเรียนรู้					
12	การเขียนข้อเสนอแนะและบันทึกหลังการ จัดการเรียนรู้					
	รวม					
	เฉลี่ย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูกลุ่มเป้าหมาย
เรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์”

.....

ชื่อผู้สังเกต.....

ชื่อผู้รับการสังเกต.....สอนระดับชั้น.....

วัน/เดือน/ปีที่สังเกต.....เวลา.....

สถานที่สังเกต.....

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนฉบับนี้ ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานของครูผู้สอนกลุ่มเป้าหมาย
2. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติงานที่ปรากฏ โดยการตรวจสอบและประเมินค่า

ที่	รายการสังเกต	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้ในการสอน					
2	การเตรียมการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน					
3	การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน					
4	การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานครบถ้วน					
5	การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
6	ความเหมาะสมในการใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน					

ที่	รายการสังเกต	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอน การทำโครงงาน					
8	การควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการ เรียน					
9	การให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน					
10	การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล					

แบบประเมินโครงงานนักเรียน
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ชื่อกลุ่ม.....ชื่อโครงงาน.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินโครงงานชุดนี้ สำหรับวิทยากรและครูวิชาการประเมินโครงงานของนักเรียน
2. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับสภาพการปฏิบัติงานที่ปรากฏ โดยการตรวจสอบและประเมินค่า

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	โครงงานแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์					
2	มีการศึกษาหาข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาได้เหมาะสม					
3	อุปกรณ์เครื่องมือที่เลือกใช้มีความเหมาะสม					
4	การรวบรวมข้อมูลกระทำได้ละเอียดและถูกต้อง					
5	การดำเนินงานตามแผน					
6	การบันทึกข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลเหมาะสม					
7	การเขียนรายงานทำได้อย่างสมบูรณ์ครบคลุม					
8	การออกแบบแสดงผลงานทำได้ อย่างชัดเจนและน่าสนใจ					

ที่	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9	ผู้ทำมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่ทำ					
10	การสรุปโครงการบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้					
	รวม					
	เฉลี่ย					

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบกิจกรรม

ภาพกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภาพกิจกรรมการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศส. ๐๕๓๐.๕(๒) / ๖.๓๘๘/๒

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ท่าขอนเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกการศึกษาชั้นคว่ำอิสระ

เรียน อาจารย์ชฎารักษ์ บูรณเจริญ

ด้วย นางสาวปารดา ฤกษ์ศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและห้การศึกษาชั้นคว่ำอิสระ เรื่อง "การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้อิงแบบโครงการโรงเรียนบ้านพนมดงรัก อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.บุญเกิด เหล่ามี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอิสระในครั้งนี

เพื่อให้การทำการศึกษาชั้นคว่ำอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับกรทำการศึกษาชั้นคว่ำอิสระในครั้งนี เพื่อที่นิตจะได้ ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูแก้วพงษ์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โทร.๐ - ๕๓๓๕ - ๕๓๓๖ - ๕๐ ต่อ ๓๓๓๕ โทรสาร ๐ - ๕๓๓๕ - ๓๓๓๕

ที่ ศธ. ๐๕๓๐.๕(๒) / ๖.๓๘๑๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ชรรยง คิวอ่อน

ด้วย นางสาวปราศ อุภษศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านทนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูงานหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.บุญเกิด เหลาหมี่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิติตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต สุขภาพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.๐ - ๔๖๓๕ - ๕๑๑๖ - ๕๐ ต่อ ๕๑๑๖ โทรสาร ๐ - ๕๖๓๕ - ๓๐๕๕

ที่ ศธ. ๐๕๓๐.๕(๒) / ๗.๑๘๗๒๐

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ท่าบ่อเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอดำเนินการขอพระราชทานเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์อนุวัฒน์ ตี๋ยัง

ด้วย นางสาวปราดา ฤกษ์ศรี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนบ้านพนมดิน อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.บุญเกิด เหล่ามี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อที่นิตดจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูคำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร.๐ - ๕๓๗๕๕ - ๕๓๗๕๖ - ๕๐ ต่อ ๖๐๖๖ โทรสาร ๐ - ๕๓๗๕๕ - ๕๓๗๕๕

ประวัติย่อของศึกษาคณควา

ประวัติย่อของศึกษาคณบดี

ชื่อ นางสาวปรดา ฤกษ์ศรี
วันเกิด วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 88/4 หมู่ที่ 2 ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ว่าง ระดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านพนมดงรัก อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประสาทวิทยาคาร อำเภอปราสาท
จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2549 ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) วิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
พ.ศ. 2555 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

